

TALOUSARVIO 2024
JA
TALOUSSUUNNITELMA
2024–2026

YT-toimielin 24.11.2023

Kunnanhallitus 27.11.2023

Kunnanvaltuusto 18.12.2023

Sisällys

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	4
1.1 KUNTASTRATEGIA	4
1.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TALOUDELLINEN KEHITYS	4
1.2.1 Perustietoa kunnasta	4
1.2.2 Väestö- ja työvoima	5
1.3 RISKIENHALLINTA JA KESKEISIMMÄT RISKIT	9
1.4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	11
1.5 TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS, SEURANTA JA TILIVELVOLLISET	12
2 VUOSIEN 2024–2026 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT	13
2.1 YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	13
2.2 VALTION TOIMENPITEIDEN VAIKUTUS KUNTATALOUTEEN.....	14
2.3 KUNTATALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT 2024–2026.....	19
2.4 KUNTALAIN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVA SÄÄNTELY	19
2.5 VERORAHOITUKSEN MUUTOKSIA	21
2.5.1 Verotulot (VM, kuntatalousohjelma vuodelle 2024)	21
2.5.2 Valtionosuudet (VM kuntatalousohjelma vuodelle 2024)	21
3 PIELAVEDEN KUNNAN TALOUS	24
3.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	24
3.1.1 Tulojen ja menojen kehitys	24
3.2 YHTEENVETO TALOUDEN KEHITYKSESTÄ SUUNNITELMAKAUDELLA	26
3.3 KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN OHJAUS.....	27
4 KÄYTTÖTALOUS	28
4.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	28
4.1.1 Vaalit	28
4.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA	29
4.2.1 Tarkastustoimi	29
4.3 KUNNANHALLITUS	31
4.3.1 Demokratiapalvelut	31
4.3.2 Yleisjohtaminen	32
4.3.3 Kehittämisen- ja elinkeinotoimi	34
4.3.4 Hallinto- ja tukipalvelut.....	38
4.3.5 Työllistäminen	40
4.3.6 Vapaa-ajan palvelut	41
4.4 KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA	48
4.4.1 Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto	48
4.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	52

4.5.1	Koulutoimi	52
4.5.2	Varhaiskasvatus	56
4.6	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	58
4.6.1	Tila- ja vuokrauspalvelut	58
4.6.2	Vesihuoltolaitos.....	60
4.6.3	Kunnallistekniikka	64
4.6.4	Yhdyskuntasuunnittelu.....	65
4.6.5	Rakennusvalvonta	67
4.6.6	Ympäristönhuolto	68
4.6.7	Ympäristöterveydenhuolto	70
4.7	VALTIOVARAINMINISTERIÖN TOIMEKSIANNOSTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT	74
4.8	KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ.....	75
4.9	KÄYTTÖTALouden TALOUSARVIO BRUTTOTULOT JA –MENOT 2018- 2026.....	76
4.10	KÄYTTÖTALouden TALOUSARVIO TOIMIELIMITÄIN	77
4.11	KÄYTTÖTALouden TALOUSARVIO TULOSALUEITTAIN	78
4.12	KÄYTTÖTALouden NETTOMENOJEN VERTAILU TULOSALUEITTAIN	80
5	TULOSLASKELMAOSA.....	81
6	INVESTOINTIOSA	85
7	RAHOITUSOSA	91
8	TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO.....	92
9	TALOUSARVION KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA.....	96
10	LIITTEET	98
LIITE 1	TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026	98
LIITE 2	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	99
LIITE 3	KIINTEISTÖ OY PIELAVEDEN VUOKRATALOT TALOUSARVIO VUODELLE 2024	104
LIITE 4	PIELAVEDEN TEOLLISUUSHALLIT OY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2024.....	107

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Tulevaa vuotta kuvaa yleinen epävarmuus ja sen myötä vaikeus suunnitella kunnan toimintaa ja taloutta. Maailmantasolla Ukrainan sota, Gazan tilanne, kaasuputki- ja datakaapelirikot Itämerellä sekä lisääntyneet kyberhyökkäykset vaikuttavat osaltaan kuntiin. Paikallistasolla asukkaiden sote-palvelut ovat muutoksessa hyvinvointialueiden taloushaasteiden sekä toiminnan vakiintumattomuuden johdosta.

Tilanne ei voi olla vaikuttamatta myös ihmisten mielialaan, mikä haastaa kuntaorganisaatioita entisestään. Kunnan pitää mielestäni edustaa asukkailleen vakautta. Sen tulee tarjota osallisuuteen tapoja, jotta yleinen epävarmuus purkautuisi yhteiseen tekemiseen ja yhteisöllisyyteen. Pielaveden 150-juhlavuoden lukuisat tapahtumat ovat osoittaneet, että kuntalaisilla on tarve osallistua ja keskustella. Tarkoitus on, että mm. kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden osallistamista jatketaan myös juhlavuoden jälkeen.

Kunnan 151. toimintavuonna tapahtuikin taas paljon. Keskeisimpiä asioita kouluverkkoon liittyen ovat Opinportin investoinnista päättäminen, Pohjois-Pielaveden alakoulun opetuksen siirron selvittäminen Rannankylän koulun yhteyteen sekä Säviän koulun opetuksen siirtoon valmistautuminen. Opinportti on iso ja kallis investointi, joka lukitsee Pielaveden kouluverkon kymmeniksi vuosiksi. Muita merkittäviä hankkeita ovat mm. torin kehittäminen sekä Säviän mylly- ja meijerikiinteistön tulevaisuuden hahmottaminen. Asukkaiden oikea-aikainen vaikuttaminen ja kuuleminen on välttämätöntä.

Kuntien toimintaan vaikuttaa myös pääministeri Orpon hallitusohjelma, joka sisältää maininnat mm. kuntien valtionosuusuudistuksesta, perusopetuksen tuottamisen riittävästä väestöpohjasta, kansalaisopistojen rahoituksen vähentämisestä sekä lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta. Pielavesi, Keitele, Tervo, Vesanto, Suonenjoki ja Rautalampi (ns. SavoGrow-kunnat) teettivät ja julkaisivat marraskuussa 2023 yhteisen talousselvityksen. Se osoittaa, että kaikkien em. kuntien talous on heikkenevä. Tilanteen korjaaminen edellyttää kuntayhteistyötä sekä ainakin Pielavedellä uutta talouden tasapainottamisohjelmaa ja isoja rakenteellisia muutoksia toimintaan.

Yhteistyötä Pielavesi tekee myös Ylä-Savon suuntaan. Työllisyyspalveluiden osalta Pielavesi on todennäköisesti osa Ylä-Savon yhteistoiminta-aluetta yhdessä Iisalmen, Kiuruveden, Vieremän ja Sonkajärven kanssa, kun valtion työllisyys- sekä yrityspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Pielaveden työllisyyspalvelut ovat vakiintuneet Duunikulmaan keväällä 2023 päättyneen Uusi suunta - hankkeen hyvien tulosten myötä, ja palvelut säilyvät paikkakunnalla edelleen.

Yhteistyötä tarvitaan myös kunnan sisällä. Yksi kunnan tärkeimpiä tehtäviä on asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyte-kertomuksen vuosiraportissa keväällä 2023 nousi esille, että Pielaveden suurimmat haasteet liittyvät vanhemmuuteen, nuoriin sekä nuoriin aikuisiin. Hyvinvoinnin edistämiseen tarvitaankin kunnan eri tulosyksiköiden, esimerkiksi varhaiskasvatuksen, työllisyyspalveluiden sekä kansalaisopiston välistä yhteistyötä. Kansalaisopisto on nousemassa hyte-työssä entistä tärkeämpään rooliin.

Talousarvio on tärkein johtamisen väline kunnassa. Käyttötalousoosassa esitetään jokaisen tulosalueen osalta ensin sen perustoiminta ja sen jälkeen käsillä olevat kehittämishaasteet. Perustoiminta kertoo siitä, miksi tulosalue on olemassa ja mitkä ovat sen perustehtävät. Kehittämishaasteet puolestaan kertovat tämän hetken erityishaasteista, ja niistä puolestaan on johdettu tulosalueen vuoden 2024 toiminnan tavoitteet, toimenpiteet, tulokset sekä yhtymäkohta kuntastrategiaan. Lisäksi on nostettu esiin lapsille ja nuorille kohdennettu toiminta, jos se ei muutoin näy tavoite-toimenpide-taulukossa.

Pielavedellä 17.11.2023

Johanna Viita
kunnanjohtaja

1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1 KUNTASTRATEGIA

ARVOT, JOIHIN KUNNAN TOIMINTA PERUSTUU

ROHKEUS

Kannustamme kokeiluihin ja ennakkoluulottomiin ratkaisuihin
Uskomme onnistumiseen, mutta emme myöskään pelkää epäonnistua

OIKEUDENMUKAISUUS

Olemme avoimia ja tasapuolisia kaikkia kohtaan
Luottamus on kaiken perusta

YRITTÄJÄMYÖNTEISYYS

Luomme yrittäjälle edellytyksiä
Arvostamme yrittäjyyttä ja myös yritteliäisyyttä

POSITIVISUUS

Uskomme tulevaisuuteen
Lupsakkuus ja ystävällisyys ovat käyntikorttejamme

YHTEISÖLLISYYS

Huolehdimme ja välitämme toisistamme
Keskuudessamme vallitsee vahva me-henki

KUNNAN OLEMASSAOLON TARKOITUS (MISSIO)

Kunta on olemassa kuntalaisia varten mahdollistaen ympärivuotisen turvallisen asumisen ja elämisen ympäristön sekä sujuvan arjen. Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kaikki ikäryhmät ja elämäntilanteet huomioiden.

TAVOITETILA VUODELLE 2030 (VISIO)

Muutoksista mahdollisuudet löytänyt yhteistyökykyinen, rohkea ja aktiivinen ihmisten yhteisö.

STRATEGIAAN VALITUT PAINOPISTEET

ELINVOIMAA IHMISSISTÄ JA YHTEISTYÖSTÄ

Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus
Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Yhteisöllisyys ja inhimillisuus
Yrittäjämönteisyys ja yritteliäisyys

SUJUVAA ARKEA JA HYVINVOINNIN EDISTÄMISTÄ

Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet
Tarpeeseen vastaava asuntotarjonta
Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Ajasta ja paikasta riippumattomat asiointimahdollisuudet

1.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TALOUDELLINEN KEHITYS

1.2.1 Perustietoa kunnasta

Pielaveden kunta sijaitsee Ylä-Savossa Itä-Suomen läänin pohjoisosassa. Kunta kuuluu Pohjois-Savon maakuntaan ja Ylä-Savon seutukuntaan.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1.406,51 km², josta vesipinta-alaa on 253,29 km². Rantaviivaa on n. 1500 km ja kesäasuntoja noin 1.373 kpl (Tilastokeskus).

Kunnan väkiluku oli 4 140 henkilöä 31.12.2022.

1.2.2 Väestö- ja työvoima

Väestörakenteen kehitys 2011–2022 sekä ennusteet vuosille 2030 ja 2040.

Pielavesi	Asukkaita	0–14 vuotiaita	% as.	15–64 vuotiaita	% as.	Yli 65 - vuotiaita	% as.
Tot. 31.12.2011	5006	718	14,3	2842	56,8	1446	28,9
Tot. 31.12.2012	4926	723	14,7	2745	55,7	1458	29,60
Tot. 31.12.2013	4824	699	14,5	2646	54,9	1479	30,7
Tot. 31.12.2014	4787	684	14,3	2589	54,1	1514	31,6
Tot. 31.12.2015	4740	698	14,7	2489	52,5	1553	32,8
Tot. 31.12.2016	4697	691	14,7	2460	52,4	1546	32,9
Tot. 31.12.2017	4624	675	14,60	2383	51,5	1566	33,9
Tot. 31.12.2018	4498	645	14,3	2272	50,5	1581	35,1
Tot. 31.12.2019	4391	616	14,0	2178	49,6	1597	36,4
Tot. 31.12.2020	4321	584	13,5	2113	48,9	1624	37,6
Tot. 31.12.2021	4269	540	12,6	2080	48,7	1649	38,6
Tot. 31.12.2022	4140	505	12,2	1998	48,3	1637	39,5
Enn. 31.12.2030	3633	358	9,8	1642	45,2	1633	45,0
Enn. 31.12.2040	3220	303	9,4	1458	45,3	1459	45,3

Lähde: Tilastokeskus, Pohjois-Savon Liitto

Pohjois-Savon väkiluku kääntyi kasvuun

Pohjois-Savon väkiluku kääntyi kasvuun nettomaahanmuuton hyvän kasvun seurauksena. Myös kuntien välinen nettomuutto osoitti kasvua ensimmäistä kertaa vuoden 2023 aikana. Pohjois-Savon liiton analyysin mukaan kuluvan vuoden väestönkehitystä voi pitää hyvänä.

Pohjois-Savon väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 317 asukkaalla. Myös vuonna 2021 väkiluku kasvoi, silloin kasvua oli 391 hengen verran, mutta viime vuonna kehitys kääntyi laskuun ja väkiluku pieneni 390 hengellä. Vuosina 2017–2020 väkiluku laski samalla ajanjaksolla keskimäärin 801 hengellä.

Väestönkehitystä Pohjois-Savossa heikentää syntyvyyden lasku. Elävänä syntyneitä oli tammi-syyskuun jaksolla 1 281, mikä on 128 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Syntyneiden määrä oli tammi-syyskuun jaksolla vuonna 1990 alkaneen seurantahistorian pienin. Vuoden 1998 jälkeen syntyvyys on ollut Pohjois-Savossa kuolleisuutta suurempi ainoastaan vuonna 2001. Kuolleita oli tammi-syyskuussa 2 245, mikä on 235 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Heikkoa luonnollista väestönkehitystä kompensoi muuttovoitto muualta Suomesta ja ulkomailta. Muuttovoitto muualta Suomesta oli tammi-syyskuun jaksolla 66 henkeä. Vuonna 2022 muuttovoitto muualta Suomesta oli 109 henkeä ja vuonna 2021 ennätykselliset 709 henkeä. Alkuvuoden muuttovoitto oli kolmanneksi suurinta vuosien 1990–2023 seurantahistorian aikana. Nettomaahanmuutto, 1 226 henkeä, oli ylivoimaisesti vuosien 1990–2023 korkein. Viime vuonna vastaavan aikavälin luku oli 576, eli kasvua viime vuoteen verrattuna on 114 %.

Vaikka yleiset talousnäkökymät ovat heikentyneet, korot nousseet, asuntomarkkinat hiljentyneet ja kotitalouksien varovaisuus lisääntynyt, on muuttoliike Pohjois-Savossa pysynyt edelleen plussalla ja Kuopion vetovoima korkeana. Tätä taustaa vasten Pohjois-Savon kuluvan vuoden väestönkehitystä voi pitää hyvänä.

Väestönmuutokset tammi-syyskuussa seuduittain

Kuopion seudun väkiluku kasvoi 1242 hengellä. Kuopion kaupungin väkiluku kasvoi 1224 hengellä. Siilinjärven väkiluku kasvoi 18 asukkaalla. Kuopion kaupunki sai kuntien välisissä muutoissa voittoa 756 henkeä. Kuopion vetovoima on pysynyt edelleen hyvällä tasolla, ja kaupungin saama muuttovoitto oli Suomen kunnista viidenneksi suurin.

Siilinjärvellä kuntien välinen muuttoliike jäi 90 hengen verran tappiolle. Syntyneitä oli Kuopion seudulla vajaat 61 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kuolleiden määrä laski vuoden takaiseen verrattuna 72 hengellä.

Ylä-Savossa väkiluku laski 440 hengellä. Syntyneitä oli 43 henkeä vähemmän ja kuolleita 82 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kuntien välinen muuttotappio pysyi ennallaan ja oli 280 henkeä ja ulkomailta saatu muuttovoitto oli 210 henkeä. Iisalmen väkiluku laski tammi-syyskuussa 163 hengellä, kun viime vuonna väkiluku laski noin 100 hengellä. Väestönkehitystä kohensi ulkomailta saadun muuttovoiton kaksinkertaistuminen.

Sisä-Savon väkiluku laski 111 hengellä. Laskua on vähemmän kuin vuosi sitten, jolloin sitä oli 251 henkeä. Laskua oli kaikissa seudun kunnissa. Väestönkehitystä heikentää ennen kaikkea kuntien välinen muuttotappio ja negatiivinen luonnollinen väestönlisäys.

Koillis-Savossa väkiluku laski 174 asukkaalla. Luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen, vaikka syntyvyys on pysynyt ennallaan ja kuolleiden määrä vähentynyt. Myös kokonaisnettomuutto oli negatiivinen kaikissa seudun kunnissa ollen yhteensä -93 henkeä.

Varkauden seudun väkiluku laski 200 hengellä, kun vuotta aiemmin laskua oli 314 henkeä. Varkauden kaupungin väkiluku laski 119 hengellä. Samoin Leppävirralla laskua kertyi 98 hengen verran. Joroisissa puolestaan väkiluku kasvoi 17 hengellä. Seudun väestönkehitystä paransi erityisesti maahanmuuton kasvaminen 182 henkeen (vuosi sitten 45 henkeä).

Koko maan väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 30 414 hengellä, kun vuotta aiemmin kasvu oli 12 165 henkeä. Syntyneitä oli reilut 1 500 vähemmän ja kuolleita reilut 2 700 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Syntyneitä oli koko maassa lähes 11 000 henkeä vähemmän kuin kuolleita. Väkiluvun käänssi tästä huolimatta kasvuun ulkomailta saatu 41 268 hengen muuttovoitto.

Pielavedellä tammi-lokakuun aikana väestön kokonaismuutos oli yhteensä -50 henkilöä (vuonna 2023 lokakuun loppuun mennessä -109 hlöä). Tästä luonnollinen väestönvähennys oli 55 henkilöä (edellisenä vuonna syyskuun loppuun mennessä -63 hlöä), kuntien välinen nettomuutto oli -4 henkilöä (-34) ja netto maahanmuutto +9 henkilöä (+ 5). Väestötappio on edelleen vakava uhka Pielaveden kunnalle ja sen kyvylle tuottaa kuntalaisten tarvitsemat peruspalvelut. Vähenevän väestön myötä verotulot vähenevät.

Työvoima ja työlliset ja työttömät v. 2010–2021

Pielavesi	Asukkaita	Työvoima asukkaista	% as.	Työlliset työvoimasta	% as.	Työttömät työvoimasta	% as.
31.12.2010	5087	1877	36,9	1643	32,3	234	4,6
31.12.2011	5006	1867	37,3	1652	33,0	215	4,3
31.12.2012	4926	1847	37,5	1603	32,5	244	5,0
31.12.2013	4824	1778	36,9	1539	31,9	239	5,0
31.12.2014	4787	1777	37,1	1527	31,9	250	5,2
31.12.2015	4740	1741	36,7	1497	31,6	244	5,1
31.12.2016	4697	1705	36,3	1499	31,9	206	4,4
31.12.2017	4624	1671	36,1	1491	32,2	180	3,9
31.12.2018	4498	1590	35,4	1428	31,8	162	3,6
31.12.2019	4391	1551	35,3	1398	31,8	153	3,5
31.12.2020	4321	1576	36,5	1393	32,2	183	4,2
31.12.2021	4269	1550	36,3	1402	32,8	148	3,5

Pohjois-Savossa oli lokakuun lopussa 11 076 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 047 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuosi sitten (10,4 %). Näistä lomautettuja oli 1 146, mikä on 648 lomautettua enemmän kuin viime vuonna samaan aikaan (130,1 %).

Työttömien työnhakijoiden määrä ilman lomautettuja oli lokakuun lopussa 9 930, mikä on 399 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuosi sitten.

Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli lokakuun lopussa 1 262, mikä on 45 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuosi sitten.

Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Pohjois-Savossa lokakuun lopussa 3 834 henkilöä, mikä on 7,4 % viime vuotta vähemmän.

Seutukunnittain tarkasteltuna työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi lokakuussa kaikilla Pohjois-Savon seuduilla.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimistoon lokakuun aikana 2 545, mikä on 1 191 työpaikkaa vähemmän kuin vuosi sitten (-31,9 %).

Pohjois-Savon trendit:

- Pohjois-Savon työttömien osuus työvoimasta 10 %
- Lomautettuja vajaa 400, mikä on kolmannes vähemmän kuin vuosi sitten
- Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä 1 262, määrä on 45 henkeä enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan
- Pitkäaikaistyöttömiä 7,4 % viime vuotta vähemmän
- Uusien avoimien työpaikkojen määrä (2545 työpaikkaa) 31,9 % viime vuotta vähemmän

Työttömät työnhakijat kunnittain

Edelliseen vuoteen verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä nousi lokakuussa suhteellisesti eniten Kaavilla (29 %), Siilinjärvellä (19 %) ja Joroisissa (18 %) ja laski suhteellisesti eniten Kiuruvedellä (-9 %). Määrällisesti eniten työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi Kuopiossa, jossa työttömiä työnhakijoita oli lokakuun lopussa 594 enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana.

Tällä hetkellä alhaisimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta ovat Vieremällä (6,7 %) ja Siilinjärvellä (7,4 %) ja Pielavedellä (8,0 %). Vastaavasti korkeimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta ovat Kaavilla (14,0 %), Varkaudessa (12,8 %) ja Iisalmessa (11,6 %). Kuopiossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 10,0 %.

Pielaveden työllisyysaste on 71,7 % työvoimasta (6/2023).

Työvoiman ulkopuolella olevat vuosina 2010–2021

Pielavesi	Asukkaita	Työvoiman ulkopuolella	% as.	0–14 v	% as.	Opiskelijat ja koululaiset	% as.	Eläke- läiset	% as.	Muut	% as.
31.12.2010	5087	3210	63	766	15,1	320	6,29	1961	38,5	163	3,2
31.12.2011	5006	3139	63	718	14,3	326	6,51	1945	38,9	150	3,0
31.12.2012	4926	3079	63	723	14,7	290	5,89	1925	39,1	141	2,9
31.12.2013	4824	3046	63	699	14,5	263	5,45	1927	39,9	157	3,3
31.12.2014	4787	3010	63	684	14,3	268	5,6	1908	39,9	150	3,1
31.12.2015	4740	2999	63	698	14,7	247	5,21	1915	40,4	139	2,9
31.12.2016	4697	2992	64	691	14,7	234	4,98	1910	40,7	157	3,3
31.12.2017	4624	2953	64	675	14,6	223	4,82	1920	41,5	131	2,8

31.12.2018	4498	2908	65	645	14,3	216	4,8	1905	42,4	134	3,0
31.12.2019	4391	2840	64,7	616	14,0	219	4,9	1881	42,8	124	2,8
31.12.2020	4321	2745	63,5	584	13,5	208	7,6	1864	43,1	89	2,1
31.12.2021	4269	2719	63,7	540	12,7	216	5,0	1864	43,7	95	2,2

Kunnan väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2011–2022

Vuosi	Ikäryhmä 0–14 v	Ikäryhmä 15–64 v	Ikäryhmä 65 v -	Asukkaita Yhteensä	Väestöllinen huoltosuhte
2011	718	2842	1446	5006	76
2012	723	2745	1458	4926	79
2013	699	2646	1479	4824	82
2014	684	2589	1514	4787	85
2015	698	2489	1553	4740	90
2016	691	2460	1546	4697	91
2017	675	2383	1566	4624	94
2018	645	2272	1581	4498	98
2019	616	2178	1597	4391	101,6
2020	584	2113	1624	4321	104,5
2021	540	2080	1649	4269	105,2
2022	505	1998	1637	4140	107,2

Väestöllinen huoltosuhte: Ei-työikäiset (0–14 v ja yli 65 v) suhteessa työikäisiin

Lähde: Tilastokeskus

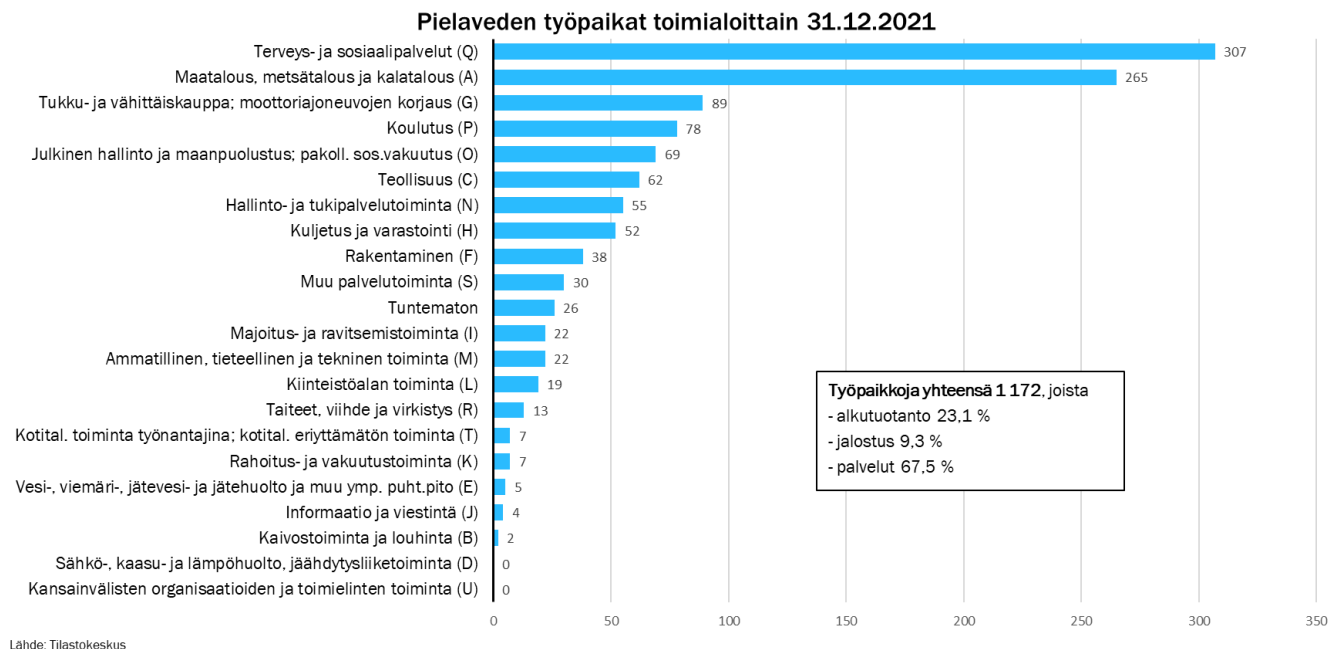
Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten (0–14 v.) ja vanhuseläkeläisten (65 v. täyttäneiden) määrän suhdetta työikäisten määrään. Esim. Pohjois-Savossa on 67,4 lasta ja vanhusta 100 työikäistä kohden.

Taloudellinen huoltosuhte

TALOUDELLISEN HUOLTOSUHTEN KEHITYS			
Tilanne 31.12.	Pielavesi	Pohjois-Savo	Koko maa
v. 2010	210	152	131
v. 2011	203	148	129
v. 2012	207	149	132
v. 2013	214	153	137
v. 2014	214	158	141
v. 2015	217	160	143
v. 2016	213	157	142
v. 2017	210	152	137
v. 2018	215	149	133
v. 2019	214	149	133
v. 2020	210	156	142
v. 2021	204	147	133

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Työvoiman ulkopuolella oleviin lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat, varusmiehet ja eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat.

Työpaikkarakenne

1.3 RISKIENHALLINTA JA KESKEISIMMÄT RISKIT

Johdon vastuulla oleva riskienhallinta on osa kunnan sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. (KL)

Kuntien toimintaympäristö on liikkeessä. Ukrainan sota, Gazan tilanne, kaasuputki- ja datakaapelirikot Itämerellä sekä lisääntyneet kyberhyökkäykset vaikuttavat osaltaan kuntiin. Kyberturvallisuuden johtamisesta vastaa Suomessa valtioneuvosto. Valtiovarainministeriö vastaa julkisen hallinnon ICT-asioista sekä julkisten palveluiden tietoturva ja kyberturvallisuudesta. Ministeriö tukee muun muassa palvelutuotannon ja julkisen hallinnon varautumisen kehittämistä ja ylläpitoa. Kyberturvallisuuden tilannekuvan tuottamisesta ja ylläpitämisestä vastaa Kyberturvallisuuskeskus.

Kunnat ja hyvinvointialueet ovat laajasti vastuussa omasta varautumisestaan. Ne vastaavat varautumisesta arjen häiriötilanteisiin, kuten vesihuollon ja energijakelun varmistamisesta. Aluehallintoviranomaiset vastaavat varautumisen yhteensovittamisesta alueillaan.

Vuoden 2023 alussa sote- ja pelastustoiminta on siirtynyt kunnista hyvinvointialueille. Julkisen talouden suunnitelman kehysurassa sote-toimien siirtyminen on tarkoitus toteuttaa neutraalisti: kuntatalouden menojen oletetaan supistuvan saman verran kuin kuntien valtionosuusrahoituksen.

Kaikkien kuntien veroprosentteja on leikattu 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Lisäksi on muutettu kuntien valtionosuutta. Valtiovarainministeriö on päivittänyt sote-uudistuksen kuntakohtaiset valtionosuuden siirtolaskelmat 31.8.2023. Laskelmapäivityksen merkittävin muutos aiempaan oli sote-menojen kasvaminen kuntien vuoden 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista lopullisiin tilinpäätöstietoihin. Tämä heikentää monen kunnan valtionosuutta verrattuna ensimmäiseen ennakkolaskelmaan. Sote-uudistuksen todellinen merkitys yksittäisen kunnan talouteen selviää vasta lopullisen siirtolaskelman myötä, joka julkaistaan marraskuussa 2023. (KL)

Vaikka veropohja on vahvistunut ja kunnista pois siirtynyt 12,64 %-yksikköä tuottaa euroissa aiempaa enemmän, ei verotulojen kasvu riitä kattamaan sote-menojen kasvu. Puuttuvat eurot otetaan kuntien valtionosuudesta asukaskohtaisesti yhtä suurella noin 40 euron asukaskohtaisella leikkauksella, jonka lisäksi vuoden 2023 valtionosuuksia oikaistaan takautuvasti noin 20 eurolla asukasta kohden vuosina 2024 ja 2025. Tämä valtionosuusleikkaus koskee kaikkia kuntia. (KL)

Lisäksi valtiovarainministeriö ilmoitti yllättäen 17.11.2023, että verotulontuotto ei aiemmin ilmoitetusta poiketen ole riittävä ja kuntien valtionosuuden vähentämistarve kasvaa lisää yhteensä 415 miljoonaa euroa. Kuntaliitto puolestaan ilmoitti 21.11.2023, että se ei hyväksy lisäleikkauksia ja että valtion tulee kattaa vuosivähennykset kunnille. Kuntien lopullisista valtionosuuksista taloussuunnitteluvuosille ei siis ole varmaa tietoa.

Kaikkien hyvinvointialueiden puolivuotisraportoinnin tilinpäätösennusteiden mukaan kaikkien hyvinvointialueiden tilinpäätös vuonna 2023 on alijäämäinen. Alijäämien yhteenlasketun määrän arvioidaan olevan n. 1,1 miljardia euroa (FCG). Hyvinvointialueiden taloushaasteet tarkoittavat mittavia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmia. Tämä tarkoittaa monien ei-lakisääteisten palveluiden lakkauttamisia sekä lakisääteisten palveluiden keskittämisiä. Sote- ja pela-palvelujen saatavuus monissa pienissä maaseutukunnissa heikentyy.

Kunnan tai kuntakonsernin omistamien sote- ja pela-kiinteistöjen vuokrasopimusten kesto muodostaa kaikille kunnille taloudellisen riskin. Vaikka sote-tehtävät siirtyvät kunnilta pois ja kuntien tulopohja kaventuu, jäävät kunnille kannettaviksi sote-kiinteistöihin kohdistuvat velat ja poistot. Hyvinvointialue ja kunnat ovat tehneet toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen 31.12.2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella.

Pohjois-Savon pelastuslaitos muutti alueellisen pelastustoimen varallaolo- ja valmiusjärjestelmää vuoden 2022 aikana perustuen pääosin työtuomioistuimen päätöksiin varallaoloista. Pelastuslaitokselle on saapunut varallaolovaatimuksia, joissa on vaadittu varallaolon luettavan työajaksi. Vaatimusten esittäneiden henkilöiden lukumäärä on 137, ja heistä 67:n esittämä vaatimussumma on yhteensä n. 12 miljoonaa euroa. Kokonaisvaatimussumman on arvioitu olevan noin 30 miljoonaa euroa. Käsittelyt ovat edelleen kesken työtuomioistuimessa ja KT:n keskusneuvottelussa.

Valtakunnallinen TE-uudistus toteutuu vuoden 2025 alussa. Tällöin valtion työllisyys- ja yrityspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kunnan tuottamiin palveluihin sekä asiakkaille maksettaviin työttömyysetuuksiin. Palveluiden osalta kunnille maksetaan valtionosuutta ns. laajan työttömyyden perusteella ja valtionosuus päivittyy vuosittain. Sen sijaan työttömyysetuus-kustannusten kasvu korvataan kunnille kiinteällä valtionosuuden lisäyksellä. Korvausta korotetaan vuosittain vain kansaneläkeindeksillä eli se ei muutu esimerkiksi työttömien määrän muuttuessa. Korvauksen suuruus uudistuksen voimaantulohetkellä vastaa kunnalle siirtyvää rahoitusvastuuta. Pielavesi on osa Ylä-Savon työllisyysneuvottelualueella yhdessä Iisalmen, Kiuruveden, Vieremän ja Sonkajärven kanssa. Palveluihin saatava valtionosuus ei kata täysin palveluiden tuottamisen kustannuksia.

Pielaveden kunnan osalta suurimmat riskit suunnitelmakaudella ovat näin ollen verorahoituksen riittävyys, kuntien valtionosuuden (vos) epävarmuus taloussuunnitteluvuosina, vos-uudistuksen vaikutukset erityisesti verotulojen tasaukseen liittyen, Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloushaasteet sekä palveluiden saavutettavuuden heikkeneminen, Pohjois-Savon pelastuslaitoksen varallaolokorvausten määrän ja maksuaikataulun epävarmuus sekä tulevan TE-uudistuksen muutokset kuntien valtionosuuteen sekä työttömyysetuuksien kustannuksiin. Lisäksi hallitusohjelman kirjaukset perusopetuksen riittävästä väestöpohjasta, vapaan sivistystyön rahoituksen vähentämisestä ja lukioiden rahoitusjärjestelmän uudistamisesta aiheuttavat epävarmuutta.

Kunnan omassa toiminnassa suurimmat riskit liittyvät ns. Opinportti-hankkeeseen, jossa Puustellin yläkoulun toiminta on tarkoitus siirtää samaan rakennukseen (Opinporttiin) lukion kanssa. Valtuusto valitsi 17.4.2023 toteutettavaksi vaihtoehdoksi ratkaisun, jossa Opinporttiin siirtyy myös kirjaston toiminnot. Kansalaisopiston toiminta siirtyy puolestaan nykyiseen kirjastoon. Hankkeen kustannusarvio on mittava, noin 13,5 miljoonaa

euroa. Sen rahoittaminen ja toteutus tulee suunnitella huolella kunnan taloudellisen kantokyvyn mukaan. Lisäksi riskin kunnan toimintaan muodostaa henkilöstön saatavuus.

1.4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Kuntalain 110§:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon myös kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tarkoituksena ei ole laatia koko konsernin talousarviota, mutta kunnan talousarvion liitteenä voi olla keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarviot.

Pielaveden kunnalla on kaksi tytäryhtiötä: Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot sekä Pielaveden Teollisuushallit Oy. Niiden molempien toimitusjohtajan palvelut ostetaan kunnalta. Vuosina 2020–2022 toimitusjohtajana on toiminut oman työnsä ohella kunnaninsinööri. Vuodesta 2023 alkaen toimitusjohtajana toimii oman työnsä ohella rakennustarkastaja.

Pielaveden Vuokratalot Oy:llä on vuokrattavana yhteensä 150 asuntoa sekä kerros- että rivitaloissa. Asunnot ovat valmistuneet 1976–1993 ja sijaitsevat Pielaveden keskustan tuntumassa. Tänä vuonna vuokrataloyhtiössä on toteutunut suunnitelman mukaisesti Savikontie 16 ikkuna- ja parvekeoviremontti ja Virteläntie 13 kattoremontti. Loppuvuonna on tarkoitus aloittaa Hirvitie 4 käyttövesiputkisaneeraus. Remontteja varten vuokrataloyhtiö on ottanut lainaa 370 000 euroa. Suunnitelmavuosina on tarkoitus jatkaa peruskuntoarvioiden ja tarpeen mukaisia kunnostuksia. Vuokrataloyhtiö on viimeiset kolme vuotta tehnyt ns. nollatuloksen purkamalla tai lisäämällä varauksia

Pielaveden kunnan ja Kuopion vastaanottokeskuksen sopimus vastaanottopalveluiden kuten majoituspalveluiden tuottamisesta päättyy 31.12.2023 (kunnanhallitus 5.9.2022).

Pielaveden Teollisuushallit Oy:llä on kaksi teollisuushallia, joista toisen yhteydessä on toimistorakennus. Hallit on vuokrattu lähes täysin, mutta siitä huolimatta yhtiön taloudellinen tilanne on huono. Vuokratulot eivät riitä kattamaan menoja ja poistoja. Viimeisistä viidestä vuodesta Teollisuushallit Oy:n tilinpäätös on ollut positiivinen vain vuodet 2020–2021. Yhtiön tulos oli vuonna 2022 noin 47 000 euroa tappiollinen. Halliyhtiön halleihin tehtiin vuonna 2023 yhteensä 300 000 euron arvonalennus. Tämä tulee jatkossa vaikuttamaan halliyhtiön tulokseen positiivisesti poistojen pienentymisen johdosta.

Suuria investointeja ei ole pystytty tekemään. Ainoastaan pienempiä pakollisia korjauksia ja huoltoja on tehty. Jatkossa kiinteistöjen kunnossapidossa tehdään ainoastaan välttämättömiä korjauksia ja kunnostuksia sekä peruskuntoarvion PTS-ehdotuksen mukaisia toimenpiteitä.

Sähkön- ja lämmityksen nousevat kustannukset näkyvät ainakin seuraavan vuoden tuloksessa edelleen. Jos hallien vuokrahintaa ei saada reilusti korotettua, ei yhtiö tule olemaan enää tulevaisuudessa kannattava eikä normaaleja huolto- ja korjaustoimenpiteitäkään voida toteuttaa. Tästä seuraa, että kiinteistöjen korjausvelka ja tulevien remonttien laajuus kasvaa.

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen voimaannanolain 22§:n mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Hyvinvointialue ja kunta tekivät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa ainakin 31.12.2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella ilmoittamalla siitä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaoloajan päättymistä. Tämän jälkeen eli viimeistään 1.1.2027 hyvinvointialueet vuokraavat toimitilansa vain yhtiöiltä.

Pielaveden kunta käynnisti jo syksyllä 2022 selvityshenkilön rekrytoinnin. Selvityshenkilön tehtävänä olisi ollut selvittää kuntakonsernin omistamien kiinteistöjen omistamisen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset. Selvityshenkilöä ei ole saatu rekrytoitua ja selvitys ostetaan konsulttityönä vuonna 2024. Sen lopputulemana saatetaan esittää muutoksia Pielaveden konsernijärjestelyihin ja konsernirakenteeseen.

Selvityksen ja sen jälkeen mahdollisten järjestelyjen tavoitteena on, että

- Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa sovitaan Pielaveden kunnan omistamien sote-kiinteistöjen pitkäaikaisesta vuokraamisesta viimeistään 1.1.2026 alkaen
- konsernin asuntotarjonta tukee Pohjois-Savon hyvinvointialueen, kunnan sekä alueen yritysten ja muiden toimijoiden rekrytointeja sekä sijaisten ja harjoittelijoiden saamista
- konsernin asuntotarjonta tukee maahanmuuttajien kotoutumista Pielavedelle

- tällä hetkellä kunnan omistuksessa olevien asuntojen ja kiinteistöjen ylläpito ja kehittäminen turvataan
- mahdolliset konsernijärjestelyt ja konsernirakenne sekä kiinteistöjen omistaminen eivät aiheuta taloudellista riskiä kunnalle
- tytäryhtiön/-yhtiöiden johtaminen ei aiheuta kohtuutonta riskiä kunnan ympäristöosaston johtamiseen.

1.5 TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS, SEURANTA JA TILIVELVOLLISET

Tilivelvolliset:

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat

- kunnan toimielimen jäsenet
- asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat Tilivelvolliset toimielinten jäsenet.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 30 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat valtuuston päätöksen 13.11.2023 § 59 mukaan:

Kunnan hallinnosta ja taloudesta vastaavat keskushallinnon viranhaltijat

- kunnanjohtaja
- hallintopäällikkö
- talouspäällikkö

Osastojen päälliköt siten kuin kunnanhallitus heidät nimeää hallintosäännön 17 §:n mukaisesti

- sivistysjohtaja (sivistysosasto)
- kunnaninsinööri (ympäristöosasto)

Esittelijät - tässä lueteltuina muut kuin esittelijänä toimivat keskushallinnon viranhaltijat tai osastopäälliköt

- kansalaisopiston rehtori (kansalaisopiston johtokunta)
- rakennustarkastaja (rakennusvalvontajaos)

2 VUOSIEN 2024–2026 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

2.1 YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

(VM, kuntatalousohjelma syksy 2023)

Yleinen talouskehitys

Suomen talouskehitys pysyy vuonna 2023 nollan tuntumassa, kun hintojen ja korkojen nousu vähentävät kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Ulkomaankaupan nettovaikutus kasvuun sen sijaan on positiivinen, kun tuonti vähenee selvästi vahvan edeltävän vuoden jälkeen. Vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoiman kohentuessa, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat. Talouskasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäköymät ovat muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Vuonna 2025 talouskasvu vahvistuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa vuonna 2023, mutta kasvaa taas ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia.

Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon arvioidaan kasvavan maltillisesti. Vuonna 2026 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,7 prosenttia ja vuonna 2027 1,6 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun seurauksena.

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikkenee vuonna 2023. Talouskasvu on seisahtunut ja monet aikaisemmin päätetyt toimet kasvattavat kuluvan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta julkinen talous heikkenee lähivuosina. Talouskasvu kiihtyy keskipitkällä aikavälillä lähivuosiin verrattuna, ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat ja rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä.

Julkinen velkasuhde on kohonnut korkealle tasolle historiaan nähden rakenteellisten syiden ja vuosikymmenen alun kriisien johdosta. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Sopeutustoimien vaikutusta vaimentaa korkomenojen kasvu. Julkinen talous on pidemmällä aikavälillä rakenteellisesti alijäämäinen ja siten julkisessa taloudessa on kestävyysvaje.

Valtionhallinto on julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Hallituksen päättämiä sopeutustoimia kohdistuu myös valtionhallintoon. Säästöjä kohdistuu muun muassa toimintamenoihin ja tulonsiirtoihin. Toisaalta panostuksia tehdään esimerkiksi T&K-toimintaan. Lähivuosille on myös budjetoitu varautumiseen liittyviä menoja. Verotulojen kasvu on kohtuullista, kun monien veropohjien kasvu kiihtyy talouskasvun nopeutuessa. Valtion alijäämä kuitenkin pienenee kovin verkkaisesti ja alijäämä pysyy suurena koko tarkastelujaksolla.

Paikallishallinnossa kuntahallinto jää painelaskelmassa edelleen hieman alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan alijäämäisiä aloitusvuoden lopulla. Alijäämä johtuu muun muassa mittavista investoinneista sekä henkilöstömenoista. Hyvinvointialueisiin kohdistuu säästöjä myös hallitusohjelmasta. Hyvinvointialueiden omat säästöt huomioidaan ennusteessa sitä mukaan, kun niistä on saatu riittävä varmuus.

Työeläkelaitosten ylijäämä asettuu lähivuosina reiluun prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Eläkemenot kasvavat, mutta toisaalta työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvu on kohtuullista. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistavat ennustejaksolla työttömyystilanteen koheneminen sekä sosiaalietuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Toisaalta työttömyysvakuutusmaksua alennetaan vuoden 2024 alusta reippaasti. Sosiaaliturvarahastot pysyvät lähellä tasapainoa ennustejaksolla.

2.2 VALTION TOIMENPITEIDEN VAIKUTUS KUNTATALOUTEEN

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2024 on hieman vahvistava vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan yhden prosenttiyksikön indeksikorotusta vastaava vähennys. Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus vahvistaa kuntataloutta. Hallitusohjelmassa kunnille ei osoiteta uusia tehtäviä tai velvoitteita vuonna 2024. Sosiaaliturvaetuuksien indeksijäädätykset ja säästöt vähentävät myös kuntien menoja. Toisaalta niiden arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja ja lisäävän toimeentulotuen tarvetta.

Hallitusohjelman mukaan lunastuslain korvausperusteet uudistetaan vahvistamalla omaisuudensuojaa oikeusministeriössä vireillä olleessa hankkeessa toimineen asiantuntija- ja virkamiestyöryhmän (OM 2019:12) ehdotuksen mukaisesti. Hankkeen valmistelun aikataulu tarkentuu myöhemmin. Lunastuslain korvausperusteiden muutokset vaikuttavat erityisesti kuntien maanhankinnan kustannuksiin. Näiden suuruus täsmentyy sääntelyn sisällön selviämisen myötä.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2024 noin 2,5 mrd. euroa, josta varataan 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen johdosta valtionosuuteen tehtävistä korjauksista.

Valtionosuutta kasvattavat vuonna 2024 ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 2,2 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 53 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen 1 prosenttiyksikön indeksijarru pienentää kuitenkin kuntien valtionosuutta noin 24 milj. eurolla. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat sitouttava koulu yhteistyö (4,7 milj. euroa) sekä B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla (4,1 milj. euroa). Valtionosuutta kasvattavat myös eräiden aikaisemmin valtionosuuteen kohdistuneiden määräaikaisten vähennysten päätyminen. Tällaisia vähennyksiä ovat muun muassa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen (10 milj. euroa), sote-uudistuksen muutosrajoittimen neutralisointiin (3,6 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen (1 milj. euroa) liittyneet vähennykset. Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos kasvattaa valtionosuutta noin 3,5 milj. eurolla vuonna 2024.

Valtionosuutta pienentää vuodesta 2024 lähtien erityisesti edellä mainittu sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentuminen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan kunnilta hyvinvointialueille siirrettävät tulot tarkistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen ja verotulojen osalta valmistuneen verotuksen mukaisten maksuunpantujen verotulojen perusteella koko maan tasolla hyvinvointialueille siirtyviä kustannuksia vastaaviksi. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon peruspalvelujen valtionosuudessa vuodesta 2024 lukien. Jos kunnilta on tarkistuksen perusteella koko maan tasolla siirtynyt tuloja vähemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden vähennyksenä puolet vuonna 2024 ja puolet vuonna 2025.

Kuntien vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietojen sekä tietoihin tehtyjen kuntien toimittamien oikaisujen perusteella kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tehtävien kustannukset olisivat noin 669 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2023 talousarvion yhteydessä arvioitiin. Lisäksi kunnilta valtiolle siirtyvät verotuskustannukset ovat noin 64 milj. euroa, eli 2 milj. enemmän kuin vuoden 2023 talousarvion yhteydessä arvioitiin. Kunnilta siirtyvät kustannukset ovat näin ollen yhteensä noin 21,97 mrd. euroa vuoden 2024 talousarviossa.

Arvio kunnilta uudistuksen yhteydessä siirtyvistä verotuloista on puolestaan kasvanut noin 509 milj. eurolla verrattuna vuoden 2023 talousarvion yhteydessä tehtyyn arvioon (13,11 mrd. euroa). Siirtyvillä kunnallisveroilla katettiin vuoden 2023 talousarviossa myös siirtyvät verotuskustannukset (62 milj. euroa), eli

kunnallisveron leikkuuosuudeksi muodostui 13,17 mrd. euroa. Verotuskustannukset huomioiden arvio siirtävistä verotuloista on kasvanut noin 447 milj. euroa vuoden 2023 talousarvioon verrattuna.

Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, vähennettäisiin edellä mainittujen tietojen perusteella kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa. Talousarviossa valtionosuuden vähennys on eritelty kahdelle riville; hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten tarkentumisesta aiheutuva pysyvä vähennys (160 milj. euroa) sekä valtiolle siirtyvien verotuskustannusten siirrosta aiheutuva pysyvä vähennys (64 milj. euroa).

Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys huomioidaan takautuvasti vuodelle 2023. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan tästä johtuen 112 milj. euron määräaikainen vähennys vuosina 2024 ja 2025.

Kuntien rahoituslaskelmat päivitetään lopullisiksi verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023 ja niiden perusteella määritetään rahoitus vuodesta 2024 eteenpäin. Samassa yhteydessä muutetaan lopullisiksi myös sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksia tasaavat rahoituserät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus. Hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten ja tulojen kuntakohtaista epätasapainoa tasataan 60 prosenttisesti valtionosuuteen sisältyvällä muutosrajoittimella. Järjestelmämuutoksen tasauksella rajoitetaan uudistuksen aiheuttamaa muutosta kuntien tasapainotilaan (vuosikate poistojen jälkeen) siten, että muutos voi olla enintään +/- 60 euroa asukasta kohti viiden vuoden aikana.

Osalla kunnista sote-uudistuksen tasauselementit muodostuvat erittäin suuriksi ja muutokset vuoden 2023 tasauselementteihin voivat myös olla merkittäviä. Tämä johtuu siitä, että yksittäisen kunnan siirtyvien kustannusten ja tulojen välillä voi olla suuria eroja, ja tätä vaikutusta rajataan muutosrajoittimella. Jos siirtyvät erät ovat muuttuneet merkittävästi syksyn 2022 arviotiedoista, näkyvät muutokset suoraan myös tasauselementeissä. Suurimmat muutokset vuoteen 2023 nähden ovatkin niissä kunnissa, joissa sote-kustannukset ovat muuttuneet merkittävästi talousarviotietoon verrattuna.

Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2024 vähennys pienentää valtionosuutta noin 24 milj. euroa. Valtionosuutta pienentää lisäksi muun muassa asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset (-2,2 milj. euroa) sekä kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä vuonna 2023 tehdyn kertaluonteisen palautuksen poistuminen (-8 milj. euroa).

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2024, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,07 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 prosenttia. Indeksistä puolestaan alentaa valtionosuusprosenttia 0,24 prosenttiyksikköä.

Kehyskauden lopussa vuonna 2027 peruspalvelujen valtionosuudet ovat noin 3,5 mrd. euroa. Valtionosuuden kasvu johtuu vuonna 2025 voimaan tulevasta TE-palvelu-uudistuksesta, jonka yhteydessä noin 900 milj. euroa määrärahoja siirretään työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Vuodesta 2025 valtionosuuden tasoon vaikuttavat myös työllisyyspalveluita koskevat hallitusohjelmassa sovitut toimenpiteet. Maahanmuuttajaaitien aseman parantamiseen kohdistetaan vuodesta 2025 alkaen noin 5 milj. euroa ja ruotsinkieliseen kotoutumiskoulutukseen noin 0,5 milj. euroa. Lisäksi kehitetään kotoutumispalveluihin kuuluvan kielikoulutuksen saatavuutta työpaikoilla, jonka johdosta valtionosuutta lisätään 2 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen. Työllisyysmäärärahojen alentaminen ja sitä vastaavat lainsäädännön muutokset vähentävät puolestaan valtionosuutta vuodesta 2025 alkaen 37 milj. euroa ja pakolaiskiintiön lasku noin 1 milj. eurolla. Lisäksi kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus vähentää valtionosuutta 7,5 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen.

Hallitusohjelman mukaan esi- ja perusopetusta vahvistetaan hallituskauden aikana muun muassa kasvattamalla perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuosiviikkotunnilla laajentamalla opetussuunnitelmaa, uudistamalla kolmiportaista tukea koskevan lainsäädännön sekä varmistamalla, että kieltenopetukseen on varattu riittävästi tuntiresursseja. Lisäksi osana perusopetuksen vahvistamista vakiinnutetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoitus. Kokonaisuutena perusopetuksen vahvistamiseen on varattu 50 milj. euroa vuonna 2024, 100 milj. euroa vuonna 2025, 150 milj. euroa vuonna 2026 ja 200 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen. Perusopetuksen vahvistamisen toimenpidekokonaisuus sisältäne myös kuntien valtionosuuteen tulevana vuosina vaikuttavia tehtävämuutoksia. Toimenpiteitä tai niitä koskevaa rahoitusta ei kuitenkaan ole toistaiseksi huomioitu kehyskauden valtionosuuden tasossa, vaan toimenpiteet ja niiden vaikutus valtionosuuteen tarkentuvat jatkovalmistelun yhteydessä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.

Tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Aikataulun osalta tavoitteena on, että hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle kevästuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

Maapohjan kiinteistöveron alarajan korottaminen

Hallituksen ohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi 1,30–2,00 prosenttia. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja arviolta noin 108 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. Kuntakohtaisesti suurimmat vaikutukset kohdistuvat arvioiden perusteella Helsinkiin (n. 52 milj. euroa) ja Espooseen (n. 18 milj. euroa). Alarajan korotuksen johdosta 245 kuntaa joutuisi asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä korkeammaksi. Korotus nostaisi maapohjan kiinteistöveron määrää eniten niissä 42 kunnassa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2023 on nykyisen alarajan mukainen.

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan. Kiinteistöverouudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa hallituksen esitys asiassa on kaavailtu annettavaksi keväällä 2024. Valtiovarainministeriössä vireillä olevan uudistuksen peruslähtökohtia on se, että tämänhetkiset verotusarvot perustuvat pitkälti vanhentuneisiin verotusarvon määräytymisperusteisiin, eivätkä ne kuvaa riittävän hyvin rakennusten ja maa-alueiden hintaeroja. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon. Tämän takia veroprosenttien vaihteluvälejä tarkistettaisiin uudistuksen yhteydessä niin, että kunnat voisivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Kuntatalouden kehitysarvio

Vaikka vuoden 2022 tilinpäätös olikin tilinpäätösarvioita parempi, on vuosien 2024–2027 kuntatalouden lukuja tarkistettu painelaskelmassa alaspäin. Vuosi 2023 näyttää kuntataloudessa edelleen vahvalta, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimentuessa ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat. Kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden tilinpäätösennusteet indikoivat merkittävää toimintakatteen heikkenemistä kuluvana vuonna viime vuoteen verrattuna. Kuntataloudessa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä vuoden 2023 sopimuskorotukset nostavat palkkoja 4,85 prosenttia ja inflaatio on pitkittynyt. Kiihtyneen inflaation täysimääräiset vaikutukset näkyvät kuntapuolella osin viiveellä pitkien ostopalvelusopimusten vuoksi.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat painelaskelmassa vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarpeen lasku haastaa kuntia, joissa lapsi- ja nuorisoikäluokat pienenevät, toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on totuttuun tapaan hieman loivennettu, sillä monissa kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun alentaminen. Maksu laskee keskimäärin noin 0,9 prosenttiyksikköä kunta-alalla. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Työikäisen väestön määrän väheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat koskettavat myös kunta-alaa, jossa eläköityminen on voimakasta. Osaajapulaa on muun muassa sivistystoimissa sekä teknisessä toimessa. Osaajapula saattaa vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta se voi myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa useissa kunnissa.

Hallitusohjelman suorat kuntatalousvaikutukset sekä kasvattavat että vähentävät kuntatalouden menoja ja tuloja. Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman kuntatalousvaikutuksia voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. On kuitenkin huomioitava, ettei kuntatalouden kehitysarviossa ole vielä mukana täsmentymättömiä hallitusohjelman toimia.

Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntatalouteen vaikuttavat panostukset kohdistuvat muun muassa perusopetuksen vahvistamiseen (yht. 323 milj. 2025–2027) ja tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa (yht. 152 milj. 2024–2027). Vaikka nämä panostukset lisäävät kuntatalouden rahoitusta, kasvattavat ne myös menoja vastaavasti. Koulutuksen toimialalle kohdistuu kuntataloudessa kuitenkin myös leikkauksia, sillä sopeutustoimia on kohdistettu esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin.

Yksi suurimmista hallituksen kuntatalouteen suoraan kohdistamista leikkauksista on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka seurauksena valtionosuudet pienenevät 24 milj. euroa vuonna 2024, 48 milj. euroa vuonna 2025, 79 milj. euroa vuonna 2026 ja 111 milj. euroa vuonna 2027. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Toisaalta indeksijarrun aiheuttamia tulojen pienenemistä kompensoi yleisen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja noin 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Kehitysarvioon sisällytetyt hallituksen päätökset lisäävät kuntien tuloja menoja enemmän hallituskauden alkuvuosina, mutta niiden nettovaikutus on vuoden 2027 tasolla likimain kustannusneutraali valtionosuuksiin kohdistettavan indeksijarrun kumuloitumisen seurauksena. Päätettyjen toimien nettovaikutukset kohdistuvat kuitenkin erisuuruuksina eri kuntiin.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Muutos laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Uudistus laajentaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta, mikä puolestaan heijastuu vuonna 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Uudistuksen seurauksena työllisyyskehityksellä on jatkossa entistä suurempi vaikutus kunnan

talouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys, jonka on ennustettu asettuvan noin 6,4 prosenttiin vuosina 2025–2027, sekä muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävässä kansaneläkeindeksissä. Hallitus on päättänyt muun muassa sosiaalietuuksiin, kuten työmarkkinatukeen, lastenhoidon tukiin ja peruspäivärahaan, liittyvästä indeksijäädytyksestä vuosina 2024–2027.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Julkisten opetusrakennusten ja kokoontumisrakennusten rakennusluvut ovat kääntyneet laskuun. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen vuoden 2023 jälkeen ja niiden osuus bruttokansantuotteesta on pidetty painelaskelmassa vakiona tarkastelujakson loppuvuosina.

Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 1,4 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Toimintatuloennusteessa ei ole ennakoitu, miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen pakkovuokra-ajan päättymisen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin.

Verotulot laskevat 5,0 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verotulojen laskua hidastaa työttömyysvakuutusmaksun aleneminen, mikä kasvattaa kuntien verotuloja 85 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Tämän jälkeen kuntien verotulojen kehitys normalisoituu keskimäärin 3,2 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025–2027.

Kuntien valtionosuudet laskevat ensi vuonna 9,0 prosenttia. Kuntien valtionosuuksia pienennetään sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen valtionosuuksiin kohdistama yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kehitystä. Kuntien valtionosuuksien kasvu jää tarkasteluvuosina varsin maltilliseksi lukuun ottamatta vuotta 2025, josta alkaen kuntien valtionosuuksissa huomioidaan kunnille siirtyvät vastuut TE-palvelutehtävien ja työttömyysetuuksien rahoituksesta.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta ovat kuluvana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvistä verohännistä. Kun vielä vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti tilittyvät verotulot poistuvat, jää kuntatalouden menojen ja tulojen välille kasvavaa epätasapainoa. Painelaskelman perusteella vuosikateet riittävät kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina, mutta nettoinvestointeihin ne eivät riitä. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutuspaineita tuleville vuosille. Sopeutus voidaan tehdä menoja vähentämällä, tuloja lisäämällä tai näiden yhdistelmällä. Palveluverkon ennakoiva suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeys korostuvat. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyi yli 5 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024–2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 24,2 mrd. euroon.

EKP:n ohjauskorkoa on nostettu jo 4,5 %:iin.

Inflaatio oli syyskuussa 5,5 prosenttia (Tilastokeskus).

2.3 KUNTATALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT 2024–2026

Yleinen talouskehitys ja kuntatalous (Kuntaliitto)

Kuntatalousohjelman nostot syksyllä 2023

- Kuntatalouden tila syksyllä 2023 on vahva, mutta tilanne vaihtelee kunnittain suuresti. Kunnittaisten erojen taustalla ovat tarkentuneet sote-siirtolaskelmat.
- Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy sekä kuntien tehtäviä ja rahoitusta lisääviä että vähentäviä toimenpiteitä. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on vuonna 2024 kuntataloutta hieman vahvistava. Keskeisiä muutoksia:
 - Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus: +106 milj. euroa, netto
 - Peruspalvelujen valtionosuuden yhden prosenttiyksikön indeksijarru: -24 milj. euroa
 - Työttömyysturvaan, lapsilisiin ja asumisen tukiin tehtävillä muutoksilla merkittäviä kuntatalousvaikutuksia
 - Kuntatalouden kehitysarvio 2024–2027 on heikentynyt viime keväästä. Tulojen ja menojen välillä on kasvavaa epätasapainoa.
 1. Arvio kuntien valtionosuuksista ja verotuloista on heikentynyt suhteessa kevääseen 2023. Verotulojen kehitys keskimäärin +3,2 % vuosina 2025–2027.
 2. Vuosikate kattaa poistot, mutta ei riitä kattamaan nettoinvestointeja.
 3. TE-palvelu-uudistus kasvattaa kuntien menoja ja vastaavasti valtionosuuksia 2025-
 4. Toiminnan ja investointien rahavirta ajautuu pysyvästi miinukselle 2024–2027. Kuntatalouden velka kasvaa.
 - Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kehyskauden aikana kaikissa kuntakoryhmissä merkittävästi. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti useissa pienimmissä kuntakoryhmissä.

2.4 KUNTALAIN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVA SÄÄNTELY

Talousarvio ja -suunnitelma, 110 §

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalaki 118 § (8.2.2019/175)

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 - asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä on täsmennetty siten, että taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taloussuunnitelma voisi siten olla alijäämäinen, mutta vain enintään siihen määrään kuin laadintavuoden lopussa arvioidaan kertyvän ylijäämää.

Ylijäämän määrän arvioinnissa otetaan huomioon edellisen vuoden tilinpäätöksen lisäksi laadintavuoden talousarvio ja siihen tehdyt muutokset sekä muut tiedossa olevat laadintavuoden tulokseen vaikuttavat tekijät. Tällä tavoin otetaan huomioon edellisen vuoden tilinpäätökseen sisältyneen ylijäämän käyttö alijäämän kattamiseen jo talousarvion laadintavuonna. Kunnan laatiessa taloussuunnitelmaa se voi siten ottaa huomioon tasapainossa edellisen tilinpäätöksen ylijäämäerien ja talousarvion laadintavuoden arvioitujen ylijäämäerien yhteenlasketun määrän.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Jos taseeseen kertynyt alijäämä saadaan katetuksi säädettyä aikaa nopeammassa ajassa, ylijäämäinen tilinpäätös, jolla kertynyt alijäämä saadaan katetuksi, katkaisee momentin mukaisen kattamiskauden. Seuraavina tilikausina mahdollisesti kertyvän ylijäämän johdosta alkaa uusi kattamiskausi.

Lakiin on otettu uusi säännös alijäämän kattamisen määräajasta kuntaliitostilanteessa. Uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Uudella kunnalla tarkoitetaan kuntarakennelain 3 §:n mukaisesti kuntien yhdistymisen tuloksena syntynyttä kuntaa.

Pielaveden kunnan avaavassa taseessa 1.1.2023 on ylijäämää noin 4,9 milj.€.

Taseeseen kertyvän yli- / alijäämän kehitys 2012–2026:

	Tilikauden yli- / alijäämä	Taseessa yli- / alijäämää
Tilinpäätös 2012	-862 811	-1 900 959
Tilinpäätös 2013	124 859	-1 776 100
Tilinpäätös 2014	320 952	-1 455 148
Tilinpäätös 2015	-384 338	-1 839 486
Tilinpäätös 2016	-252 371	-2 091 858
Tilinpäätös 2017	719 685	-1 372 173
Tilinpäätös 2018	372 041	-1 000 132
Tilinpäätös 2019	-306 356	-1 306 488
Tilinpäätös 2020	2 187 065	880 577
Tilinpäätös 2021	2 529 061	3 409 638
Tilinpäätös 2022	1 500 000	4 909 638
Talousarvio 2023	493 644	5 403 282
Talousarvio 2024	52 240	5 455 522
Taloussuunnitelma 2025	-297 590	5 157 932
Taloussuunnitelma 2026	-965 094	4 192 838

2.5 VERORAHOITUKSEN MUUTOKSIA

2.5.1 Verotulot (VM, kuntatalousohjelma vuodelle 2024)

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 9,7 mrd. euroa, mikä on noin 0,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Vuonna 2023 voimaan tullut sote-verouudistus alentaa kunnallisveron kertymää hieman vielä vuonna 2024. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Kehyskauden verotuottoarvioihin sisältyvät ansiotulooveroperusteiden vuosittaiset indeksitarkistukset sekä pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman veromuutokset. Vuonna 2024 indeksitarkistuksen mitoitusta muutetaan siten, että työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alennusta vastaava osuus kanavoidaan valtiolle

Työllisyysrahastoon kohdistuvien säästöjen ohjaamiseksi valtion velkakehityksen taittamiseen. Lisäksi työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun 0,71 prosenttiyksikön alentaminen vuonna 2024 kasvattaa kunnallisveron tuottoa arviolta noin 56 miljoonalla eurolla.

Yhteisövero

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 1,9 mrd. euroa vuonna 2024, mikä on noin 170 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 4,1 prosentin vuosivauhtia. Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus pienentää kuntien yhteisöverokertymää vuonna 2024 noin 1 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 2 milj. eurolla. Lisäksi vuonna 2024 tapahtuva työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,72 prosenttiyksiköllä arvioidaan kasvattavan kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta noin 28 miljoonalla eurolla. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus pitää yhteisöverokannan kilpailukykyisellä tasolla.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,3 mrd. euroa vuonna 2024, mikä on noin 115 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2023. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi 1,30–2,00 prosenttia. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja arviolta noin 108 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistus toteutetaan pitkillä siirtymäajoilla. Kiinteistöveron muutokset ovat kohtuullisia kiinteistön omistajille.

2.5.2 Valtionosuudet (VM kuntatalousohjelma vuodelle 2024)

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,1 mrd. euroa vuonna 2024. Laskennalliset valtionosuudet ovat n. 3,7 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,6 mrd. euroa. Kehyskauden lopussa vuonna 2027 valtionavut ovat noin 6,2 mrd. euroa, josta laskennallisten valtionosuuksien osuus on 4,6 mrd. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuutta korottaa kehyskaudella vuonna 2025 TE-palveluiden järjestämistä vastuun siirto kunnille ja siihen liittyvä kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen. Peruspalvelujen valtionosuuden tasoa puolestaan alentaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten tarkistus sekä hallitusohjelman mukainen indeksisäästö. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet alenevat reaalisesti hieman kehyskaudella johtuen oppilas- ja opiskelijamäärien alenemisestä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy niin kuntien tehtäviä ja rahoitusta lisääviä kuin vähentäviä toimenpiteitä. Uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Hallitusohjelman toimenpiteistä osa täsmentyy jatkovalmistelussa, esimerkiksi perusopetuksen

vahvistamiseen osoitettava lisäys ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksiin osoitettavan leikkauksen kohdentaminen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2024–2027

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2024 noin 2,5 mrd. euroa, josta varataan 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen johdosta valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Valtionosuutta kasvattavat vuonna 2024 ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 2,2 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 53 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen 1 prosenttiyksikön indeksijarru pienentää kuitenkin kuntien valtionosuutta noin 24 milj. eurolla. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat sitouttava koulu yhteistyö (4,7 milj. euroa) sekä B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla (4,1 milj. euroa). Valtionosuutta kasvattavat myös eräiden aikaisemmin valtionosuuteen kohdistuneiden määräaikaisten vähennysten päättyminen. Tällaisia vähennyksiä ovat muun muassa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen (10 milj. euroa), sote-uudistuksen muutosrajoittimen neutralisointiin (3,6 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen (1 milj. euroa) liittyneet vähennykset. Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos kasvattaa valtionosuutta noin 3,5 milj. eurolla vuonna 2024.

Valtionosuutta pienentää vuodesta 2024 lähtien erityisesti edellä mainittu sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentuminen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan kunnilta hyvinvointialueille siirrettävät tulot tarkistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen ja verotulojen osalta valmistuneen verotuksen mukaisten maksuunpantujen verotulojen perusteella koko maan tasolla hyvinvointialueille siirtyviä kustannuksia vastaaviksi. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon peruspalvelujen valtionosuudessa vuodesta 2024 lukien. Jos kunnilta on tarkistuksen perusteella koko maan tasolla siirtynyt tuloja vähemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden vähennyksenä puolet vuonna 2024 ja puolet vuonna 2025.

Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys huomioidaan takautuvasti vuodelle 2023. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan tästä johtuen 112 milj. euron määräaikainen vähennys vuosina 2024 ja 2025.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,07 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 prosenttia. Indeksissäätö puolestaan alentaa valtionosuusprosenttia 0,24 prosenttiyksikköä.

Kehyskauden lopussa vuonna 2027 peruspalvelujen valtionosuudet ovat noin 3,5 mrd. euroa. Valtionosuuden kasvu johtuu vuonna 2025 voimaan tulevasta TE-palvelu-uudistuksesta, jonka yhteydessä noin 900 milj. euroa määrärahoja siirretään työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Vuodesta 2025 valtionosuuden tasoon vaikuttavat myös työllisyyspalveluita koskevat hallitusohjelmassa sovitut toimenpiteet. Maahanmuuttajaaitien aseman parantamiseen kohdistetaan vuodesta 2025 alkaen noin 5 milj. euroa ja ruotsinkieliseen kotoutumiskoulutukseen noin 0,5 milj. euroa. Lisäksi kehitetään kotoutumispalveluihin kuuluvan kielikoulutuksen saatavuutta työpaikoilla, jonka johdosta valtionosuutta lisätään 2 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen. Työllisyysmäärärahojen alentaminen ja sitä vastaavat lainsäädännön muutokset vähentävät puolestaan valtionosuutta vuodesta 2025 alkaen 37 milj. euroa ja pakolaiskiintiön lasku noin 1 milj. eurolla. Lisäksi kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus vähentää valtionosuutta 7,5 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen.

Hallitusohjelman mukaan esi- ja perusopetusta vahvistetaan hallituskauden aikana muun muassa kasvattamalla perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuosiviikkotunnilla laajentamalla opetussuunnitelmaa, uudistamalla kolmiportaista tukea koskevan lainsäädännön sekä varmistamalla, että kieltenopetukseen on varattu riittävästi tuntiresursseja. Lisäksi osana perusopetuksen vahvistamista vakiinnutetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoitus. Kokonaisuutena perusopetuksen vahvistamiseen on varattu 50 milj. euroa vuonna 2024, 100 milj. euroa vuonna 2025, 150 milj. euroa vuonna 2026 ja 200 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen. Perusopetuksen vahvistamisen toimenpidekokonaisuus sisältäne myös kuntien valtionosuuteen tulevana vuosina vaikuttavia tehtävämuutoksia. Toimenpiteitä tai niitä koskevaa rahoitusta ei kuitenkaan ole toistaiseksi huomioitu kehyskauden valtionosuuden tasossa, vaan toimenpiteet ja niiden vaikutus valtionosuuteen tarkentuvat jatkovalmistelun yhteydessä.

Verotulomenetysten korvaukset

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Vuodesta 2020 lähtien korvaukset on maksettu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä, mutta erilliseltä momentilta 28.90.35.

Vuonna 2024 korvaukset ovat yhteensä 861 milj. euroa. Valtion vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä nousee 10 milj. eurolla. Korvausten määrä kasaa kehyskaudella hieman yli 100 milj. eurolla. Kehyskauden lopulla vuonna 2027 korvaukset ovat noin 980 milj. euroa.

Kiinteistöverouudistus

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan.

Kiinteistöverouudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa hallituksen esitys asiassa on kaavailtu annettavaksi keväällä 2024.

Valtiovarainministeriössä vireillä olevan uudistuksen peruslähtökohtia on se, että tämänhetkiset verotusarvot perustuvat pitkälti vanhentuneisiin verotusarvon määräytymisperusteisiin, eivätkä ne kuvaa riittävän hyvin rakennusten ja maa-alueiden hintaeroja. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena.

Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon. Tämän takia veroprosenttien vaihteluvälejä tarkistettaisiin uudistuksen yhteydessä niin, että kunnat voisivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

3 PIELAVEDEN KUNNAN TALOUS

3.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

3.1.1 Tulojen ja menojen kehitys

Käyttötaloustulot koostuvat pääasiassa verotuloista, valtionosuuksista ja toimintatuotoista. Seuraavissa kohdissa käsitellään tulokehityksen perusteita.

Verorahoitus

Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä, jonka myötä Pielaveden kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentiksi määräytyi 9,11. Vuoden 2024 tuloveroprosentti ilmoitetaan prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella.

Maksuunpantavien kunnallisverojen suhde tuloihin eli efektiivinen veroaste on 5,76 % vuonna 2023 (Kuntaliiton laskelma). Vuonna 2023 verotulot ovat toteutuneet vähempänä kuin alkuperäisessä talousarviossa on arvioitu.

Vuonna 2024 verotulot vähenevät vuonna yhteensä noin 0,2 M€. Veroja arvioidaan vuonna 2024 kertyvän seuraavasti:

VEROTULOT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	muutos %	ERO 23/24
Kunnan tulovero	11 318	5 440	5 356	-1,5	-84
Kiinteistövero	1 250	1 250	1 360	8,8	110
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 546	1 455	1 202	-17,4	-253
Yhteensä	15 114	8 145	7 918	-2,8	-227

Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen pohjana ovat seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit:

- Kunnallisvero 9,10 %
- Yleinen 0,93 %
- Vakituiset asunnot 0,60 %
- Muut kuin vakituiset asunnot 1,10 %
- Rakentamattomat rakennuspaikat 2,50 %
- Voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %
- Maapohjan kiinteistövero 1,30 %

Valtionosuudet

Viimeisimmän virallisen laskelman mukaan valtionosuuksia arvioidaan vuonna 2024 kertyvän seuraavasti:

VALTIONOSUUDET	TP 2022	TA 2023	TA 2024	muutos %	ERO 23/24
Kunnan peruspalvelujen vos	15 138	2 577	2 331	-9,5	-246
Verotulomenetyksen kompensatio	3 156	972	969	-0,3	-3
Verotuloihin perustuva tasaus	4 626	1 874	2 281	21,7	407
Opetus- ja kulttuuritoim. muut vos	17	34	34	0,0	0
Harkinnanvarainen vos:n korotus	0	0	0	0	0
Yhteensä	22 937	5 457	5 615	2,9	158

Lopulliset tiedot valtionosuuksista saadaan joulukuussa 2023.

Toimintatulot ja toimintamenot

Ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna -3,90 % ja toimintamenot -1,20 %.

Toimintakatteen kehitys

Milj. euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimintakate	32,58	31,56	31,09	31,37	33	32,24	32,2	34,68	12,17	12,15
Muutos	1,48	-1,02	-0,47	0,28	5,4	-2,4	-0,2	2,48	-22,51	-0,02

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset ovat yhteensä 1,7 milj. euroa.

Investoinnit

Investointihankkeita (netto) on koko suunnittelukaudella 2024–2026 yhteensä noin 14,7 milj. euroa, josta vuoden 2024 investoinnit ovat noin 6,1 milj. euroa.

3.2 YHTEENVETO TALOUDEN KEHITYKSESTÄ SUUNNITELMAKAUDELLA

Kunnan talouden menokehityksen on pysyttävä maltillisena koko taloussuunnitelmakauden. Vuoden 2023 aikana on pääosin pysytty talousarvion puitteissa ja kunnan tuloksen odotetaan olevan tilinpäätöksessä positiivinen. Suurta liikkumavaraa ei kuitenkaan tulevaisuudessa ole. Suunnitelmakauteen 2024–2026 kohdistuu monia epävarmuustekijöitä, jotka pahimman skenaarion mukaisesti toteutuessaan keikauttavat kuntatalouden roimasti alijäämäiseksi.

Suunnitelmakauden 2024–2026 suurin investointi on Opinportti. Talousarviovuonna uusitaan myös Puistotien liikennemerkit tieliikennelain mukaisiksi sekä toteutetaan viherurakka Urho Kekkosen tien ja Laurinpurontien välillä. Suunnitelmakauden 2024–2026 Opinportti investointiin on esitetty yhteensä noin 13,1 M€. Investoinnit nostavat kunnan lainakantaa niin, että suunnittelukauden rahoitustarve on yhteensä noin 13,3 M€.

Suunnitelmakauden tulojen arviointiin sisältyy nyt erityisen paljon epävarmuustekijöitä. Valtionosuudet tulevat vähenemään entisestään, myös verotulot tulevat heikkenemään.

Vuosien 2023–2025 taloussuunnitelmassa on huomioitu kuntaorganisaation rakennemuutos, joka astuu voimaan 1.1.2024 alkaen. Lisäksi on arvioitu vuonna 2025 kunnille siirtyviä työllistämispalveluja.

Pielaveden kunnan taloudelliset näkymät 2024

Vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa vuosikate oli noin 1,6 milj. euroa positiivinen. Syksyn aikana tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen vuosikate kasvoi noin 1,9 milj. euroon ja riittää kattamaan poistot. Suunnittelukaudella 2024–2026 vuosikatteen arvioidaan myös positiiviseksi.

Vuoden 2023 alussa kertynyttä ylijäämää oli taseessa noin 4,9 milj. euroa.

Toimintakate vuoden 2023 tilinpäätösarviossa (= muutettu talousarvio) pienenee vuoden 2022 tilinpäätökseen verrattuna noin 22,5 milj. euroa. Suurimpana vaikuttavana tekijänä tähän on sote-palveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle.

Vuoden 2024 talousarviossa toimintakate on 12,1 M€ ja vähenee vuoden 2022 tilinpäätöksestä noin 65 % (noin 22,5 milj. euroa) ja suhteessa vuoden 2023 talousarvioon noin 1,35 %.

Verotulot on arvioitu vuosille 2024–2026 Kuntaliiton verokehikon pohjalta. Verotulojen arvioidaan vuonna 2024 laskevan vuoden 2023 talousarvioon nähden noin – 2,8 % (-227 t€). Tuloveroprosentti vuonna 2024 on 9,1 %. Efektiivinen veroaste vuonna 2023 on 5,76 %.

Valtionosuudet nousevat vuoden 2023 arvioidusta tilinpäätöstasosta noin 2,9 % (157 t€). Valtionosuudet suunnitelmavuosille on arvioitu marraskuun lopussa tulleiden päivitysten mukaisesti.

Vuosikate vuoden 2024 talousarviossa on noin 1,8 M€ ja se riittää kattamaan poistot. Suunnitelmavuosilla 2025 – 2026 vuosikate jää alhaiseksi ja tulos alijäämäiseksi.

Vieraan pääoman lisästarve on vuonna 2024 noin 4,9 M€, vuonna 2025 noin 7,1 M€ ja vuonna 2026 noin 1,4 M€.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön määrä

Vuoden 2022 lopussa palveluksessa oli 274 henkilöä. Henkilöstöstä vakinaisia oli 210 henkilöä, määräaikaisia/sijaisia 55 henkilöä ja oppisopimussuhteessa olevia 7 henkilöä. Palkkatuella palkattuja oli 2 henkilöä. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstön kokonaismäärä oli vähentynyt 14 henkilöllä.

Lisäksi 31.12.2022 palveluksessa oli 11 kansalaisopiston sivutoimista tuntiopettajaa.

Vuosi 2023 käynnistyi hyvinvointialueuudistuksesta johtuvine muutoksineen huomattavasti pienemmällä henkilöstömäärällä kuin vuosi 2022. 1.8.2022 ruoka- ja siivouspalvelut siirtyivät Servica Oy:n tuottamiksi ja tässä yhteydessä henkilöstöä siirtyi Servica Oy:n palvelukseen 25 henkilöä. Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyy koko perusturvaosaston henkilöstö sekä sivistysosastolta psykologi ja koulukuraattori, yhteensä siirtyvää henkilöstöä oli 113 henkilöä. Yhteensä henkilöstön määrä väheni 138 henkilöllä vuodesta 2022. Elokuussa 2023 henkilöstön määrä oli vähentynyt vuoden vaihteesta 120 henkilöllä.

	TP 2022	30.9.2023	TA 2024
Kunnan työntekijöiden määrä	274	152	150

Voimakas rakennemuutos hyvinvointialueuudistuksen takia edellyttää uusien toimintamallien käyttöönottoa kunnassa ja aiheuttaa muutoksia myös henkilöstön määrään sekä tehtävien kuvien muutoksia. Tätä muutostyötä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa.

3.3 KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN OHJAUS

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma tulee rakentaa eri tulosalueiden osalta myös suunnitelmavuosille. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelma on ohjeellinen muilta, kuin alijäämän kattamiseksi esitettyjen toimenpiteiden osalta.

Talousarvion sitovuus

Talousarvio on sitova ohje kunnan talouden hoitamista varten. Varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin, eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Talousarvion käyttötalouden osan määrärahat ja tuloarviot sitovat hallintokuntia tulosaluetasolla valtuustoon nähden.

4 KÄYTTÖTALOUS

4.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

4.1.1 Vaalit

Kustannuspaikka: 1801 Vaalit

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

TULOSALUEEN KUVAUS:

Keskusvaalilautakunnan tulosalue käsittää valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittamisen. Pielaveden kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Pohjoinen alue, Kirkonkylä ja Säviä. Yleisenä ennakoöänestyspaikkana toimii kirjasto. Valtio huolehtii kaikissa vaaleissa materiaali- ja tietojärjestelmäkustannuksista ja kunta vastaa vaalien muista kustannuksista. Valtio suorittaa valtiollisissa vaaleissa kunnalle korvauksen, jolla katetaan kunnalle aiheutuvia kustannuksia.

Talousarviovuonna järjestetään presidentinvaali tammikuussa ja europarlamenttivaalit kesäkuussa. Alue- ja kuntavaalit järjestetään vuonna 2025.

Eriyiset haasteet tulevaisuudessa on kolmen äänestysalueen säilyttäminen kunnassa. Vaalilautakuntien jäsenien saaminen vaalilautakuntatyöhön on osoittautunut haasteelliseksi ja voi johtaa tilanteeseen, jossa äänestysalueita joudutaan karsimaan. Äänioikeutettujen äänestysaktiivisuus on ollut laskusuuntainen vuosia.

Keskusvaalilautakunta, asianhallintasihteeri Henna Räisänen 040-670 5812

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Vaalien toimittaminen lain mukaisesti. Vaalisalaisuuden turvaaminen.	Kunnan äänestysalueet yhdistetään yhdeksi äänestysalueeksi	Valtuuston päätös äänestysalueesta.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous

TUNNUSLUVUT

	Eduskunta- vaalit 2019	Kuntavaalit 2021	Aluevaalit 2022	Eduskunta- vaalit 2023	Presidentin- vaali 2024	EU-vaalit 2024
Äänestysprosentti	65 %	57,8 %	48 %	67,8 %		

181 VAALIT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	9 707	8 000	19 000	34 413	20 452
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-18 280	-18 645	-45 279	-88 169	-48 232
Toimintakate (Netto)	-8 573	-10 645	-26 279	-53 756	-27 780
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-18 280	-18 645	-45 279	-88 169	-48 232

4.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

4.2.1 Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: 1802 Tilintarkastus

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunta

TULOSALUEEN KUVAUS:

<p>Tarkastuslautakunnan toiminta. Vastaa kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta kunnassa ja kuntakonsernissa. Seuraa tilintarkastuksen sekä sisäisen valvonnan asianmukaista toteuttamista. Arvioi kunnan talouden kehitystä ja tasapainoa tilikaudella sekä alijäämän kattamiseksi suunniteltujen toimenpiteiden riittävyttä.</p> <p>Erityisenä haasteena on sisäinen tarkastus ja sen seuranta.</p> <p>Painopiste lasten ja nuorten hyvinvointiin on jokaisen tulosalueen otettava huomioon ja sen toteuttamista on haasteellista pystyä tarkkailemaan.</p> <p>Sopimushallinnassa haasteena on ostosopimusten seurantaan käytettävä aikaresurssi.</p> <p>Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan sihteeri, asianhallintasihteeri Henna Räisänen 040-670 5812</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Sujuva kokouskäytäntö	Työsuunnitelman ja -ohjelman noudattaminen ja v. 2024 painopisteiden sovittaminen tilintarkastajan työsuunnitelman ja -ohjelman kanssa	Tarkastustoimintaa suoritetaan laaditun työsuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti	Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
Kuntalain 84 §:n mukaisesti ajantasainen sidonnaisuusrekisteri	Uusien ja muuttuneiden sidonnaisuusilmoitusten tarkastaminen, valvominen ja saattaminen valtuuston tiedoksi vuosittain	Silmu-ohjelman käyttö: muistutukset, rekisterin listaukset	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus
Kunnan ja kuntakonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	Arviointikertomuksen kokoaminen kattavasti Toteutumisraporttien seuranta kvartaaleittain Lausunto kunnanvaltuustolle 1.1.–30.6. talousarvion toteutumisesta	Arviointikertomus Tulosalueiden osastopäälliköiden kuuleminen väh. kerran vuodessa Lausunto	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Arvioinnin kehittäminen	Tarkastuslautakunnalle suunnattuihin koulutuksiin	Koulutusten / osallistujien määrä	Nykyaikaiset osallistumis- ja

	osallistuminen ja jäsenten ja varajäsenten osaamisen kehittäminen		vaikuttamismahdollisuudet
--	---	--	---------------------------

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet (jos ei mainittu jo edellä):

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Vierailut eri vastuualueilla lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta ja miten pahoinvointia ennaltaehkäistään	Työohjelman mukaisesti painopistealueet vuonna 2024: -vesihuoltolaitos, kunnallistekniikka, yhdyskuntasuunnittelu, rakennusvalvonta ja investointihankkeet	Tutustumiskohteissa käynti ja saadun informaation käsittely	Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet Yhteisöllisyys ja inhimillisyys

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:	Toteutuminen/tulos/mittarit:
Taloudellinen ja tasapainoinen kunnan ja kuntakonsernin toiminta	Kaikkien osastopäälliköiden kuuleminen vähintään kerran vuodessa ja lisäksi tilinpäätöksen yhteydessä
Riittävä ja luotettava tieto päätösten perusteena lain säännösten, viranomaisohjeiden ja toimielinten päätösten mukaisesti	Valvotaan, että säännöksiä, viranomaisohjeita ja päätöksiä noudatetaan
Turvattu sopimushallinta	Ostopalveluiden osalta sopimusten seuranta

182 TARKASTUSTOIMI	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-26 732	-36 886	-39 751	-41 102	-42 483
Toimintakate (Netto)	-26 732	-36 886	-39 751	-41 102	-42 483
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-26 732	-36 886	-39 751	-41 102	-42 483

4.3 KUNNANHALLITUS

4.3.1 Demokratiapalvelut

Kustannuspaikat: 1803 Valtuusto, 1804 Kunnanhallitus, 1809 Toimikunnat ja kansalaisvaikuttaminen

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja hallintopäällikkö

TULOSALUEEN KUVAUS:

Demokratiapalveluihin sisältyy valtuuston ja kunnanhallituksen toiminta sekä vaikuttamistoimielinten toiminta. Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamat tehtävät sekä sille laissa määrätyt tehtävät. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Erityisenä haasteena ovat

- 1) kunnan tulevaisuuden roolien hahmottaminen
- 2) talouden tasapainottaminen tulojen vähentyessä ja kiinteistöjen investointitarpeiden lisääntyessä
- 3) hyvän päätöksentekokulttuurin vahvistaminen
- 4) kuntalaisten osallistumis- ja yhteisöllisyyden lisääminen.

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Johanna Viita 040 7530 630 ja hallintopäällikkö Kirsi Väänänen 040-4894 050

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Tasapainoinen kuntatalous	Talousarvion noudattaminen. Tasapainottamis-suunnitelman laatiminen vuosille 2024–2027.	Eurot Tasapainottamis-suunnitelma hyväksytty.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Hyvän päätöksentekokulttuurin vahvistaminen.	Hyvän käytöksen toimintamallin toteuttaminen.	Luottamushenkilö-koulutukset. Toimintamallin seuranta ja vuosittainen arviointikeskustelu.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Kunnan kehittämiseen osallistuvat kuntalaiset	Kokeillaan osallistavaa budjetointia ja osallistavia asukaskyselyitä eri tulosalueilla.	Kyselyiden vastaajamäärät.	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:	Toteutuminen/tulos/mittarit:
<p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	71 708	75 522	88 636
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	33 440	25 800	23 150

183 DEMOKRATIAPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-217 023	-164 883	-175 846	-181 786	-187 914
Toimintakate (Netto)	-217 023	-164 883	-175 846	-181 786	-187 914
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-4 112	-866	-36 111	-58 333	-42 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	-221 134	-165 749	-211 957	-240 119	-230 414

4.3.2 Yleisjohtaminen

Kustannuspaikat: 1810 Pakolaisten vastaanotto, 1811 Yleisjohtaminen, 1812 Väestönsuojelu, 1813 Hyte-palvelut

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1810 Pakolaisten vastaanotto, 1811 Yleisjohtaminen, 1812 Väestönsuojelu, 1813 Hyte-palvelut

<p>Tulosalue sisältää kunnanjohtajan tehtävälle asetetut tavoitteet ja tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kulut (kp 1811) sekä väestönsuojelun ja pakolaisten vastaanoton. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa. Muita tehtäviä ovat mm. kunnan strateginen johtaminen, kuntakonsernin hallinnon, talouden ja toiminnan kehittäminen ja yhteensovittaminen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä kunnan henkilöstöpolitiikan kehittäminen.</p> <p>Erityisenä haasteena ovat toimintaympäristön epävarmuus sekä mahdollisten muutosten vaikutus kunnan toimintaan ja talouteen. Haasteita luovat mm. hyvinvointialueen vaikea taloustilanne ja toiminnan vakiintumattomuus, pelastuslaitoksen varallaolokorvausten määrän ja maksujen ajoittuminen, vuoden 2025 alussa kuntayhteistyönä toteutuva TE-uudistus sekä maailmantilanne. Kunnan sisäisinä haasteina ovat varautuminen koulujen opetuksen siirtoihin uusiin yksikköihin, tuki- ja hallintopalveluiden tehostaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän jalkauttaminen koko organisaatioon.</p> <p>Kp 1811 johtamisen kehittämisen (ts. joryn ja laajennetun joryn) kustannukset.</p> <p>Vastuuhenkilö kunnanjohtaja Johanna Viita, puh. 040 7530 630</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kuntalaisten, erityisesti lasten ja nuorten sekä nuorten vanhempien, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnan toiminnassa otetaan koordinoitusti huomioon erityisesti lapset ja nuoret sekä nuoret vanhemmat.	Kouluterveyskysely sekä mielenterveys- ja sairastavuusindeksit. Sisäisen yhteistyön ja koordinaation toimintamalli valmis.	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys

Kuntaorganisaation kehittäminen sekä tuleviin muutoksiin valmistautuminen.	Hyte-organisointumisen sekä yhteistyö kunnan sisällä ja erityisesti HVAn kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hyvinvointikertomuksen 2021–2024 laatiminen. Muutosvalmennuksen toteuttaminen.	Hyte-johtoryhmä nimetty uudelleen ml. HVAn edustajat. Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa. Parantunut muutos- ja kehittämiskyky.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
--	--	---	--

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	Toteutuminen/tulos/mittarit:
--	-------------------------------------

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	124 597	115 165	123 352
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	14 925	28 991	29 595

186 YLEISJOHTAMINEN	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	730	10 652	518	538	558
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-158 062	-185 706	-164 368	-169 625	-175 042
Toimintakate (Netto)	-157 332	-175 054	-163 850	-169 087	-174 484
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-152	-152	-152	-152	-152
Tehtävän kokonaiskustannukset	-158 214	-185 858	-164 520	-169 777	-175 194

4.3.3 Kehittämis- ja elinkeinotoimi

Kustannuspaikat: 1814 Kehittämistoimet, 1815 Elinkeinojen edistäminen, 1819 Yleiset kehittämishankkeet, 1825 Lomituspalvelut, 1827 Alkutuotanto, 1828 Maaseututoimi

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja Johanna Viita

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA: 1808 KEHITTÄMISTOIMET, 1815 ELINKEINOJEN EDISTÄMINEN JA 1819 YLEISET KEHITTÄMISHANKKEET

Kp 1815 Elinkeinojen edistäminen -kustannuspaikan puitteissa tapahtuva toiminta edistää alueen elinvoimaa ja sitä kautta asukkaiden hyvinvointia. Johtavana kuntastrategian arvona on yrittäjämöniteisyys. Luomme yrittämislle edellytyksiä. Arvostamme yrittäjyyttä, yritteliäisyyttä sekä viljelijöitä, metsänomistajia ja maaseutuyrittäjiä pielavetisen elinvoiman ylläpitäjinä.

Eriyisenä haasteena ovat kunnan erottautuminen, kunnan ja yritysten työvoimapula, yritysten tunnettuuden parantaminen lasten ja nuorten keskuudessa, torin kehittäminen sekä kunnan hankintaosaamisen lisääminen.

Vastuuhenkilöt: kunnanjohtaja Johanna Viita 040 7530 630 ja elinkeinoasiamies Aarno Niskanen p. 040 149 22 04.

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Erottautuminen seudullisena palvelukeskuksena.	Aktiivinen, ajantasainen sisäinen ja ulkoinen viestintä. Työnantaja-mielikuvan parantaminen ja kuntatyön näkyväksi tekeminen. Kuntalaisten (ml. luottamushenkilöt) ja vapaa-ajan asukkaiden saaminen viestimään kunnasta positiivisesti uuden brändin mukaisesti. Viestinnän rakenteen kehittäminen. Intranetin luominen.	Näkyvyys mediassa (mediaseuranta). Brändituotemyynti. Havaittu brändin omaksumisaste (esim. Facebookin kansikuvan käyttö). Viestintätiimi nimetty ja se toimii. Intranet otettu käyttöön.	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus
Pielavetisten yritysten työvoiman saanti sekä uusien yritysten syntyminen kuntaan	Toteutamme yrittäjyyskasvatusta ja tutustutamme lapset ja nuoret pielavetisiin yrityksiin. Tuemme yritysten yhteistyötä oppilaitosten ja kansalaisopiston kanssa. Hyödynnämme SavoGrow-kehitysyhtiön palveluita ja mm. selvitämme puu- ja metsäalan yritysten kehittämistarpeet.	Yrittäjyyskasvatus-tapahtumien määrä. Kansalaisopiston yrityksille toteuttamien kurssien määrä. Kehittämistarpeet selvitetty puu- ja metsäalan SavoGrow hankkeessa. Uusien yritysten määrä.	Yrittäjämöniteisyys ja yritteliäisyys

<p>Tori henkii aitoa maalaismarkkina-tunnelmaa ympäri vuoden</p>	<p>Kehitämme ja uudistamme toria yrittäjien ja asiakkaiden kanssa. Laajennamme kahviloiden yhteistä tarjoilualuetta. Tarjoamme esiintymislavan erilaisten yhteisöjen käyttöön kesällä (vapaa-aikapalveluiden kanssa). Parannamme turvallisuutta rajoittamalla autoilua ja pysäköintiä torilla.</p>	<p>Kyselyiden, tapaamisten ja niissä syntyneiden kehittämisehdotusten määrä ja toteuttaminen. Joulun avauksen järjestäminen yhdessä yrittäjien ja yhdistysten kanssa. Toritapahtumien määrä kesällä.</p>	<p>Yhteisöllisyys ja inhimillisuus</p>
<p>Matkailu-mahdollisuuksista vahvuuksia</p>	<p>Selvitämme vesi- ja pyöräilyreitit yhdessä naapurikuntien kanssa. Käynnistämme matkailutuotteiden rakentamisen yhdessä mm. kansalaisopiston, yritysten ja yhdistysten kanssa. Selvitämme Säviän mylly- ja meijerikiinteistön tulevaa virkistys- ja liiketoimintapotentiaalia.</p>	<p>Vesi- ja pyöräilyreitit palvelu-, liikunta- ja virkistyspaikkoineen kartoitettu SavoGrown matkailuhankkeessa. Matkailutuotteista suunnitelmat ja mahd. rahoitushakemukset tehty. Säviän mylly- ja meijerikiinteistöön löytynyt yrittäjä tai yritysryhmä.</p>	<p>Yrittäjämönteisyys ja yrittelijäisyys</p>
<p>Kunnan hankintaosaamisen lisääminen</p>	<p>Hankintakoulutukset hankintoja tekeville työntekijöille. Hankintainfot yrittäjille.</p>	<p>Koulutuksiin osallistujien määrä. Onnistuneet kilpailutukset.</p>	<p>Yrittäjämönteisyys ja yrittelijäisyys</p>

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
---	--

**TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:
1825 LOMITUSPALVELUT, 1827 ALKUTUOTANTO JA 1828 MAASEUTUTOIMI**

Kp 1825 Lomituspalvelut: Maatalousyrittäjien lomituspalveluiden tarkoitus on turvata maatalousyrittäjien keskeytymätön toiminta maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun ajaksi. Lomatoimen vastuukuntana on 1.1.2023 alkaen Iisalmen kaupunki, lomituspalveluyksikkö on Pohjois-Savon lomituspalvelut.

Vastuuhenkilö: Lomituspalvelupäällikkö Raija Martikainen, Iisalmen kaupunki, puh. 040 722 7010.

Kp 1827 Alkutuotanto: Alkutuotannon kehittäminen ja aktivointi osana kunnan elinkeinotoiminnan kehittämistä. Erityisenä haasteena ovat kustannusten nousu ja elinkeinonharjoittajien jaksaminen.

Vastuuhenkilöt: kunnanjohtaja Johanna Viita, puh. 040 7530 630 ja elinkeinoasiamies Aarno Niskanen, puh. 040 149 22 04

Kp 1828 Maaseututoimi: Pielaveden ja Keiteleen kunnat sekä Kiuruveden kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2012 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen, jossa järjestäjäkuntana toimii Kiuruveden kaupunki. Yhteistoiminta-alueen nimeksi on vakiintunut Luoteis-Savon maaseutupalvelut. 1.1.2021 alkaen Luoteis-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on ollut yksinomaan maataloushallinnon palvelujen tuottaminen.

Maaseudun tukihallintoyksikkö tuottaa ja turvaa toimintaedellytykset lähipalveluina maataloustukijärjestelmän kuntakohtaiseen hoitamiseen, maaseutuväestön tarvitsemiin hallinnonalaan liittyviin palveluihin, sekä maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluviin muihin viran-omaistehtäviin yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa. Tukihallintoyksikkö huolehtii toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Toimintakautena 2023–2024 tukihallintoyksikön jaettavat kustannukset jaetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken 1.7.2023 mennessä tukea hakeneiden tilojen suhteessa.

Tukea hakeneita tiloja oli vuonna 2023 Kiuruvedellä 355, Pielavedellä 169 ja Keiteleellä 63 kappaletta.

Vastuutaho/-henkilö: maataloussihteeri Niina Lohva, Kiuruveden kaupunki, puh. 040 527 2191

Maaseututoimi:

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Tarjotaan maatalousyrittäjille maataloushallinnon palveluiden hyvä saatavuus, laadukkuus ja henkilökohtainen palvelu.	Tukihallintoyksiköllä on yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa oma toimipiste viljelijöiden asiointia varten. Aukioloajat vaihtelevat kunnittain ja Pielavedellä voi asioida toimistolla pääsääntöisesti viitenä päivänä viikossa. Puhelimitse ja sähköpostitse maataloushallinnon palvelut ovat saatavissa lähes poikkeuksetta virka-aikana.	Viljelijöille on lähipalveluna saatavilla maataloushallinnon lakisääteiset palvelut ja viranomaistehtävät.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous Yrittäjämönteisyys ja yrittelijäisyys

<p>Täytetään maksajavirastosopimuksen mukaiset vaatimukset ja velvoitteet sekä huolehditaan maataloushallinnon muiden viranomaistehtävien, kuten hukkakaura- ja petovahinkotarkastusten suorittamisesta.</p>	<p>Järjestetään viljelijöille keväällä 2024 kertaavaa koulutusta CAP27-rahoituskauden uusien tukijärjestelmien tukiehtoja ja muutoksia. Toimitaan koulutusten järjestämisessä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden yt-alueiden sekä tuottaja- ja neuvontaorganisaatioiden kanssa.</p>	<p>Viljelijätukihakemukset vastaanotetaan ja käsitellään sekä tukimaksut suoritetaan valtakunnallisessa aikataulussa.</p>	<p>Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous</p> <p>Yrittäjämyönteisyys ja yrittelijäisyys</p>
<p>Maaseutuhallinnossa työskentelee ammattitaitoinen, työhönsä motivoitunut, helposti lähestyttävä ja työssä jaksava henkilöstö.</p>	<p>Henkilöstömäärä on vuoden 2023 aikana vakiintunut tukihakemusten käsittelyn eriyttämisen vaatimalle minimitasolle ja kaikki virat on täytetty toistaiseksi voimassa olevina. Vuoden 2024 aikana puretaan henkilöstövajeen aikana kertyneitä työajan ylituntisaldoja ja vuosilomia.</p> <p>Jaetaan työtehtäviä ja vastuualueita niin, että työn määrällinen ja laadullinen kuormittavuus jakaantuu henkilöstön kesken aiempaa tasaisemmin. Mahdollisuus etätööhön (Kiuruveden kaupungin etätööhjeistuksen mukaisesti) ja osa-aikaiseen työhön</p>	<p>Vuosilomat ja vapaapäivät pidetään riittävän pitkinä, palauttavina jaksoina ja toiveiden sekä tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Työyhteisö on turvallinen, kannustava ja positiivinen.</p>	<p>Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö</p> <p>Yhteisöllisyys ja inhimillisyys</p>

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
---	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	45 139	16 473	26 614

Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	277 924	318 270	330 171
Pielavesi, tukea hakaneiden maatilojen määrä	186	170	160
Pielavesi, maataloustuet yhteensä, milj. euroa	7,6	6,4	6,0
Pielavesi, aloittaneita yrittäjiä maataloilla	3	3	3

188 KEHITTÄMIS-JA ELINKEINOTOIMI	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	38 653	2 000	1 200	1 245	1 292
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-351 511	-368 413	-388 362	-402 736	-417 646
Toimintakate (Netto)	-312 858	-366 413	-387 162	-401 491	-416 354
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-351 511	-368 413	-388 362	-402 736	-417 646

4.3.4 Hallinto- ja tukipalvelut

Kustannuspaikat: 1840 Jäsenmaksut, 1850 Muu yhteistoiminta, 1870 Hallintopalvelut, 1875 Sisäiset tukipalvelut, 1878 Taloushallinto, 1880 Henkilöstöhallinto, 1890 ICT-palvelut

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, hallintopäällikkö

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1870 Hallintopalvelut, 1871 Tukipalvelujen ohjelmistouudistukset, 1875 Sisäiset tukipalvelut, 1880 Henkilöstöhallinto, 1886 Työterveyshuolto, 1878 Taloushallinto, 1890 ICT-palvelut

Kp 1840 Jäsenmaksut sisältää mm. Kuntaliiton, KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajien, Pohjois-Savon liiton ym. jäsenmaksut.

Kp 1850 Muu yhteistoiminta sisältää eläintensuojelun, muun oikeudenhoidon ja yhteiset palvelut.

Kp 1870 Hallintopalvelut vastaavat kunnan hallinnon, ICT:n, talouden ja henkilöstöhallinnon tukipalveluista kunnan eri toimialoille. Hallintopalvelut huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta. Hallintopalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan omaa henkilöstöä.

Haasteena on, että kuntaorganisaatio on pienentynyt merkittävästi monella mittarilla tarkasteltuna vuoden 2023 alusta ja hallinto- ja tukipalveluja tuottavan henkilöstön määrä on suuri suhteessa organisaation kokoon. Toisaalta henkilöriskit mm. sijaisjärjestelyt korostuvat, jos henkilöstömäärä vähenee.

Kp 1875 Sisäiset tukipalvelut monistuksen, postituksen ja asianhallinnan, arkistoinnin ja Sansia Oy:n kustannukset.

Kp 1878 Taloushallinto vastaa kunnan talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta, talouden seurannasta ja raportoinnista luottamuselimille. Myös valtiosuuden pohjana olevasta tilastoinnista, sekä varsinaisesta kirjanpidosta ja sen osakirjanpidoista.

Vastuutaho/-henkilö taluspäällikkö Mirkka Ronkanen 040 184 1559

Kp 1880 Henkilöstöhallinto sisältää palkkatoimiston, työsuojelun, työhyvinvoinnin, yhteistoiminnan, henkilöstön virkistystoiminnan ym.

Koko kunnan yhteisenä haasteena on osaavan työvoiman saatavuus kunnan eri työtehtäviin.

Kp 1890 ICT-palvelut sisältävät keskitettyjen tietohallinnon palvelujen kustannukset.

Vastuutaho/-henkilö hallintopäällikkö Kirsi Väänänen 040 489 4050

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Toiminnan riskien pienentäminen ja toiminnan mahdollisimman häiriötön toiminta	Tiimimallin / työparitoiminnan juurruttaminen osaksi normaalia toimintakulttuuria	Työhyvinvointikyselyn tulokset	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Ajantasainen viestintä organisaation sisällä	Intran perustaminen	Käytössä intra viestintäkanavana	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus
Perehdytyksen kehittäminen, ohjeistuksen ja toimintamallien sujuva jalkautus	Oppimisympäristön hankinta ja sisällön tuottaminen	Käytössä perehdytys- ja oppimisympäristö	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Talouden aikataulus kantalain raamin mukaisesti.	Talouden käsittelyaikataulun laatiminen.	Aikataulussa pysyminen.	Valitse tarvittaessa toinen kuntastrategian painopiste

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:	Toteutuminen/tulos/mittarit:
<p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	575 202	548 050	476 190
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	664 114	479 481	482 258

189 HALLINTO-JA TUKIPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	445 938	270 013	305 967	317 441	329 343
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-1 385 580	-1 162 478	-1 086 614	-1 123 811	-1 162 263
Toimintakate (Netto)	-939 642	-892 465	-780 647	-806 370	-832 920
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-26 042	-16 755	-20 590	-25 667	-22 167
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 411 621	-1 179 233	-1 107 204	-1 149 478	-1 184 430

4.3.5 Työllistäminen

Kustannuspaikat: 1900 Työllisyyden edistäminen, 1920 Nuorten kesätyöllistäminen

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1900 Työllisyyden edistäminen, 1920 Nuorten kesätyöllistäminen

<p>TE-24 uudistus siirtää työllisyydenhoidon palvelut kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Työvoiman saatavuus on monilla toimialoilla haasteellista. Työ ja tekijät eivät kohtaa sekä toisaalta kunnan työttömyysprosentti on varsin korkea. Haasteellisinta työntekijöiden saatavuus on sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla sekä ravitsemus- ja puhtaanapitoaloilla. Osalla työnhakijoista osaaminen ja/tai työkyky ei vastaa työnantajien tarpeita, mikä on suurin yksittäinen syy kohtaanto-ongelmaan. Pielaveden työttömyysprosentti on vuonna 2023 (tammi-syyskuu) ollut kohtuullisen hyvä 8,6 (k-a) verrattuna Pohjois-Savon 9,9 (k-a) sekä koko maan 9,7 (k-a) tilanteeseen.</p> <p>Vastuutaho/-henkilö kunnanjohtaja Johanna Viita p. 040-7530 630</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
TE-uudistukseen valmistautuminen	Aktiivinen osallistuminen yhteistoiminta-alueen valmisteluun.	Asukkaiden ja yritysten palvelut työllisyys- ja yrityspalvelut jatkuvat Pielavedellä.	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Nuorten tietoisuuden lisääminen Pielavedellä sijaitsevista työmahdollisuuksista ja osaavan henkilöstön saaminen yritysten työvoimatarpeisiin.	Kesätyöllistämistuki. Oppisopimusmahdollisuuksien tarjoaminen. Harjoittelupaikkojen tarjoaminen. Korkeakoulu-opiskelijoiden houkuttelu kuntaan töihin.	Kesätyöllistämistuen käyttö, työllistyneiden määrä. Oppisopimusten määrä. Harjoittelijoiden määrä. Opinnäytetöiden ja harjoitustöiden aiheet netissä sekä toteutuneiden töiden määrä. Yhteistyösopimus ammattikorkeakoulun tms. kanssa.	Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet
Työntekijäpulaan vastaaminen sekä julkisten palveluiden varmistaminen Pielavedellä	Väliaikais- ja viikkoasumisen mahdollistaminen yhteistyössä yritysten kanssa.	Asunto/asunnot kalustettu ja vuokrasopimus-käytännöistä sovittu.	Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.	
Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:	
-	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	141 295	132 259	186 077
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	56 599	46 218	9 192
Työttömyysprosentti	8,4	8,5	8,6
Työllisyysaste	-	-	-

190 TYÖLLISTÄMINEN	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	124 655	61 326	17 870	18 540	19 235
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-212 127	-405 180	-426 754	-1 053 175	-1 091 381
Toimintakate (Netto)	-87 472	-343 854	-408 884	-1 034 635	-1 072 146
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-212 127	-405 180	-426 754	-1 053 175	-1 091 381

4.3.6 Vapaa-ajan palvelut

Kustannuspaikat: 1950 Kulttuurityö, 1951 Museo ja arkisto, 1952 Avustukset, 1960 Liikuntatyö, 1970 Nuorisotyö, 1980 Kirjasto

Tilivelvollinen: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1950 Kulttuurityö, 1951 Museo ja arkisto

<p>Kp 1950 Kulttuurityö tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä monipuolisia tapahtumia kaikille kuntalaisille.</p> <p>Haasteet: Kulttuuripalvelujen kohdentuminen niin, että kuntalaisten tarpeet ja kiinnostuksen kohteet tulevat huomioiduksi.</p> <p>Kuntalaisten saaminen mukaan kulttuuritapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen.</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden uudelleen organisointi kunnanhallituksen alaisuuteen.</p> <p>Vastuuhenkilö vapaa-aikapalveluiden päällikkö Soile Leskinen p. 040 6495709</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kuntalaisten yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen.	Järjestöfoorumin järjestäytyminen. Osallistetaan kuntalaisia kulttuuritapahtumien	Järjestöfoorumi on järjestäytynyt.	Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö

	suunnitteluun ja toteuttamiseen.	Järjestöt osallistuvat tapahtumien järjestämiseen. Tapahtumien laatu ja määrä.	
Kunnassa olevien tilojen ja ympäristön hyödyntäminen. Torin elävöittäminen	Kulttuuritapahtumien järjestämisessä hyödynnetään monipuolisesti eri tiloja ja paikkoja. Torilla järjestetään erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia elinkeino-ohjelman mukaisesti.	Tapahtumien toteutuminen. Tapahtumat torilla.	Yrittäjämyönteisyys ja yrittelijäisyys
Vapaa-aikapalvelujen sisäinen järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen. Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa.	Vastuun jakaminen. Järjestetään tapahtumia yhteistyössä eri toimialojen, järjestöjen ja yhdistysten kanssa.	Yhteistyön toteutuminen.	Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
Näkyvyys ja avoimuus	Avoin ja aktiivinen tiedotus	Tiedottamisen onnistuminen	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet (jos ei mainittu jo edellä):

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Lapsille tarjotaan elämyksiä kulttuuritapahtumien kautta.	Kuullaan lasten toiveita ja järjestetään lapsille mieleisiä ja sopivia kulttuuritapahtumia (yhteistyötä mm. Lapsiparlamentin kanssa).	Lasten osallistujamäärä.	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
Nuoret osallistuvat heille suunnattuihin tapahtumiin.	Osallistetaan nuoret ideoimaan heitä kiinnostavia kulttuuritapahtumia (kuullaan mm. Nuva)	Nuorten osallistujamäärä.	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1952 avustukset

Tuetaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä avustamalla heidän omaehtoista toimintaansa.

Haaste: Puutteellinen koordinointi eri avustusten myöntämisessä.

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Avustuksia myönnetään koordinoitusti	Kaikki avustukset kunnanhallituksen alaisuudessa.		Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
Avoimuus ja näkyvyys	Selkeä tiedottaminen	Tiedottamisen onnistuminen	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1960 Liikuntatyö

<p>Liikuntatoimi tarjoaa kuntalaisille kattavat ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet. Liikuntatoimi järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa ja neuvontaa eri kohderyhmille sekä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Haaste: Tavoittaa lapsiperheet, jotka hyötyisivät liikuntatoimen tarjoamasta neuvonnasta ja liikunnanohjauksesta. Nuorten osallistumattomuus ja liikkumattomuus sekä kylien lasten ja nuorten kulkeminen keskustan tapahtumiin. Työkäisten saavuttaminen ja osallistaminen. Vapaa-aikapalveluiden uudelleen organisointi kunnanhallituksen alaisuuteen.</p> <p>Vastuuhenkilöt: vapaa-aikapalveluiden päällikkö Soile Leskinen p. 040 649 5709 ja liikunta- ja vapaa-ajanohjaaja Laura Rautanen/Tuula Moilanen.</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kaiken ikäisten kuntalaisten aktivoiminen liikkumaan. Erytishuomio nuoriin ja lapsiperheisiin.	Erilaisten liikuntakokeilujen järjestäminen ja liikuntaharrastamisen mahdollistaminen. Kuntalaisten toiveiden mukaisia liikuntatempauksia ja – tapahtumia.	Järjestettyjen tapahtumien ja liikkujien lukumäärä.	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
Ulko- ja sisäliikuntapaikat ja eri lajit tutuiksi. Tilojen käytön tehostaminen.	Lajikokeilujen järjestäminen liikuntaseurojen ja yritysten kanssa yhteistyössä eri liikuntapaikoissa.	Toteutuvat tapahtumat	Yhteisöllisyys ja inhimillisyydet
Torin elävöittäminen	Torilla järjestetään tilaisuuksia hyvinvointiteemalla.		
Vapaa-aikapalvelujen sisäinen järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen.	Vastuun jakaminen.	Yhteistyön toteutuminen.	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö

Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa.	Liikuntatoimi järjestää toimintaa yhteistyössä eri toimialojen, liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa.		
Avoimuus ja näkyvyys	Aktiivinen ja näkyvä tiedottaminen	Tiedottamisen onnistuminen	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1970 Nuorisotyö

<p>Nuorisotyössä ja etsivässä nuorisotyössä edistetään nuorten ja nuorten aikuisten terveyttä ja hyvinvointia.</p> <p>Nuorisotyö tukee nuoren kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta mahdollistamalla nuorten omaehtoisen toiminnan ja tarjoamalla mielekästä yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa. Toiminnan järjestämisessä huomioidaan nuorten toiveet sekä otetaan huomioon nuorten erilaisuus ja erilaiset kiinnostuksen kohteet. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan tavoitteellisesti.</p> <p>Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka tarvitsevat tukea arkeensa, ohjaamalla heitä tarvittavan tuen tai palvelun piiriin ja edistämällä heidän osallisuuttaan yhteiskuntaan ja pääsyä koulutukseen tai työmarkkinoille.</p> <p>Haasteet: Saada harrastamattomat nuoret mukaan harrastustoimintaan. Nuorten pahoinvointiin ja levottomuuteen reagoiminen ajantasaisesti. Saada uusia nuoria mukaan nuorisotyön toimintaan. Työntekijöiden monikäyttöisyyden kehittäminen.</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden uudelleen organisointi kunnanhallituksen alaisuuteen.</p> <p>Haasteet etsivänuorisotyö: Nuorten saattaminen heille kuuluviin palveluihin esim. terveys- ja sosiaalipalveluihin tai kuntouttavaan työtoimintaan. Nuorten motivointi opiskeluihin.</p> <p>Vastuuhenkilöt: vapaa-aikapalveluiden päällikkö Soile Leskinen p. 040 649 5709, nuorisotyöntekijä Mika Turcka, etsivänuorisotyöntekijä Ansku Kumpulainen</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Nuorten osallisuuden, yhteenkuuluvuuden ja hyvinvoinnin lisääminen.	Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hallitusten yhteistyön lisääminen. Ehkäisevä päihdetyö. Monipuolisen toiminnan tarjoaminen.	Nuorten lukumäärä. Kävijäkunnan laajeneminen. Monipuolinen toiminta.	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys

	Nuorisotyön jalkautuminen nuorten pariin.		
Tilojen käytön tehostaminen	Monipuolisessa toiminnassa hyödynnetään kunnan eri tiloja.	Toiminnan toteutuminen	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Torin elävöittäminen	Nuorisotilojen käytön lisääminen. Nuoret otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan toritapahtumia.	Nuorisotilojen käyttäjät Toteutuneet tapahtumat	
Vapaa-aikapalvelujen sisäinen järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen	Vastuun jakaminen.	Yhteistyön toteutuminen.	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa	Koulun ja nuorisotyön yhteistyön lisääminen. Nuorisotyön jalkautuminen nuorten pariin kouluille ja tapahtumiin. Yhteistyö eri sidosryhmien, järjestöjen ja liikuntaseurojen kanssa.		
Avoimuus ja näkyvyys	Aktiivinen ja näkyvä tiedottaminen	Tiedottamisen onnistuminen	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet (jos ei mainittu jo edellä):

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Tuen tarpeessa oleva nuori (alle 29-vuotias) tavoitetaan ja ohjataan hänelle oikean tuen/palvelun piiriin.	Nuorta ohjataan ja tuetaan eteenpäin askel kerrallaan. Selkeytetään palvelupolkuja (mitä kukin toimija tekee).	Nuoren elämänhallinnan paraneminen ja sijoittuminen koulutukseen tai työmarkkinoille.	Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

1980 Kirjasto

<p>Kirjasto tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla laadukkaita ja monipuolisia kirjastopalveluita kirjastolain mukaisesti. Omatoimikirjasto lisää kirjastopalvelun saavutettavuutta. Kirjaston tiloissa järjestetään säännöllisesti erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä. Toiminnassa ja tapahtumien järjestämisessä huomioidaan kaiken ikäiset kuntalaiset.</p> <p>Haasteet: Lasten ja nuorten lukutaidon vahvistaminen. Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto. Kirjastotyöntekijän rekrytointi. Vapaa-aikapalveluiden uudelleen organisointi kunnanhallituksen alaisuuteen.</p> <p>Vastuuhenkilö vapaa-aikapalveluiden päällikkö Soile Leskinen p. 040 649 5709, kirjastotyöntekijä Aila Lukkarinen p. 040 489 4189</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Aktivoida lapsia ja nuoria kirjaston käyttäjiksi ja lukemisharrastuksen pariin.	Tiivis yhteistyö varhaiskasvatuksen, koulujen ja perheiden kanssa. Monipuolisten tapahtumien järjestäminen.	Lasten ja nuorten osallistujamäärä	Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö
Uusi kirjastojärjestelmä joustavasti käyttöön	Valmistellaan järjestelmän vaihdos niin, että muutos tuo mahdollisimman vähän poikkeamaa kirjaston käyttäjille.	Muutosprosessin toteutuminen	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Vapaa-aikapalvelujen sisäinen järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen. Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa	Vastuun jakaminen Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä.	Yhteistyön toteutuminen	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Avoimuus ja näkyvyys	Aktiivinen ja näkyvä tiedottaminen	Tiedottamisen onnistuminen	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
---	--

Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:	
-	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	435 007	764 983	351 425
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	75 968	239 783	139 592
Kulttuuri; Tapahtumat/vuosi	8	10	8
Kulttuuri, Vapaa-aika; Järjestöfooromit/vuosi	1	2	2
Nuorisotilojen kävijämäärät/ilta	8-22	8-22	8-22
Nuorisotilat avoinna	5	5	5
Nuorten kesätyöllistäminen	75	47	50
Liikuntahallin käyttötunnit/vko	75	75	75
Liikuntahallin salin vuokraajat	20	20	20
Liikuntakerhoihin osallistujat	200	200	200
Lainajien määrä	1182	1500	1200
Lainajia/as.luku	28,6	26	25
Kela; aukiolotuntien määrä	630	600	600
Kela palvelutikettien määrä	513	590	600

195 VAPAA-AJAN PALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	0	0	62 656	65 005	67 444
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	0	0	-885 308	-915 915	-947 517
Toimintakate (Netto)	0	0	-822 652	-850 910	-880 073
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-12 158	-9 845	-5 636
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-897 466	-925 760	-953 153

4.4 KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA

4.4.1 Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto

Kustannuspaikka: 1990 Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: kansalaisopiston rehtori

TULOSALUEEN KUVAUS:

Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto tukee kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia sekä siihen liittyvää vapaa-ajan toimintaa. Kansalaisopiston tavoitteena on edistää kuntalaisten omaehtoista oppimista ja henkistä kasvua. Opetuksen painopistealueina ovat taideaineet, käden taidot, terveyttä edistävät aineet ja kielet. Lisäksi kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta kuvataiteessa. Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto on yhteinen kansalaisopisto, jossa palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä.

Haasteet: Yhteisen kansalaisopiston kehittäminen. Monipuolisen ja ajankohtaisen, paikallisista tarpeista ja toiveista nousevan, opetussisällön tarjoaminen. Uusien opiskelijoiden mukaan saaminen. Yritysten tarpeista nousevan koulutuksen järjestäminen.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö, rehtori Soile Leskinen

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):		Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Yhteinen kansalaisopisto. Yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen.	Toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä molempien kuntien tarpeet huomioiden. Eri sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö.		Yhteistyön toteutuminen.	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys
Uusien opiskelijoiden mukaan saaminen	Monipuoliset ja uudistuvat kurssisisällöt. Sisällöissä huomioidaan paikalliset toiveet ja tarpeet sekä kaiken ikäiset kuntalaiset. Järjestetään yritysten tarpeiden mukaista koulutusta.		Netto-opiskelijamäärä. Uudenlaisten kurssien lukumäärä. Toteutuneet koulutukset	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Avoimuus ja näkyvyys.	Aktiivinen ja näkyvä tiedottaminen Tilastot näkyviksi		Tiedottamisen onnistuminen Some-seuraajien lukumäärä	Aktiivinen kuntaviestintä ja avoimuus

	Opintoryhmien esittäytyminen/esintyminen kuntalaisille esim. toreilla tai eri tilaisuuksissa.		Tapahtumien toteutuminen ja lukumäärä	
--	---	--	---------------------------------------	--

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet (jos ei mainittu jo edellä):

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Nuoret mukaan kansalaisopiston toimintaan.	Nuoria kiinnostavia kokeiluiltoja/päiviä. Tarvittaessa tukea nuorisotyöstä harrastamisen aloittamiseen ja siihen kiinnittymiseen. Opintokokonaisuuksia, jotka voidaan lukea koulukohtaisiin valinnaisiin lukio-opintoihin.	Nuorille suunniteltu toiminta Toimintaan/kursseille osallistuneiden nuorten lukumäärä Opintokokonaisuuksien toteutuminen ja lukumäärä.	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys
Lasten osallistuminen	Lapsi/aikuinen ja lapsille suunnattuja kursseja	Kurssien toteutuminen ja lukumäärä	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:	Toteutuminen/tulos/mittarit:
<p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	325 835	341 230	350 489
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	31 421	42 654	41 250
Opiskelijamäärä (netto): Kaikki/Pielavesi/Keitele	956/648/308	1260/890/390	1300/910/390
Opiskelijamäärä (brutto): Kaikki/Pielavesi/miehet/Keitele		3200/2150/520	3200/2150/520/1050
Opetustunnit: Kaikki/Pielavesi/Keitele	4905/3243/1642	5300/3600/1700	5300/3600/1700
Toteutuneiden kurssien määrä: Kaikki / Pielavesi/Keitele	235/155/80	250/165	250/165/85
Liikuntaryhmien määrä Pielavesi/Keitele	72/24	77	77/25
Päiväopetusryhmät Pielavesi/Keitele	45/26	60	60/20

199 PIELAVEDEN JA KEITELEEN KANSAL	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	0	0	113 674	117 937	122 360
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	0	0	-445 957	-460 052	-474 608
Toimintakate (Netto)	0	0	-332 283	-342 115	-352 248
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-445 957	-460 052	-474 608

4.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA

4.5.1 Koulutoimi

Kustannuspaikat: 3600 Esiopetus, 3604 Rannankylän koulu, 3605 Säviä, 3606 Pohjois-Pielaveden koulu, 3608 Yhteiset toiminnot, 3609 Puustellin koulu, 3642 Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerho, 3610 Pielaveden lukio, 3620 Musiikkikoulutus, 3630 Joukkoliikenne

Tilivelvollinen: vt. sivistysjohtaja Mika Aikkila

TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:

3600 ESIOPETUS, 3604 RANNANKYLÄ 0-5 LUOKAT, 3605 SÄVIÄ, 3606 POHJOIS-PIELAVEDEN KOULU, 3608 YHTEISET TOIMINNOT, 3642 KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄKERHO

Koulutoimi järjestää esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta. Perusopetuksessa järjestetään aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaa sekä monipuolista kerhotoimintaa.

Haasteet: oppilasmäärien väheneminen, oppilaiden tuen tarpeen lisääntyminen sekä koulurakennusten (Puustelli, Säviä) huono kunto. Varhaiskasvatuksen jatkuminen Säviällä ja Pohjois-Pielavedellä.

Rekrytointihaaste

Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen.

Osallisuuden ja sitoutumisen lisääminen

Hallitusohjelman kirjaukset järjestämislupien väestöpohjasta

Tilojen yhteiskäyttö

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro. koulunjohtaja Merja Keinonen 0404894171, koulunjohtaja Elina Savokallio 0408219504, koulunjohtaja Sari Korhonen 0505177120, vs. rehtori Hannamari Moisa 0407012541, vt. rehtori Merja Tissari 0404894197 ja vt. sivistysjohtaja Mika Aikkila 0404894176

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kouluun kiinnittymisen parantaminen, osallisuuden vahvistaminen	Pielaveden poissaolomalli, Mielen hyvinvointi (myös hanke)	Poissaolojen väheneminen	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys
Harrastaminen, jokaiselle lapselle ja nuorelle oma harrastus	Harrastamisen Suomen malli, koulun kerhot	Kerhoihin/harrastuksiin osallistuvat	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys
Pedagogisesti toimivat ryhmäkoot Alakoulujen yhteistyön tiivistäminen	Yhteiset tilaisuudet, ryhmäyttäminen eri kokoonpanoilla Pohjois-Pielaveden koulun jatkon selvittämisen aloittaminen		Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous

**TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:
3609 PUUSTELLIN KOULU, 3610 PIELAVEDEN LUKIO**

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Pätevän henkilökunnan saaminen	Yhteistyö eri tahojen kanssa (SG) Verkostoperuskouluhanke	Pätevä henkilökunta Kokeilut	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Tilojen käyttöasteen nostaminen	Iltakäytön lisääminen	Iltakäyttäjät/ryhmät	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Uusi koulu	Opinportin uudishanke	Uusi, terve ja toimiva koulurakennus	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous

**TULOSALUEEN KUVAUS SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA:
3620 MUSIIKKIKOULUTUS, 3630 JOUKKOLIIKENNE**

<p>Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuus musiikinopiskeluun. Huolehditaan joukkoliikenteen kulkuyhteyksien toteutumisesta.</p> <p>Haasteet; kuntien välisen joukkoliikenne reittien vähäisyys, matkustajamäärien vähäisyys.</p> <p>Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro. vt. sivistysjohtaja Mika Aikkila 040 4894 176 ja osastosihteeri Sirpa Niskanen 040 4894165</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kuntalaisia palveleva julkinen liikenne	Yhteistyö ELY:n kanssa		Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	3 734 967	4 076 142	4 140 962
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	1 510 712	2 160 600	2 195 609
Musiikkikoulutukseen osallistujat paikkoja 18	18	18	18
Esi- perusopetus oppilaat	443	397	378
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistujat	31	35	30
Aamu- ja iltapäivätoiminnan tunnit	2850	2805	2134
Kuljetusoppilaat	244	210	200
Lukion opiskelijat	71	65	60

360 KOULUTOIMI	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	499 904	380 134	263 489	273 371	283 622
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-6 681 741	-7 311 652	-7 412 974	-7 659 885	-7 915 129
Toimintakate (Netto)	-6 181 837	-6 931 518	-7 149 485	-7 386 514	-7 631 507
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-23 260	-27 308	-15 427	-3 590	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 705 001	-7 338 960	-7 428 401	-7 663 475	-7 915 129

Oppilasennuste

POHJOIS-PIELAVEDEN KOULU

	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
0	9	10	9	5	10	8	3	4	3	3	1	7	0	3	2	1
1	1	9	11	9	6	9	8	3	4	6	3	1	7	0	3	2
2	7	2	8	11	9	6	9	8	3	5	6	3	1	7	0	3
3	7	7	4	8	12	8	6	9	8	3	5	6	3	1	7	0
4	5	10	7	4	7	12	8	6	9	8	3	5	6	3	1	7
5	5	5	10	7	3	6	12	8	6	9	8	3	5	6	3	1
6	10	6	5	10	8	2	6	12	8	5	9	8	3	5	6	3
yht.	44	49	54	54	55	51	52	50	41	39	35	33	25	25	22	17

PIELAVEDEN YHTENÄISKOULU 0 -6

	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
0	37	28	33	28	29	31	23	27	27	14	28	19	20	17	14	20
1	39	37	35	33	33	35	31	23	27	27	17	28	19	20	17	14
2	38	38	35	35	35	28	35	31	23	24	27	17	28	19	20	17
3	34	37	39	35	31	36	28	35	31	16	24	27	17	28	19	20
4	37	34	37	39	34	29	36	28	35	27	18	24	27	17	28	19
5	36	35	35	37	39	36	29	36	28	28	27	18	24	27	17	28
6	24	36	35	35	39	40	36	29	36	33	29	27	18	24	27	17
yht.	245	245	249	242	240	235	218	209	207	169	170	160	153	152	142	135

SÄVIÄN KOULU

	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
0	6	9	11	8	10	4	7	6	3	7	6	6	4	6	2	0
1	16	7	9	11	7	8	4	7	6	4	6	6	6	4	6	2
2	7	17	8	9	11	7	8	4	7	6	4	6	6	6	4	6
3	11	6	17	8	9	11	7	8	4	6	5	4	6	6	6	4
4	13	12	7	17	9	9	11	7	8	5	6	5	4	6	6	6
5	11	13	12	7	18	9	9	11	7	9	5	6	5	4	6	6
6	7	11	13	12	8	18	9	9	11	7	8	5	6	5	4	6
yht.	71	75	77	72	72	66	55	52	46	44	40	38	37	37	34	30

	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
0	52	47	53	41	49	43	33	37	33	24	35	32	24	26	18	21
1	56	53	55	53	46	52	43	33	37	37	24	35	32	24	26	18
2	52	57	51	55	55	41	52	43	33	35	37	24	35	37	24	26
3	52	50	60	51	52	53	41	52	43	25	33	37	24	35	32	24
4	55	56	51	60	50	55	53	41	52	40	25	33	37	24	35	32
5	52	53	57	51	60	51	55	53	41	46	40	27	33	37	24	35
6	41	53	53	57	55	60	51	55	53	45	46	40	27	33	37	26
yht.	360	369	380	368	367	352	328	314	292	252	240	228	212	216	196	182

PIELAVEDEN YHTENÄISKOULU 7-9

	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
7	46	46	51	53	57	54	60	51	55	53	45	46	40	25	33	37
8	54	51	49	51	63	57	54	60	51	44	55	45	46	40	25	33
9	59	55	50	49	52	60	57	54	60	59	52	55	45	46	40	25
10																
yht.	159	152	150	153	172	171	171	165	166	156	152	146	131	111	98	95

KAIKKI YHTEENSÄ

2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028	2028 2029
519	521	530	521	539	523	499	479	458	408	392	374	343	327	294	277

Lukion opiskelijaennuste

2019 2020	2020 2021	2021 2022	2022 2023	2023 2024	2024 2025	2025 2026	2026 2027	2027 2028
71	68	71	70	65	65	65	65	63

4.5.2 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: 3640 Päiväkodit, 3641 Ryhmäperhepäivähoito, 3650 Lasten hoitotuki

Tilivelvollinen: vt. sivistysjohtaja Mika Aikkila

TULOSALUEEN KUVAUS:

<p>Lakisääteisen varhaiskasvatuksen tarjoaminen Pielaveden lapsiperheille.</p> <p>Erityiset haasteet eli perustelut erityisille kehittämiskohteille ja tavoitteille alla olevassa taulukossa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimintakulttuurin yhtenäistäminen - Pedagogisen osaamisen vahvistaminen - Koulutetun / pätevyysvaatimukset täyttävän henkilöstön saatavuus. - Vuorohoidon järjestäminen. - Lapsiryhmä suhteessa henkilöstön määrään <p>Vastuutaho/-henkilö ja puh. nro. varhaiskasvatusjohtaja Tiina Haapanen 0400 328240</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen	Osaamisen vahvistaminen koulutuksella, riittävä resurssointi, hyvä johtaminen	Sairaspoissaolot, palautteet (kyselyt)	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Pätevä henkilökunta	Yhteistyö eri tahojen kanssa (Savonia, Oulun yliopisto)	Pätevät opettajat	Vetovoimainen ja tukeva työyhteisö
Toiminnan tehostaminen ja pedagogiikan korostaminen	Resurssien kohdentaminen oikein	Budjetissa pysyminen	Yhteisöllisyys ja inhimillisyys
Vanhemmuuden tukeminen	Kohtaamispaikka-toiminta, vasu-kahvilat	Osallistuneiden määrä	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	1 152 466	1 345 167	1 350 988
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	303 960	371 503	362 760
Varhaiskasvatukseen osallistujien lukumäärä	95	105	90
Yksityiset palvelun tuottajat	3	2	2
Yksityinen varhaiskasvatus osallistujien lukumäärä	18	8	8

364 VARHAISKASVATUS	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	86 582	110 451	43 561	45 195	46 889
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-1 700 459	-1 957 086	-2 054 144	-2 121 048	-2 190 142
Toimintakate (Netto)	-1 613 878	-1 846 635	-2 010 583	-2 075 853	-2 143 253
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2 165	-3 890	-3 883	-1 726	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 702 625	-1 960 976	-2 058 027	-2 122 774	-2 190 142

4.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA

4.6.1 Tila- ja vuokrauspalvelut

Kustannuspaikat: 4710 Laskutettavat kustannukset, 4711 Tilapalv. jaettavat ja muut kulut, 4716 Yl. kiinteistönhoito ja valvonta, 4721 Rakennusten rakentaminen ja kunnossapito, 4722 Ulkoalueiden rakentaminen ja hoito, 4723 Muut tilapalvelut, 4730 Metsät, 4731 Maa-alueet

Tilivelvöllinen: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri

TULOSALUEEN KUVAUS:

<p>Kp 4716 Sisältää kunnan kiinteistöjen yleisen kiinteistöhoidon ja valvonnan.</p> <p>Kp 4721 Sisältää rakennusten kunnossapidon, peruskorjaukset, huollot ja rakentamisen.</p> <p>Kp 4722 Sisältää ulkoalueiden kunnossapidon, hoidon, ja rakentamisen.</p> <p>Kp 4723 Sisältää rakennusten purkamisen ja tutkimusten tekemisen.</p> <p>Kp 4730 Sisältää kunnan metsätilojen hoidon, istutukset, lannoitukset, raivaukset ja puun myynnin.</p> <p>Kp 4731 Sisältää maanvuokrauksen, maa-alueiden oston ja myynnin, öljyvahinkojen torjunnan ja venesatamat.</p> <p>Tulosalueen haasteina ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kiinteistökannan sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi 2. ylläpitokulujen kasvaminen 3. kiinteistökannan vanheneminen ja lisääntyvä korjausvelka 4. ympäristöarvojen huomioiminen <p>Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro. Rakennusmestari Pentti Tikka, 040 637 5530 Kunnaninsinööri Juha Vainikainen, 040 489 4834</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Kiinteistökannan sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi	Laaditaan kunnan omistamista kiinteistöistä kohdeluettelo, johon kirjataan joka kohteelle pidemmän aikavälin käyttösuunnitelma sekä tiedossa olevat korjaustarpeet.	Kunnan omistamien kiinteistöjen kohdeluettelon laadinta	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Kiinteistöjen käyttökunnossa pitäminen		Kiinteistöjen käyttöaste	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Kiinteistöjen ylläpitokulujen vähentäminen	Kunnan omistamia kiinteistöjä peruskorjataan ja uusitaan tarpeen mukaisesti.	Kulut/ kiinteistö	
	Myydään tai puretaan kunnan omistamat, ylimääräiset kiinteistöt.	Tehdyt kunnostukset eri kiinteistöillä	
	Otetaan huomioon kiinteistöjen käyttökulut		

	ja pyritään vähentämään niitä. Tarkastellaan kunnan omistamien kiinteistöjen vuokrasopimusten ajantasaisuutta.		
Kunnan omistamat kiinteistöt ovat aiempaa energiatehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä.	Huomioidaan ja kartoitetaan mahdollisuuksien mukaisesti kiinteistöillä uusiutuvan energian käyttömahdollisuus.	Kohteiden määrä, joissa on tehty muutoksia kiinteistöjen energiatehokkuuteen. Energiankulutuksen seuraaminen.	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Ilmastonmuutoksen torjunta otetaan huomioon kunnan omistamilla metsätiloilla.	Kunnan omistamilla metsätiloilla hiilinieluja vahvistetaan lannoituksen avulla, mikä tukee metsän kasvun lisääntymistä ja hiilen sitoutumista kasvavaan metsään.	Toimenpiteiden toteutuminen	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Säviän meijeri- ja myllykiinteistöjen sekä kalasataman toimintaa kehitetään ja alueen elinvoimaisuutta lisätään	Säviän meijeri- ja myllykiinteistöjen sekä kalasataman toiminnan kehittäminen ja alueen elinvoimaisuuden lisääminen otetaan huomioon muun muassa alueen maanvuokrauksen tai ostamisen yhteydessä.	Toimenpiteiden toteutuminen	Yrittäjämysteisyys ja yrittelijäisyys

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	420 474	488 058	441 214
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	336 317	488 315	589 727
Rakennus m2 / asukasluku	-	> 8	> 8
Koulurakennukset m2 / oppilasmäärä	-	>20	>20
Tilapalvelujen kustannukset €/m2	-	>60	>60

Kerrosala m2	33275	33600	33600
Metsätalousmaa, ha	1076,8	1076,8	1076,8

471 TILA-JA VUOKRAUSPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	3 197 544	3 768 829	3 932 142	4 079 598	4 232 584
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-2 013 740	-2 424 806	-2 356 515	-2 488 690	-2 822 845
Toimintakate (Netto)	1 183 804	1 344 023	1 575 627	1 590 908	1 409 739
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1 898 446	-824 676	-1 044 799	-773 364	-969 815
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 912 187	-3 249 482	-3 401 314	-3 262 054	-3 792 660

4.6.2 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: 4740 Vesilaitos, 4750 Viemärlaitos

Tilivelvöllinen: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri

TULOSALUEEN KUVAUS:

Kp 4740 Sisältää puhtaan veden tuottamisen, pohjavesilaitokset, ylävesisäilön ja jakeluverkoston laitteineen ja varusteineen.

Kp 4750 Sisältää jäteveden puhdistamisen jätevedenpuhdistamolla, jätevesiverkoston laitteineen ja varusteineen.

Tulosalueen haasteina ovat:

1. rakennetun infran ikääntyminen ja korjausvelan kasvu, joka aiheuttaa investointitarpeita nyt ja tulevaisuudessa
2. taloudellisena haasteena on vedenkulutuksen väheneminen ja kustannusten nousu
3. toiminnallisena haasteena on poikkeustilanteisiin varautuminen, jota pitäisi toteuttaa omalla toiminta-alueella ja yhdessä vesiosuuskuntien kanssa

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro:

Kuntatekniikaninsinööri Janne Kokkonen, 050 441 1170

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Korjausvelan hallinta	Suunnitelmallinen ja jatkuva infran saneeraaminen	Vuotovesien ja häiriöiden määrä	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Vesi- ja viemärlaitoksen talous on tasapainossa	Toimintaa pyritään tekemään kustannustehokkaasti, sekä energian kulutuksen vähentämään	Tuloilla pystytään kattamaan toiminnan kulut ja poistot	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Poikkeustilanteisiin on varauduttu ennalta	Pidetään yllä valmiussuunnitelmia ja harjoitellaan poikkeusoloja varten	Pidetyt harjoitukset Yhdysvesijohdon saattaminen nopeaan toimintavalmiuteen	Kuntien ja kumppaneiden välinen yhteistyö

	Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa	Laukkalan seudun vesiosuuskunnan kanssa Runkovesiputken rakentaminen Honkamäen vedenottamolta liikuntahallille, joka mahdollistaa vaihtoehdoisen syöttöreitin vedelle mahdollisessa ongelmatilanteessa.	
--	-----------------------------------	--	--

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	257 024	211 390	231 674
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	102 439	150 686	172 529
Vuotovesiprosentti, jätevesi	-	> 30 %	>30 %
Vuotovesiprosentti, puhdasvesi	-	> 10 %	>10 %

474 VESIHUOLTOLAITOS	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	659 933	741 086	765 731	794 447	824 238
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-511 399	-572 336	-605 108	-626 096	-647 777
Toimintakate (Netto)	148 535	168 750	160 623	168 351	176 461
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-185 756	-201 796	-215 520	-243 373	-241 744
Tehtävän kokonaiskustannukset	-697 155	-774 132	-820 628	-869 469	-889 521

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN TULOSLASKELMA, RAHOITUSLASKELMA JA INVESTOINTIOSA

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
LIKEVAIHTO	659 896	739 841	764 437	3,3	793 105	822 846
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	38	1 245	1 294	3,9	1 342	1 392
MATERIAALIT JA PALVELUT	-250 070	-357 446	-369 984	3,5	-383 867	-398 263
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-121 462	-170 796	-158 923	-7,0	-164 886	-171 071
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-121 462	-170 796	-158 923	-7,0	-164 886	-171 071
PALVELUJEN OSTOT	-128 608	-186 650	-211 061	13,1	-218 981	-227 192
HENKILÖSTÖKULUT	-257 024	-211 390	-231 674	9,6	-238 649	-245 801
PALKAT JA PALKKIOT	-208 946	-174 090	-193 580	11,2	-199 387	-205 369
HENKILÖSIVUKULUT	-48 078	-37 300	-38 094	2,1	-39 262	-40 432
ELÄKEKULUT	-40 044	-30 780	-33 714	9,5	-34 732	-35 782
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-8 034	-6 520	-4 380	-32,8	-4 530	-4 650
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-185 756	-201 796	-215 520	6,8	-243 373	-241 744
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-185 756	-201 796	-215 520	6,8	-243 373	-241 744
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-4 305	-3 500	-3 450	-1,4	-3 580	-3 713
LIIKELYJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	-37 222	-33 046	-54 897	66,1	-75 022	-65 283
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 670	0	0		0	0
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-1 670	0	0		0	0
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHT.	-38 892	-33 046	-54 897	66,1	-75 022	-65 283
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-38 892	-33 046	-54 897	66,1	-75 022	-65 283

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
LIIKKEYLJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-37 222	-33 046	-54 897	66,1	-75 022	-65 283
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	185 756	201 796	215 520	6,8	243 373	241 744
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 670	0	0		0	0
	146 865	168 750	160 623	-4,8	168 351	176 461
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-167 045	-145 000	-995 000	586,2	-55 000	-55 000
	-167 045	-145 000	-995 000	586,2	-55 000	-55 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-20 181	23 750	-834 377	-3 613,2	113 351	121 461
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS KUNNALTA/KY:LTÄ	167 045	0	0		0	0
	167 045	0	0		0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA/KY:LTÄ	-91 873	-23 750	834 377	-3613,2	-113 351	-121 461
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	14 726	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	-69 717	0	0		0	0
	-146 864	-23 750	834 377	-3613,2	-113 351	-121 461
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	20 181	-23 750	834 377	-3613,2	-113 351	-121 461
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	0	0	0

INVESTOINTISUUNNITELMA		TP 2022	TA 2023 +TAMU	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
RAKENNUKSET						
1197	Pikonniemi rak.	-60 173	0	0	0	0
1195	Kiint. energiatal.paran	0	0	-50 000	0	0
1199	Pohjavesilaitos	0	0	-450 000	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET						
2590	Pajuskylän vedenottamo	0	-20 000	0	0	0
2591	Vesimittarit etäluettaviksi	0	-10 000	-190 000	0	0
2600	Vesihuollon rakent. yleensä	-10 989	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
2611	Jätevedenpumppaamot	-26 964	-20 000	0	0	0
2614	Viemärisaneerukset	-68 919	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
2615	Laukkalan vesios yhdysputki	0	0	-20 000	0	0
2617	Hiekka-allas, kuivaam. Sakeutt	0	0	-30 000	0	0
2592	Varavoima	0	-40 000	0	0	0
2616	Varavesisyötön rakentaminen	0	0	-200 000	0	0
TA						
RAPORTTI YHTEENSÄ		TP 2022	2023+TAMU	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Menot		-167 045	-145 000	-995 000	-55 000	-55 000
Tulot		0	0	0	0	0
Netto		-167 045	-145 000	-995 000	-55 000	-55 000

4.6.3 Kunnallistekniikka

Kustannuspaikat: 4760 Liikenneväylät, 4765 Yleiset alueet, 4766 Puistot ja viheralueet, 4770 Varikko, 4773 Kuljetusvälineet, 4780 Hulevesi

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri

TULOSALUEEN KUVAUS:

Kp 4760 Sisältää kunnan katujen ja kevyenliikenteen väylien kunnossapidon ja rakentamisen sekä tievalaistuksen, haja-asutusalueen osoitejärjestelmän ylläpidon, sekä uudessa yksityistielaisissa tielautakunnalle säädetyistä tehtävistä huolehtimisen.

Kp 4765 Sisältää liikuntapaikkojen, maankaatopaikan, torin, Urkin polun ja linja-autoaseman kunnossapidon, huollon ja rakentamisen sekä kaatopaikkojen jälkihoidon.

Kp 4766 Sisältää taajama-alueella olevien puistojen ja leikkikenttien kunnossapidon ja rakentamisen.

Kp 4770 Sisältää varikon toiminnot.

Kp 4773 Sisältää kunnan työkoneet, traktorit, kuorma-auton ja pakettiauton.

Kp 4780 Sisältää hulevesiverkoston kunnossapidon ja rakentamisen.

Tulosalueen haasteina ovat:

1. rakennetun infran ikääntyminen, kustannusten nousu ja korjausvelan kasvu
2. ylläpidettävien liikuntapaikkojen määrän lisääntyminen ja käyttöasteen väheneminen

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro.

Kuntatekniikaninsinööri Janne Kokkonen, 050 441 1170

Rakennusmestari Pentti Tikka, 040 637 5530

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Korjausvelan hallinta	Pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelman laatiminen	Tehdyt suunnitelman mukaiset saneeraukset	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Leikki- ja liikuntapaikkojen suunnittelu ja kunnossapito vastaa käyttöä	Kunnossapidon ja käytön suunnittelu yhteistyössä liikunta- ja vapaa-aika palvelujen kanssa.	Saatu palaute ja havaittu käyttäjämäärien muutos	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Ammattitaitoinen ja sopiva henkilöstö Kesätyöntekijöiden työllistäminen	Yhteistyö oppilaitosten kanssa ja koulutuksen mahdollistaminen, sekä nuorten kesätyöllistäminen	Harjoittelijoiden ja kesätyöntekijöiden määrä (3 kpl)	Työpaikkatarjonta ja opiskelumahdollisuudet
Lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen	Leikki- ja liikuntapaikat ovat houkuttelevassa kunnossa sekä lapsia ja nuoria aktivoidaan liikkumaan yhteistyössä liikunta- ja vapaa-aika toimen kanssa	Tarjotut liikuntamahdollisuudet Saatu palaute ja havaittu käyttäjämäärien muutos	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Torin toimintaa kehitetään, elinvoimaisuutta lisätään	Perustetaan työryhmä, joka osallistaa torin yrittäjiä ja muita kuntalaisia torin alueen kehittämiseen	Toimenpiteiden toteutuminen	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuvan vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>-</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	369 344	355 328	382 670
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	208 293	281 596	246 363
Katuvalaistuksessa käytettävien energiatehokkaiden led-valaisimien määrä %	50 %	100 %	100 %

476 KUNNALLISTEKNIikka	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	29 744	35 060	28 935	30 020	31 145
Valmistus omaan käyttöön	0	7 000	0	0	0
Toimintamenot	-922 985	-1 123 607	-1 002 734	-1 037 511	-1 073 466
Toimintakate (Netto)	-893 241	-1 081 547	-973 799	-1 007 491	-1 042 321
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-329 877	-328 466	-362 717	-368 621	-369 066
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 252 862	-1 452 073	-1 365 451	-1 406 132	-1 442 532

4.6.4 Yhdyskuntasuunnittelu

Kustannuspaikka: 4785 Kaavoitus

Tilivelvöllinen: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri

TULOSALUEEN KUVAUS:

Kp 4785 Sisältää yleis- ja asemakaavoituksen, paikkatietopalvelut ja kiinteistön muodostuksen. Myös maakuntakaavoitus ja ranta-asemakaavoitus kuuluvat ko. tulosalueeseen siltä osin kuin ne koskevat kuntaa.

Tulosalueen haasteina ovat:

1. kaikkien kaavojen ajan tasalla pitäminen ja yhdenmukaisuus
2. kaava-aineistojen sähköinen saatavuus
3. mahdollistaa uusiutuvien energiamuotojen toteuttaminen muun muassa tuulivoima- ja aurinkoenergiakaavoituksella

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro.

Kunnaninsinööri Juha Vainikainen, 040 489 4834

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Rantarakentamista koskevan strategian laatiminen, joka edistää rantarakentamisen yhdenmukaisuutta kunnan eri alueilla	Rantarakentamisen strategian vireille laittaminen ja laatiminen	Toimenpiteiden edistyminen	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Edistää käynnissä olevaa kouluverkko-hanketta muuttamalla kirkonkylän asemakaavaa kortteleissa 32 ja 96	Tehdään kirkonkylän asemakaavaan muutokset kortteleissa 32 ja 96 Kirkonkylällä olevien toimintojen muuttumisen huomioiminen kaavoituksessa	Toimenpiteiden edistyminen	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö
Kunnan kaava-aineistot ovat saatavilla sähköisessä muodossa	Kunnan kaava-aineistojen saaminen kansalliseen VOOKA-järjestelmään (Voimassa olevat kaavat rakennetun ympäristön tietojärjestelmään), Kunnan kaava-aineistojen saaminen kunnan omaan, uuteen paikkatieto-ohjelmaan.	Toimenpiteiden onnistumisen arvioiminen	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Kaavoituksella voidaan mahdollistaa uusiutuvien energiamuotojen toteuttaminen	Uusiutuvien energiamuotojen toteuttamista mahdollistetaan jo vireillä olevilla ja mahdollisesti uusilla kaavoituksilla	Vireillä olevat kaavaprosessit	Nykyaikaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:	Toteutuminen/tulos/mittarit:
<p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>Aktiivinen kuntaviestintä, avoimuus ja tiedottaminen.</p>	

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	23 798	41 261	40 969
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	16 030	37 517	44 166

478 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	8 505	61	7 332	7 607	7 892
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-42 569	-83 335	-90 598	-93 707	-96 916
Toimintakate (Netto)	-34 064	-83 274	-83 266	-86 100	-89 024
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-42 569	-83 335	-90 598	-93 707	-96 916

4.6.5 Rakennusvalvonta

Kustannuspaikka: 4790 Rakennustarkastus

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri

TULOSALUEEN KUVAUS:

<p>Kp 4790 Sisältyy rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluopien sekä purkulupien myöntäminen, suunnittelutarveratkaisujen tekeminen, viranomaiskatselmuksien tekeminen, ilmoitustenvaraisten rakennushankkeiden käsittely, vastaavien työnjohtajien hyväksyminen, yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamispäätökset ja poikkeamispäätösten tekeminen. Lisäksi tulosalueeseen kuuluvat varsinainen rakentamisen ohjaus, valvonta ja neuvonta.</p> <p>Tulosalueen haasteina ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uuden rakentamislain tuomat muutokset lupakäsittelyissä 2. uuden sähköisen lupajärjestelmän käyttöönotto 3. rakennusjärjestyksen päivittäminen 4. tulosalueen töiden kuormittavuuden epätasainen jakautuminen, kiireisimmän ajanjakson ollessa kesällä <p>Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro. Rakennustarkastaja Jouni Tissari, 040 595 7767</p>
--

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tavoite:	Toimenpiteet (ml. hankkeet):	Tulos/mittarit:	Kuntastrategia:
Rakennusvalvonnan lupapalveluita pystytään tarjoamaan asiakkaille sähköisesti, ajasta ja paikasta riippumattomasti.	Otetaan uusi sähköinen lupakäsittelyohjelmisto käyttöön.	Toimenpiteiden onnistumisen arvioiminen	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
Kunnan rakennusjärjestyksen päivittäminen yhteistyössä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa	Laaditaan uusi rakennusjärjestys yhteistyössä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa	Toimenpiteiden eteneminen	Viihtyisä, siisti ja turvallinen ympäristö

Rakennusvalvonnassa valmistaudutaan uuden rakentamislain mukaisiin muutoksiin, jotka tulevat voimaan vuoden 2025 alussa.	Tuetaan valmistautumista osallistumalla kurseille ja koulutuksiin.	Toimenpiteiden eteneminen Valmistautumisen onnistumisen arvioiminen	Toimivat kuntapalvelut ja kestävä kuntatalous
--	--	--	---

TULOSALUEEN SISÄINEN VALVONTA

<p>Kaikille tulosalueille samat tavoitteet:</p> <p>Talouden seurannan(esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen.</p> <p>Henkilöstöohjelman toteuttaminen / vetovoimaisen työnantajakuva vahvistaminen.</p> <p>Muut mahdolliset tulosalueen omat tavoitteet:</p> <p>Lupaprosessien tarkastaminen</p>	<p>Toteutuminen/tulos/mittarit:</p> <p>Säännölliset pistokoeluontoiset tarkastukset</p>
--	--

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	133 124	124 063	108 758
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	17 626	26 196	21 461
Lupamäärät (Rakennusluvut, toimenpideluvat ja -ilmoitukset, maisematyöluvut)	96	>150	>100

479 RAKENNUSVALVONTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	24 782	25 623	25 770	26 737	27 740
Valmistus omaan käyttöön	2 165	0	0	0	0
Toimintamenot	-169 866	-172 338	-152 197	-157 087	-162 140
Toimintakate (Netto)	-142 919	-146 715	-126 427	-130 350	-134 400
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-8 347	-3 407	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-178 212	-175 745	-152 197	-157 087	-162 140

4.6.6 Ympäristöhuolto

Kustannuspaikka: 4800 Ympäristönsuojelu

Tilivelvollinen: Ylä-Savon ympäristölautakunta sekä tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

TULOSALUEEN KUVAUS:

Kp 4800 Sisältää ympäristösuojelupalvelut, joka käsittää muun muassa vesiensuojelun, jätevalvonnan, ilmanlaadun meluntorjunnan, maa-ainekset sekä ympäristöluvut ja -ilmoitukset.

Vuodesta 2023 alkaen ympäristönsuojelupalvelut on toteutettu isäntäkuntamallisesti, jossa isäntäkuntana toimii Iisalmen kaupunki.

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro.
Kunnaninsinööri Juha Vainikainen, 040 489 4834

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Ympäristönsuojelun painopistealueet vuodelle 2024 ovat:

- määräaikaistarkastusten suorittaminen valvontaohjelman mukaisesti
- maa- ja kiviaineslupien käsittely ja valvonta
- yritysten jätehuoltoselvitysten jatkaminen
- Ylä-Savon ja Pohjois-Savon ilmastohankkeisiin osallistuminen

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	1 300	1 186	911
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	35 843	40 250	50 290

4.6.7 Ympäristöterveydenhuolto

Kustannuspaikka: 4810 Ympäristöterveydenhuolto

Tilivelvollinen: Tervon kunnan ympäristöterveyslautakunta sekä tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

TULOSALUEEN TOIMINNAN KUVAUS:

Kp 4810 Sisältää ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Vuodesta 2024 alkaen ympäristöterveydenhuolto siirtyy kunnanhallitukselta teknisen lautakunnan alaisuuteen.

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, zoonoosien ja eläintautien ennaltaehkäisy sekä eläinlääkäripalvelut ja talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluu kansanterveyslaissa määriteltyjen lakien (terveydensuojelulaki, elintarvikelaki sekä tupakkalaki) mukainen kunnille kuuluva valvonta. Lisäksi valvotaan lääkelain mukaista nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviä ovat mm. toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus, valvontakohteiden toimintaa koskevien ilmoitusten tai hakemusten käsittely ja niistä annettavat todistukset tai tehtävät päätökset (ennakkovalvonta), luvanvaraisen toiminnan päättyessä perumispäätösten teko ja lopetusilmoitusten käsittelystä annettavat todistukset, valvontakohteisiin suoritettavat säännölliset, suunnitelman mukaiset tarkastukset sekä mahdollinen jälkivalvonta, näytteenotto tarvittaessa, lainsäädännön noudattamatta jättämisestä tai ilmeistä terveyshaittaa aiheuttavasta toiminnasta johtuvien määräysten, ja kieltojen sekä kieltopäätösten ja väliaikaisten toimenpidekieltojen antaminen, lausuntojen antaminen esimerkiksi kaavaehdotuksista, ympäristö- ja rakennusluvista sekä niihin läheisesti liittyvät selvitykset sekä varautuminen häiriötilanteisiin.

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnan tehtävien hoitaminen ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoitaminen. Tehtävä kattaa peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkäriavun sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisen valvonnan, lausuntojen antamisen eläintenpitopaikkojen ja ympäristölupaprosessissa, eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan, eläintenpidon terveydellisen valvonnan, eläintautien vastustamisen ja ennaltaehkäisemisen sekä eläinsuojelun. Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun saaminen toteutetaan ympäri vuorokautisena koko alueella siten, että alue on jaettu kahteen päivystyspiiriin: Sisä-Savon alue (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto, Tervo ja ostopalveluna Kuopiolle Karttulan alueen suurelänpäivystys) sekä Keiteleen ja Pielaveden alue.

Vastuutaho/-henkilö ja puh.nro. Tervon kunta/ympäristöterveysjohtaja Liisa Ruuska, 044 7499423

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna:

Tulosyksiköiden tavoitteet vuodelle 2024

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	1.1.-31.12.2024
Ympäristöterveysvalvonta		
Väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.	Riskiperusteisen kohdekohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet.	
	Toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus.	
	Suunnitelmallinen ja monipuolinen viestintä monikanavaisuutta hyödyntäen. Tiedotuksen ja yhteydenpidon parantaminen alueen väestöön.	
	Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden valvontayksiköiden kanssa	
Alan muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvonnassa.	Valtakunnallisen tiedonhallintajärjestelmän (VATI) käyttö.	
	Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen. Kouluttautumismahdollisuus kaikille vuosittain järjestettäviin koulutuksiin ja seminaareihin.	
Valvonnan tasapuolisuus.	Valvontakohdetietojärjestelmän tietojen päivittäminen.	
	Riskiperusteisen valvonnan korostaminen.	
Toimiva työyhteisö.	Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.	
	Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja yhteistyön mahdollistaminen muiden valvontayksiköiden kanssa. Mahdollisuus osallistua suunnitteluun muodostettaessa	

	suurempia palveluyksiköitä tulevaisuudessa.	
	Vähintäänkin nykyisten resurssien turvaaminen mahdollisesti tulevien palveluyksiköiden muodostumisen yhteydessä.	

Eläinlääkintähuolto		
Alueen eläinlääkintähuollon, eläinsuojeluvalvonnan, zoonosien, eläintautien vastustamisen, ja ennaltaehkäisemisen sekä alkutuotannon terveydellisen ja elintarviketurvallisuuden valvonnan toteuttaminen.	Eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteuttaminen. Valvontatehtävien organisointi ja delegointi praktikoille valvontaresurssinollessa riittämätön.	
	Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto. Zoonosien tiedostaminen ja niistä tiedottaminen ja huomioiminen entistä paremmin eläinlääkintätyössä ja neuvonnassa.	
Palveluiden parantaminen, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöresurssien ja ajankäytön tehostaminen.	Uuden eläinlääkintäohjelmiston käyttöönotto ja täysipainoinen hyödyntäminen.	
	Avustajan/avustajien toimenkuvan selkiyttäminen, vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen osana koko työyhteisöä	
	Valvontaeläinlääkäriyhteistyön kehittäminen ja jatkaminen Siilinjärven kanssa.	
Kustannusten hallinta	Klinikkamaksun käyttöönoton ja sen vaikutusten selvittäminen	
Toimiva työyhteisö	Resurssien turvaaminen täyttämällä avoimet virat ja sijaisjärjestelyin tarpeen mukaan. Sijaisien rekrytoinnin, perehdyttämisen ja yhteydenpidon kehittäminen	
	Pielavesi-Keitele-alueen toiminnan ja yhteisvastaanoton kehittäminen	
	Yhteisöllisyyden, yhteistyön ja tiedonkulun lisääminen koko työyhteisön välillä.	

	Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja vähintäänkin nykyisten resurssien turvaaminen mahdollisesti tulevissa palveluyksiköiden muutoksissa	
--	--	--

Ympäristöterveysvalvonta	TP 2022	TA 2023(*	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	96	160	160	160	160
Suunnitelman ulkopuoliset ETL:n tarkastukset	4	20	20	20	20
Muu ETL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	400	120	160	160	160
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n maitohygieniatarkastukset	4	20	20	20	20
Valvontasuunnitelman mukaiset TsL:n tarkastukset	34	70	90	80	70
Suunnitelman ulkopuoliset TsL:n tarkastukset	3	50	50	50	50
Muu TsL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	500	200	400	400	400
Valvontasuunnitelman mukaiset Tupakkal:n tarkastukset	17	20	30	20	20
Suunnitelman ulkopuoliset Tupakkal:n tarkastukset	1	20	10	10	10
Muu Tupakkal:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	10	30	10	10	10
Eläinlääkintähuolto	TP 2022	TA 2023(*	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Hyötyeläinkäynnit virka-aikana	1549	1527	1500	1500	1500
Ei-hyötyeläinkäynnit virka-aikana	4589	4904	4900	4900	4900
Hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	375	301	300	300	300
Ei-hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	507	564	560	560	560
Eläintautivalvonta suoritteet	8	15	15	15	15
Eläinsuojeluvalvonta/ suunniteltu valvonta ilmoituksen varaisissa kohteissa	0	ELHS:n mukaan 39	25	25	25
Eläinsuojeluvalvonta/ suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset (eläinsuojeluilmoitukset)	39	50	50	50	50
Vapaaehtoisin terveydenhuolto-ohjelmiin (naseva, sikava) liittyvien pyydettyjen käyntien toteutuminen. (%)	95	100	100	100	100

TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Henkilöstökulut	14 433	9 191	7 383
Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä €	300 753	303 500	340 120

480 YMPÄRISTÖNHUOLTO	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-40 632	-44 936	-402 204	-417 225	-432 807
Toimintakate (Netto)	-40 632	-44 936	-402 204	-417 225	-432 807
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-40 632	-44 936	-402 204	-417 225	-432 807

4.7 VALTIOVARAINMINISTERIÖN TOIMEKSIANNOSTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT

ULKOINEN LASKENTA

1000 EUROA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
Toimintatulot	5 702	4 019	3 862	4 022	4 157
Valmistus omaan käyttöön	2	7	0	0	0
Toimintamenot	-40 388	-16 197	-16 009	-17 247	-18 031
Josta:					
Henkilöstökulut	-14 482	-8 331	-8 361	-8 616	-8 843
Palvelujen ostot	-21 826	-5 016	-5 099	-5 813	-6 266
Toimintakate	-34 684	-12 171	-12 147	-13 226	-13 874
Verotulot	15 114	8 145	7 918	8 119	8 274
Valtionosuudet	22 938	5 457	5 614	6 049	6 039
Vuosikate	4 001	1 916	1 764	1 187	686
Poistot ja arvonalentumiset	-2 501	-1 422	-1 711	-1 485	-1 651
Investointimenot yhteensä (brutto)	-2 327	-1 253	-6 142	-7 472	-1 226
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	8 000	0	0	0
Investointihyödykkeiden luovutustulot (brutto)	229	50	50	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 903	720	-4 328	-6 235	-490

4.8 KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP 2022 eur	TA 2023 eur	TA 2024 eur	SV 2025 eur	SV 2026 eur
Toimintamenot	43 440 589	17 783 682	17 734 712	19 037 620	19 888 308
Toimintatulot	8 754 078	5 605 265	5 587 845	5 812 094	6 014 794
Toimintakate/Netto	52 194 666	12 178 417	12 146 867	13 225 526	13 873 514
Asukasluku	4140	4269	4140	4140	4140
Käyttötalous eur/as.	12 607	2 853	2 934	3 195	3 351
Sisäiset erät edell.					
Sisäiset tuotot	3 052 455	1 586 541	1 725 685	1 790 398	1 857 538
Sisäiset kulut	3 052 455	1 586 541	1 725 685	1 790 398	1 857 538
Suunnitelmapoistot	2 434 078	1 421 608	1 468 357	1 484 671	1 651 080
Arvon alentumiset	67 035	0	243 000	0	0
Vyörytys erät	1 014 627	959 097	903 410	937 288	972 437
Käyttöomaisuus arvo 1.1.	23 871 047	23 266 724	23 548 709	27 929 272	33 866 539
lisäykset	2 126 939	1 253 000	6 141 920	7 471 938	1 226 302
Tulot		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
rahoitusosuudet	0	8 000			
vähennykset	-798 745	-1 082			
poistot	-1 932 516	-1 027 933	-1 711 357	-1 484 671	-1 651 080
Arvon alentumiset	0	0			
arvo 31.12.	23 266 725	23 548 709	27 929 272	33 866 539	33 391 761

4.9 KÄYTTÖTALouden TALOUSARVIO BRUTTOTULOT JA –MENOT 2018-2026

TOIMIELIMET	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV 2025	SV 2026
KESKUSVAALILAUTAKUNTA									
Toimintatuotot	9	16	0	5	10	8	19	34	20
Toimintakulut	13	24	0	27	18	19	45	88	48
Netto	-4	-8	0	-22	-8	-11	-26	-54	-28
TARKASTUSLAUTAKUNTA									
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	17	17	18	15	27	37	40	41	42
Netto	-17	-17	-18	-15	-27	-37	-40	-41	-42
KUNNANHALLITUS									
Toimintatuotot	1 648	1 727	671	624	610	344	388	403	418
Toimintakulut	3 381	3 539	2 263	2 208	2 639	2 599	3 127	3 847	3 982
Netto	-1 733	-1 812	-1 593	-1 584	-2 029	-2 255	-2 739	-3 444	-3 564
<i>Keskuskeittiö siirtyi ympäristöosastolle v. 2020 alusta</i>									
PERUSTURVALAUTAKUNTA									
Toimintatuotot	2 075	2 127	2 263	2 334	2 493	0	0	0	0
Toimintakulut	11 620	11 893	12 115	12 397	14 042	0	0	0	0
Netto	-9 545	-9 765	-9 852	-10 063	-11 549	0	0	0	0
TERVEYDENHUOLTO									
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusterveydenhuolto	5 510	5 613	5 421	4 843		0	0	0	0
Erik.sair.hoito	6 469	6 979	7 370	6 851		0	0	0	0
Ympäristöterv.huolto	273	275	268	303		0	0	0	0
Netto	-12 252	-12 866	-13 059	11 997	12 186	0	0	0	0
SIVISTYSLAUTAKUNTA									
Toimintatuotot	578	559	641	696	670	559	307	319	331
Toimintakulut	8 374	8 598	8 340	8 805	9 276	10 271	9 467	9 781	10 105
Netto	-7 796	-8 038	-7 699	-8 109	-8 606	-9 712	-9 160	-9 462	-9 774
KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA									
Toimintatuotot	109	113	107	113	95	106	114	118	122
Toimintakulut	426	431	415	388	409	343	446	460	475
Netto	-317	-317	-308	-275	-314	-237	-332	-342	-353
TEKNINEN LAUTAKUNTA									
Toimintatuotot	4 343	4 098	5 406	5 358	4 877	4 571	4 760	4 938	5 124
Toimintakulut	3 486	4 323	5 122	5 488	5 159	4 421	4 609	4 820	5 236
Netto	856	-225	284	-130	-282	150	151	118	-112
KÄYTTÖTALOUS YHT:									
Toimintatuotot	8 854	8 641	9 088	9 129	8 755	5 588	5 588	5 812	6 015
Toimintakulut	40 225	41 690	41 333	41 325	31 570	17 690	17 734	19 037	19 888
Netto	-31 371	-33 049	-32 245	-32 196	-22 815	-12 102	-12 146	-13 225	-13 873
Nettomuutos 1000€/vuosi	-31 371	-1 678	804	49	9 381	10 713	-44	-1 079	-648

4.10 KÄYTTÖTALouden TALOUSARVIO TOIMIELIMITTÄIN

TOIMIELIN	TP 2022	TA+MUUT 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
41 KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTATUOTOT	9 707	8 000	19 000	137,5	34 413	20 452
TOIMINTAKULUT	-18 280	-18 645	-45 279	142,9	-88 169	-48 232
TOIMINTAKATE	-8 573	-10 645	-26 279	146,9	-53 756	-27 780
42 TARKASTUSLAUTAKUNTA						
TOIMINTAKULUT	-26 732	-36 886	-39 751	7,8	-41 102	-42 483
TOIMINTAKATE	-26 732	-36 886	-39 751	7,8	-41 102	-42 483
43 KUNNANHALLITUS						
TOIMINTATUOTOT	609 976	343 991	388 211	12,9	402 769	417 872
TOIMINTAKULUT	-2 639 488	-2 599 351	-3 127 251	20,3	-3 847 048	-3 981 763
TOIMINTAKATE	-2 029 512	-2 255 360	-2 739 040	21,4	-3 444 279	-3 563 891
45 KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA						
TOIMINTATUOTOT	0	0	113 674		117 937	122 360
TOIMINTAKULUT	0	0	-445 957		-460 052	-474 608
TOIMINTAKATE	0	0	-332 283		-342 115	-352 248
60 KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA						
TOIMINTATUOTOT	95 450	123 533	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-408 986	-436 152	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKATE	-313 536	-312 619	0	-100,0	0	0
55 SIVISTYSLAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT	669 633	559 081	307 050	-45,1	318 566	330 511
TOIMINTAKULUT	-9 275 901	-10 271 290	-9 467 118	-7,8	-9 780 933	-10 105 271
TOIMINTAKATE	-8 606 268	-9 712 209	-9 160 068	-5,7	-9 462 367	-9 774 760
65 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT	4 876 807	4 570 659	4 759 910	4,1	4 938 409	5 123 599
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-5 158 970	-4 421 358	-4 609 355	4,3	-4 820 316	-5 235 951
TOIMINTAKATE	-279 998	156 301	150 555	-3,7	118 093	-112 352
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	6 261 571	5 605 265	5 587 845	-0,3	5 812 094	6 014 794
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-17 528 357	-17 783 682	-17 734 712	-0,3	-19 037 620	-19 888 308
TOIMINTAKATE	-11 264 620	-12 171 417	-12 146 867	-0,2	-13 225 526	-13 873 514

4.11 KÄYTTÖTALOUDEN TALOUSARVIO TULOSALUEITTAIN

TULOSALUE	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
181 VAALIT						
TOIMINTATUOTOT	9 707	8 000	19 000	137,5	34 413	20 452
TOIMINTAKULUT	-18 280	-18 645	-45 279	142,9	-88 169	-48 232
TOIMINTAKATE	-8 573	-10 645	-26 279	146,9	-53 756	-27 780
182 TARKASTUSTOIMI						
TOIMINTAKULUT	-26 732	-36 886	-39 751	7,8	-41 102	-42 483
TOIMINTAKATE	-26 732	-36 886	-39 751	7,8	-41 102	-42 483
183 DEMOKRATIAPALVELUT						
TOIMINTAKULUT	-217 023	-164 883	-175 846	6,6	-181 786	-187 914
TOIMINTAKATE	-217 023	-164 883	-175 846	6,6	-181 786	-187 914
186 YLEISJOHTAMINEN						
TOIMINTATUOTOT	730	10 652	518	-95,1	538	558
TOIMINTAKULUT	-158 062	-185 706	-164 368	-11,5	-169 625	-175 042
TOIMINTAKATE	-157 332	-175 054	-163 850	-6,4	-169 087	-174 484
188 KEHITTÄMIS-JA ELINKEINOTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	38 653	2 000	1 200	-40,0	1 245	1 292
TOIMINTAKULUT	-351 511	-368 413	-388 362	5,4	-402 736	-417 646
TOIMINTAKATE	-312 858	-366 413	-387 162	5,7	-401 491	-416 354
189 HALLINTO-JA TUKIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	445 938	270 013	305 967	13,3	317 441	329 343
TOIMINTAKULUT	-1 385 580	-1 162 478	-1 086 614	-6,5	-1 123 811	-1 162 263
TOIMINTAKATE	-939 642	-892 465	-780 647	-12,5	-806 370	-832 920
190 TYÖLLISTÄMINEN						
TOIMINTATUOTOT	124 655	61 326	17 870	-70,9	18 540	19 235
TOIMINTAKULUT	-212 127	-405 180	-426 754	5,3	-1 053 175	-1 091 381
TOIMINTAKATE	-87 472	-343 854	-408 884	18,9	-1 034 635	-1 072 146
195 VAPAA-AJAN PALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	0	0	62 656		65 005	67 444
TOIMINTAKULUT	0	0	-885 308		-915 915	-947 517
TOIMINTAKATE	0	0	-822 652		-850 910	-880 073
199 PIELAVEDEN JA KEITELEEN KANSAL						
TOIMINTATUOTOT	0	0	113 674		117 937	122 360
TOIMINTAKULUT	0	0	-445 957		-460 052	-474 608
TOIMINTAKATE	0	0	-332 283		-342 115	-352 248
360 KOULUTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	499 904	380 134	263 489	-30,7	273 371	283 622
TOIMINTAKULUT	-6 681 741	-7 311 652	-7 412 974	1,4	-7 659 885	-7 915 129
TOIMINTAKATE	-6 181 837	-6 931 518	-7 149 485	3,1	-7 386 514	-7 631 507

TULOSALUE	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
364 VARHAISKASVATUS						
TOIMINTATUOTOT	86 582	110 451	43 561	-60,6	45 195	46 889
TOIMINTAKULUT	-1 700 459	-1 957 086	-2 054 144	5,0	-2 121 048	-2 190 142
TOIMINTAKATE	-1 613 878	-1 846 635	-2 010 583	8,9	-2 075 853	-2 143 253
471 TILA-JA VUOKRAUSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	3 197 544	3 768 829	3 932 142	4,3	4 079 598	4 232 584
TOIMINTAKULUT	-2 013 740	-2 424 806	-2 356 515	-2,8	-2 488 690	-2 822 845
TOIMINTAKATE	1 183 804	1 344 023	1 575 627	17,2	1 590 908	1 409 739
474 VESIHUOLTOLAITOS						
TOIMINTATUOTOT	659 933	741 086	765 731	3,3	794 447	824 238
TOIMINTAKULUT	-511 399	-572 336	-605 108	5,7	-626 096	-647 777
TOIMINTAKATE	148 535	168 750	160 623	-4,8	168 351	176 461
476 KUNNALLISTEKNIikka						
TOIMINTATUOTOT	29 744	35 060	28 935	-17,5	30 020	31 145
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-922 985	-1 123 607	-1 002 734	-10,8	-1 037 511	-1 073 466
TOIMINTAKATE	-893 241	-1 081 547	-973 799	-10,0	-1 007 491	-1 042 321
478 YHDYSKUNTASUUNNITTELU						
TOIMINTATUOTOT	8 505	61	7 332	11 919,7	7 607	7 892
TOIMINTAKULUT	-42 569	-83 335	-90 598	8,7	-93 707	-96 916
TOIMINTAKATE	-34 064	-83 274	-83 266	-0,0	-86 100	-89 024
479 RAKENNUSVALVONTA						
TOIMINTATUOTOT	24 782	25 623	25 770	0,6	26 737	27 740
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-169 866	-172 338	-152 197	-11,7	-157 087	-162 140
TOIMINTAKATE	-142 919	-146 715	-126 427	-13,8	-130 350	-134 400
480 YMPÄRISTÖNHUOLTO						
TOIMINTAKULUT	-40 632	-44 936	-402 204	795,1	-417 225	-432 807
TOIMINTAKATE	-40 632	-44 936	-402 204	795,1	-417 225	-432 807
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	5 126 676	5 413 236	5 587 845	3,2	5 812 094	6 014 794
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-14 452 706	-16 032 287	-17 734 712	10,6	-19 037 620	-19 888 308
TOIMINTAKATE	-9 323 865	-10 612 051	-12 146 867	14,5	-13 225 526	-13 873 514

4.12 KÄYTTÖTALouden NETTOMENOJEN VERTAILU TULOSALUEITTAIN

KÄYTTÖTALouden NETTOMENOJEN VERTAILU TULOSALUEITTAIN							
TULOSALUE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	ERO TP 22 >TA24	ERO %	ERO TA 23>24	ERO %
Vaalit	8 573	10 645	26 279	17 706	206,5	15 634	0,0
Tarkastustoimi	26 732	36 886	39 751	13 019	48,7	2 865	7,8
Demokratiapalvelut	217 023	164 883	175 846	-41 177	-19,0	10 963	6,6
Yleisjohtaminen	157 332	175 054	163 850	6 518	4,1	-11 204	-6,4
Kehittämis- ja elinkeinotoimi	312 858	366 413	387 162	74 304	23,8	20 749	5,7
Hallinto- ja tukipalvelut	939 642	892 465	780 647	-158 995	-16,9	-111 818	-12,5
Työllistäminen	87 472	343 854	408 884	321 412	367,4	65 030	18,9
Vapaa-ajan palvelut			822 652	822 652		822 652	
Pie-Kei kansalaisopisto			332 283	332 283		332 283	
Ympäristöterveydenhuolto	315 186	312 691	0	-315 186		-312 691	
Hallinto yhteensä	2 137 217	2 302 891	3 137 354	1 000 137	46,8	834 463	36,2
Sosiaalityö	2 636 335	2 560 267		-2 636 335	-100,0	-2 560 267	-100,0
Ikääntyneiden palvelut ja erityispalvelut	8 912 789	8 864 369		-8 912 789	-100,0	-8 864 369	-100,0
Perusturvaosasto yhteensä	11 549 124	11 424 636		-11 549 124	-100,0	-11 424 636	-100,0
Perusterveydenhoito	4 873 825						
Erikoissairaanhoidot	6 996 776						
josta:							
- Pohjois-Savon shp							
- Sote Iisalmen sairaala							
Ymp.terv.huolto siirtyy te:lle KH v. 23	315 186						
Terveydenhuolto yht:	12 185 787	0		-12 185 787	-100,0	0	0,0
Koulutoimi	6 181 837	6 931 518	7 149 485	967 648	15,7	217 967	3,1
Varhaiskasvatus	1 613 878	1 846 635	2 010 583	396 705	24,6	163 948	8,9
Kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-aikatoimi	810 554	934 056	0	-810 554	-100,0	-934 056	-100,0
Pie-Kei kansalaisopisto	313 536	312 619	0	-313 536	-100,0	-312 619	-100,0
Sivistysosasto yht:	8 919 805	10 024 828	9 160 068	240 263	2,7	-864 760	-8,6
Tila- ja vuokrauspalvelut	1 183 804	1 344 023	-1 575 627	-2 759 431	-233,1	-2 919 650	-217,2
Vesihuoltolaitos	148 535	168 750	-160 623	-309 158	-208,1	-329 373	-195,2
Kunnallistekniikka	893 241	1 081 547	973 799	80 558	9,0	-107 748	-10,0
Yhdyskuntasuunnittelu	34 064	83 274	83 266	49 202	144,4	-8	0,0
Rakennusvalvonta	142 919	146 715	126 427	-16 492	-11,5	-20 288	-13,8
Ympäristönhuolto	40 632	44 936	402 204	361 572	889,9	357 268	795,1
Ympäristöosasto yht:	2 443 195	2 869 245	-150 554	-2 593 749	-106,2	-3 019 799	-105,2
KÄYTTÖTALOUS YHT:	37 235 128	26 621 600	12 146 867	-25 088 261	-67,4	-14 474 733	-54,4

5 TULOSLASKELMAOSA

Kunnassa tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta. Kunnan tuloslaskelman laatimisessa käytettävästä kaavasta annetaan ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeessa.

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat myyntituotoista, maksutuotoista, tulonsiirroista (tuet ja avustukset) ja muista toimintatuotoista.

Ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 3,9 milj. euroa (2023 noin 4,0 milj. euroa) ja sisäiset toimintatuotot noin 1,7 milj. euroa.

Myyntituottoja (ulkoisia) arvioidaan kertyvän 1,2 milj. euroa.

Tästä liiketoiminnan myyntituottoja (mm. vesihuollon maksut) on yhteensä 0,6 milj. euroa. (TA 2023 0,8 milj. euroa) ja kotikuntakorvauksia, sekä muita korvauksia yhteensä 0,3 milj. euroa (0,4 milj. euroa). Muita myyntituottoja on noin 0,01 milj. euroa. (0,01 milj. euroa).

Sisäisten myyntituottojen osuus ei sisälly edellisiin lukuihin, mitkä arvion mukaan ovat 0,4 milj. euroa. (0,4 milj. euroa). Tästä vesihuollon- ja muut liiketoiminnan sisäiset tuotot ovat 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa) ja muut palveluiden sisäiset tuotot ovat 0,3 milj. euroa (0,3 milj. euroa).

Maksutuottoja arvioidaan kertyvän 0,1 milj. euroa (TA 2023 0,2 milj. euroa), jotka sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen, varhaiskasvatuksen, rakennusvalvonta- ja tarkastus sekä muita asiakkailta perittyjä maksuja palveluista ja tavaroista.

Tuet ja avustukset arvioidaan olevan 0,1 milj. euroa (0,3 milj. euroa).

Muut toimintatuotot sisältävät asuntojen, muiden rakennusten, maa-alueiden ja koneiden ja kaluston vuokratuotot ja muita tuottoja sekä muita sekalaisia tuloja. Muita ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 2 milj. euroa (TA 2023 2 milj. euroa), josta vuokratuotot ovat 2,3 milj. euroa.

Sisäiset vuokratuotot ovat 1,3 milj. euroa. (TA 2023 1,2 milj. euroa).

Toimintakulut koostuvat henkilöstökuluista, palvelujen ostoista, aineista ja tarvikkeista, avustuksista ja muista toimintakuluista.

Henkilöstökulut on arvioitu vuodelle 2024 8,4 milj. euroa (TA 2023 8,3 milj. euroa).

Palvelujen ostot (ulkoiset) yhteensä on arvioitu olevan 2024 5,0 milj. euroa (TA 2023 5,0 milj. euroa).

Asiakaspalvelujen ostot sisältävät kuntalaisille tarkoitettujen peruspalveluiden ostoja kunnilta, kuntayhtymiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta. Asiakaspalvelujen ostot arvioidaan 2024 olevan yhteensä 0,2 milj. euroa (TA 2023 0,3 milj. euroa).

Muiden palvelujen ostot (ulkoiset), joita kunta käyttää suoritetuotannossaan arvioidaan olevan vuonna 2024 4,9 milj. euroa (2023 4,8 milj. euroa), joista perhehoitopalkkiot ja palvelusetelit 0,07 milj. euroa, asiantuntijapalvelut 0,2 milj. euroa, ict-, hankinta-, painatus/ilmoitus-, posti-, tele- ja vakuutuspalvelut yhteensä 0,7 milj. euroa, puhtaanapito-, siivous-, jätehuolto- ja pesulapalvelut 0,4 milj. euroa, rakennusten ja koneiden kunnossapitomenot 0,6 milj. euroa, majoitus- ja kuljetuspalvelut sekä matkakorvaukset yhteensä 1,2 milj. euroa, sosiaali- ja terveyspalvelut, koulutus- ja kulttuuripalvelut, verotuskustannukset ja muut yhteistoimintaosuudet yhteensä noin 1,0 milj. euroa sekä muita ja ateriapalveluja 0,8 milj. euroa.

Sisäiset palvelujen ostot ovat yhteensä 0,4 milj. euroa. Muiden palvelujen ostot 0,06 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat: tilikauden suoriteperusteisiksi ostoiksi arvioidaan vuonna 2024 yhteensä noin 1,6 milj. euroa (2023 1,8 milj. euroa).

Avustukset arvioidaan olevan vuonna 2024 0,5 milj. euroa (0,5 milj. euroa). Lasten kotihoidon tuki 0,1 milj. euroa, avustukset yhteisöille 0,1 milj. euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuus 0,2 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 0,5 milj. euroa (2023 0,5 milj. euroa).

Toimintakulujen (ulkoiset) arvioidaan vuonna 2024 olevan yht. 16,0 milj. euroa (2023 16,2 milj. euroa).

Toimintakatteen arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 12,1 milj. euroa, vuonna 2025 13,2 milj. euroa ja vuonna 2026 13,9 milj. euroa.

Verotulot vuodelle 2024 arvioidaan olevan 7,9 milj. euroa, taloussuunnitelman mukaan vuodelle 2025 8,1 milj. euroa ja vuodelle 2026 8,3 milj. euroa.

Valtionosuuksia on arvioitu saatavan vuonna 2024 5,6 milj. euroa. Suunnitelmavuodet ovat arvioitu Kuntaliiton marraskuun lopussa 2023 päivitettyjen ennusteiden mukaisiksi, joiden mukaan valtionosuudet vuonna 2025 on noin 6,0 milj. euroa ja vuonna 2026 noin 6,0 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja kulut

Korkotuotoiksi vuodelle 2024 arvioidaan noin 14 t. euroa, muita rahoitustuottoja (osinkotulot, verotilitysten korot ja korotukset, viivästyskorot ym.) noin 0,7 milj. euroa. Suunnitelmakaudella rahoitustuotot arvioidaan 2024–2025 olevan noin 0,7 milj. euroa vuosittain.

Korko- ja muut rahoituskulut arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 0,5 milj. euroa. Korkokulujen arvioidaan kasvavan suunnitelmavuosilla sekä korkojen nousun, että investointien myötä.

Vuosikate vuoden 2024 talousarviossa on noin 1,8 milj. euroa ja suunnitelmavuosilla 2025–2026 1,2 milj. euroa ja 0,7 milj. euroa. Vuosikate riittää kattamaan poistot talousarviovuonna 2024, mutta ei suunnitelmakauden vuosina 2025 – 2026.

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2024

ULKOISET ERÄT	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITTUOTOT	1 459 873	1 186 471	1 220 517	2,9	1 280 988	1 313 774
MAKSUTUOTOT	1 670 802	163 237	137 892	-15,5	143 064	148 429
TUET JA AVUSTUKSET	714 019	290 780	146 650	-49,6	152 150	157 854
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 856 929	2 378 235	2 357 101	-0,9	2 445 494	2 537 199
TOIMINTATUOTOT	5 701 623	4 018 724	3 862 160	-3,9	4 021 696	4 157 256
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-14 481 821	-8 331 293	-8 361 412	0,4	-8 616 280	-8 843 341
PALKAT JA PALKKIOT	-11 251 305	-6 609 861	-6 783 210	2,6	-6 991 853	-7 173 249
HENKILÖSIVUKULUT	-3 230 516	-1 721 432	-1 578 202	-8,3	-1 624 427	-1 670 092
ELÄKEKULUT	-2 763 593	-1 470 632	-1 422 932	-3,2	-1 464 467	-1 505 772
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-466 922	-250 800	-155 270	-38,1	-159 960	-164 320
PALVELUJEN OSTOT	-21 825 635	-5 015 706	-5 099 058	1,7	-5 812 690	-6 266 499
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 037 496	-1 835 163	-1 612 113	-12,2	-1 673 795	-1 735 115
AVUSTUKSET	-1 237 101	-503 390	-460 250	-8,6	-648 885	-673 219
MUUT TOIMINTAKULUT	-806 082	-511 589	-476 194	-6,9	-495 568	-512 592
TOIMINTAKULUT	-40 388 134	-16 197 141	-16 009 027	-1,2	-17 247 218	-18 030 766
TOIMINTAKATE	-34 684 345	-12 171 417	-12 146 867	-0,2	-13 225 522	-13 873 510
VEROTULOT	15 114 454	8 145 000	7 918 000	-2,8	8 119 000	8 274 000
VALTIONOSUUDET	22 937 553	5 457 020	5 614 300	2,9	6 049 340	6 039 400
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	13 082	7 700	13 700	77,9	14 214	14 747
MUUT RAHOITUSTUOTOT	712 426	718 950	718 115	-0,1	718 661	719 228
KORKOKULUT	-85 704	-240 000	-352 151	46,7	-487 052	-486 264
MUUT RAHOITUSKULUT	-6 352	-2 000	-1 500	-25,0	-1 556	-1 611
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	633 452	484 650	378 164	-22,0	244 267	246 100
VUOSIKATE	4 001 113	1 915 253	1 763 597	-7,9	1 187 085	685 990
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 434 078	-1 421 608	-1 468 357	3,3	-1 484 671	-1 651 080
ARVONALENTUMISET	-67 035	0	-243 000		0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 501 113	-1 421 608	-1 711 357	20,4	-1 484 671	-1 651 080
TILIKAUDEN TULOS	1 500 000	493 644	52 240	-89,4	-297 586	-965 090
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 500 000	493 644	52 240	-89,4	-297 586	-965 090
Toimintatuotot / toimintakulut %	14,12	24,85	24,12		23,32	23,06
Vuosikate / poistot %	164,38	134,72	120,11		79,96	41,55
Vuosikate euroa / as.	966	449	426		287	166
Kertynyt yli- / alijäämä	4 909 638	5 403 282	5 455 522		5 157 932	4 192 838
Asukasmäärä	4140	4269	4140		4140	4140

ULKOISET JA SISÄISET ERÄT	TP 2022	TA+MUUT. 2023	TA 2024	Ero%	SV1 2025	SV2 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	2 547 975	1 542 035	1 630 302	5,7	1 706 140	1 754 869
MAKSUTUOTOT	1 670 802	163 237	137 892	-15,5	143 064	148 429
TUET JA AVUSTUKSET	714 019	290 780	146 650	-49,6	152 150	157 854
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 821 282	3 609 212	3 673 001	1,8	3 810 740	3 953 642
TOIMINTATUOTOT	8 754 078	5 605 265	5 587 845	-0,3	5 812 094	6 014 794
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 165	7 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-14 481 821	-8 331 293	-8 361 412	0,4	-8 616 280	-8 843 341
PALKAT JA PALKKIOT	-11 251 305	-6 609 861	-6 783 210	2,6	-6 991 853	-7 173 249
HENKILÖSIVUKULUT	-3 230 516	-1 721 432	-1 578 202	-8,3	-1 624 427	-1 670 092
ELÄKEKULUT	-2 763 593	-1 470 632	-1 422 932	-3,2	-1 464 467	-1 505 772
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-466 922	-250 800	-155 270	-38,1	-159 960	-164 320
PALVELUJEN OSTOT	-22 882 091	-5 338 470	-5 476 043	2,6	-6 203 818	-6 672 294
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 067 926	-1 867 963	-1 644 913	-11,9	-1 707 826	-1 770 422
AVUSTUKSET	-1 238 430	-503 390	-460 250	-8,6	-648 885	-673 219
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 770 321	-1 742 566	-1 792 094	2,8	-1 860 811	-1 929 032
TOIMINTAKULUT	-43 440 589	-17 783 682	-17 734 712	-0,3	-19 037 620	-19 888 308
TOIMINTAKATE	-34 684 345	-12 171 417	-12 146 867	-0,2	-13 225 526	-13 873 514
VEROTULOT	15 114 454	8 145 000	7 918 000	-2,8	8 119 000	8 274 000
VALTIONOSUUDET	22 937 553	5 457 020	5 614 300	2,9	6 049 340	6 039 400
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	14 752	7 700	13 700	77,9	14 214	14 747
MUUT RAHOITUSTUOTOT	712 426	718 950	718 115	-0,1	718 661	719 228
KORKOKULUT	-87 374	-240 000	-352 151	46,7	-487 052	-486 264
MUUT RAHOITUSKULUT	-6 352	-2 000	-1 500	-25,0	-1 556	-1 611
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	633 452	484 650	378 164	-22,0	244 267	246 100
VUOSIKATE	4 001 113	1 915 253	1 763 597	-7,9	1 187 081	685 986
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 434 078	-1 421 608	-1 468 357	3,3	-1 484 671	-1 651 080
ARVONALENTUMISET	-67 035	0	-243 000		0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 501 113	-1 421 608	-1 711 357	20,4	-1 484 671	-1 651 080
TILIKAUDEN TULOS	1 500 000	493 644	52 240	-89,4	-297 590	-965 094
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 500 000	493 644	52 240	-89,4	-297 590	-965 094
VYÖRYTYSERÄT						
Vyörytyserämenot	-1 014 627	-959 097	-903 410	-5,8	-937 288	-972 437
Vyörytyserätulot	1 014 627	959 097	903 410	-5,8	937 288	972 437

6 INVESTOINTIOSA

Investointiosan rakenne

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille.

Investointimäärärahoihin otetaan vain 10.000 € ja sen ylittävät hankkeet. Alle 10.000 euron jäävät pienhankkeet käyttöajastaan riippumatta käsitellään käyttötalousosassa. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille.

Investoinnit

Investointiohjelma on laadittu vuosille 2024–2026 ja se hyväksytään vuoden 2024 osalta sitovana ja taloussuunnitelmavuosien 2025–2026 osalta ohjeellisena.

Koko suunnittelukauden investoinnit ovat yhteensä 14,840 milj. euroa (brutto). Vuosikohtainen investointien jakauma on seuraava:

- vuonna 2024 yhteensä 6,142 milj. euroa,
- vuonna 2025 yhteensä 7,472 milj. euroa,
- ja vuonna 2026 yhteensä 1,226 milj. euroa.

Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on elinkeinojen kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Tavoitteet vuonna 2024:

1. Aineeton käyttöomaisuus

Ympäristöosastolla sähköisten palvelujen edistämiseen (paikkatieto-ohjelman hankintaan) esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,056 milj. euron määrärahaa.

2. Kiinteä omaisuus

Kiinteän omaisuuden myyntiin (kiinteistöt, tontit, asunnot) arvioidaan vuodelle 2024 yhteensä 0,05 milj. euroa.

3. Irtain omaisuus

Sivistysosastolle esitetään vuodelle 2024 irtaimen omaisuuden hankintoja yhteensä 0,08 miljoonalla eurolla:

- langattomien verkkojen tukiasemamuutokset, yhteensä 0,03 milj. euroa
- koulujen ja varhaiskasvatuksen ict-hankintoja (tietokoneita, padeja, tykkejä), yhteensä 0,05 milj. euroa

Ympäristöosastolle esitetään varavoimakoneen umpinaisen kärryn sekä uusien varapumppujen hankintaan 0,01 milj. euroa.

Kaikki irtaimen omaisuuden hankinnat vuonna 2024 ovat yhteensä 0,09 milj. euroa.

4. Talonrakennus

Talonrakennuksen keskeisin hanke on Opinportin saneerauksen ja laajennuksen suunnittelu ja toteuttaminen. Hankkeen suunnittelu on aloitettu vuonna 2023 ja sen on määrä valmistua keväällä 2024. Hankkeen toteuttaminen ajoittuu vuosille 2024–2026. Vuodelta 2023 määrärahaa on siirretty 128.000 euroa vuodelle 2024. Vuonna 2024 suunnittelutyön valmiiksi saattamiseen sekä hankkeen toteutukseen on varattu yhteensä 4,591 milj. euroa. Vuodelle 2025 toteutukseen on varattu alustavasti 7,367 milj. euroa ja vuodelle 2026 on varattu alustavasti 1,121 milj. euroa. Kustannusarvio tulee vielä tarkentumaan rakennusurakan kilpailutuksen (kevät 2024) aikana.

Jätevedenpuhdistamon energiatalouden parantamiseen on siirretty vuodelta 2023 vuoteen 2024 määrärahaa 50.000 euroa. Vuodelle 2024 esitetään yhteensä 0,5 milj. euron määrärahaa. Energiataloutta parannetaan hankkimalla jätevedenpuhdistamolle kaksi kappaletta ilmavesilämpöpumppuja, kaksi kappaletta sähkökattiloita, yksi puskurivaraaja ja yksi käyttövesivaraaja. Hankinnalla jätevedenpuhdistamon öljylämmityksestä voidaan luopua kokonaan.

Pohjavesilaitoksen alalointilaitteiston uusimiseen esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,450 milj. euron määrärahaa.

Vuoden 2024 talonrakennuksen hankintoihin esitetään yhteensä 5,091 milj. euron määrärahaa. Alustavasti vuoden 2025 talonrakennuksen hankinnat ovat yhteensä 7,367 milj. euroa ja vuoden 2026 talonrakennuksen hankinnat ovat alustavasti yhteensä 1,121 milj. euroa.

5. Julkinen käyttöomaisuus

Julkisen käyttöomaisuuden hankintoihin esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,905 milj. euron määrärahaa. Alustavasti julkisen käyttöomaisuuden hankinnat vuosille 2025 ja 2026 ovat molempina vuosina 0,105 milj. euroa.

5.1 Vesihuolto

Vesihuollon yleiseen rakentamiseen esitetään vuosittain 0,025 milj. euron määrärahaa. Rakentamisella pyritään vähentämään vuotovesien määrää, esimerkiksi vuotovesien sujutuksella ja venttiilien korjauksella. Ensi vuoden kohteet selvitetään keväällä 2024. Verkoston tekninen käyttöikä on 30–50 vuotta. Vesihuoltoverkoston ikääntyessä, vesihuollon yleistä rakentamista on tehtävä vuosittain. Lisäksi vuonna 2024 on todennäköisesti tulossa sulkujen vaihtoa liittyen etäluettaviin mittareihin.

Viemärisaneerauksiin esitetään vuosittain 0,03 milj. euron määrärahaa. Saneerattavat kohteet päätetään vuosittain ilmenevän tarpeen mukaisesti. Ensi vuoden kohteet selvitetään keväällä 2024. Verkoston tekninen käyttöikä on 30–50 vuotta. Viemäriverkoston ikääntyessä, viemärisaneerauksia on tehtävä vuosittain.

Etäluettavien vesimittareiden hankintaan sekä järjestelmien uusimiseen esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,19 milj. euron määrärahaa. Hankinta on aloitettu vuonna 2023, mutta se on siirtynyt pääosin toteutettavaksi vuonna 2024; vuodelta 2023 vuoteen 2024 määrärahaa on siirretty 0,90 milj. euroa.

Laukkalan vesiosuuskunnan yhdysvesiputken toteutukseen (mittakaivon muutokset yhdysvesiputken nopean käyttöönoton varmistamiseksi) esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,02 milj. euron määrärahaa. Nyt käyttöönoton viive esimerkiksi vuototapauksessa on noin 3 vuorokautta, mutta yhdysvesiputken toteutuksen jälkeen käyttöönoton viive olisi korkeintaan muutamia tunteja.

Varavesisyötön rakentamiseen esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,2 milj. euron määrärahaa. Varavesisyötön rakentaminen käsittää runkovesiputken rakentamisen Honkamäen vedenottamolta liikuntahallille. Varavesisyötön rakentaminen mahdollistaa vaihtoehdoisen syöttöreitin vedelle ongelmatilanteessa. Nykytilanteessa ei esimerkiksi ole mahdollisuutta ohittaa ylävesisäiliötä ongelmatilanteessa, jolloin mahdollisen vedensyötössä olevan ongelman kesto voi olla useita päiviä.

Hiekkanerotusaltaan ja kuivaimen muutoksiin sekä laahaimien ja sakeuttamon parannuksiin esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,03 milj. euron määrärahaa.

Kaikki esitetyt vesihuollon hankinnat vuonna 2024 ovat yhteensä 0,495 milj. euroa.

5.2 Kadut ja liikenne

Puistotien saneeraus on aloitettu vuonna 2023, mutta toteutus jää osin toteutettavaksi vuonna 2024. Puistotien saneerauksen viimeistelyyn esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,06 milj. euron määrärahaa: vuodelta 2023 vuoteen 2024 määrärahaa on siirretty 0,06 milj. euroa.

Puistotiellä, välillä Urho Kekkosen tie- Laurinpurontie, uuden tieliikennelain mukaisten liikennemerkkien hankkimiseen ja viherurakan toteutukseen esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,2 milj. euron määrärahaa. Puistotien viherurakan suunnitelmat ovat jo laadittu ja suunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa keväällä 2023. Uuden tieliikennelain myötä muuttuneet liikennemerkkit tulee pääosin korvata 10 vuoden siirtymäajan kuluessa. Liikennemerkkien uusiminen on hyvä toteuttaa tieosuudelle tehtävän viherurakan yhteydessä.

Katujen yleiseen rakentamiseen (päälysteiden ja päälystevaurioiden korjaamiseen) esitetään vuosittain 0,05 milj. euron määrärahaa.

Kaikki esitetyt katujen ja liikenteen hankinnat vuonna 2024 ovat yhteensä 0,31 milj. euroa.

5.3 Leikki- ja liikuntapaikat

Kirkonkylän jääkiekkokaukalon uusimiseen (kaukalopohjan asfaltointi ja uusi kaukalo) esitetään vuodelle 2024 yhteensä 0,1 milj. euron määrärahaa. Nykyisellään vanhan kaukalon seinät ovat lahot ja rei'illä. Asfaltointi helpottaa jäädyttämistä ja pidentää luistelukautta.

6. Kaikki esitetyt investoinnit vuodelle 2024

Kaikki esitetyt investoinnit vuodelle 2024 olisivat bruttona yhteensä 6,142 milj. euroa ja nettona yhteensä 6,092 milj. euroa.

4. INVESTOINTIOSA	2024 TA esitys tuhat €	2025 TASU esitys tuhat €	2026 TASU esitys tuhat €	
14.1. INVESTOINNIT				
4.1.1. Aineeton käyttöomaisuus				
Muut pitkävaikutteiset menot				
Ympäristöosasto				
Sähköisten palveluiden edistäminen	56	0	0	Paikkatieto-ohjelman hankinta
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	56	0	0	
4.1.2. Kiinteä omaisuus				
Kiinteistöjen myynnit				
-kiinteistöt, tontit, asunnot	-50	-50	-50	
Kiinteistöjen osto				
Kiinteä omaisuus yhteensä	-50	-50	-50	
4.1.3. Irtain omaisuus				
Sivistysosasto	30	0	0	Langattomien verkkojen tukiasemamuutokset
	50	0	0	Koulujen ja varhaiskasvatuksen ict-hankinnat (tietokoneita, padeja, tykkejä)
	0	0	0	Luokkatilojen kalustaminen
Ympäristöosasto	10	0	0	Varavoimakoneen umpinainen kärry. Uusien varapumppujen hankinta pumppamoille.
Irtain omaisuus yhteensä	90	0	0	

4.1.4. Talonrakennus				
Ympäristötoimen rakennukset				
Pohjavesilaitos	450	0	0	Alkalointilaitteiston uusiminen
Jätevedenpuhdistamon energiatalouden parantaminen	50	0	0	Vuodelta 2023 määrärahaa siirretty 50.000 euroa vuodelle 2024: Jätevedenpuhdistamon öljylämmityksen vaihtaminen energiatehokkaammaksi
Opinportin saneeraaminen ja laajentaminen	4 591	7 367	1 121	Vuodelta 2023 määrärahaa siirretty 128.000 euroa vuodelle 2024: Suunnittelu vuosina 2023-2024 ja rakennusurakan toteutus vuosina 2024-2026. Kustannukset ovat hyvin karkea arvio ja ne tulevat vielä tarkentumaan suunnittelutyön ja rakennusurakan kilpailutuksen aikana.
Talonrakennus yhteensä	5 091	7 367	1 121	

4. INVESTOINTIOSA	2024 TA esitys tuhat €	2025 TASU esitys tuhat €	2026 TASU esitys tuhat €	
Vesihuolto				
Vesihuollon rakentaminen yleensä	25	25	25	Vuotovesien vähentäminen: Vesijohtoverkoston sujutus, venttiilien korjaus.
Viemärisaneeraukset	30	30	30	Vuotovesien vähentäminen: Viemärikaivojen saneeraukset, putkilinjojen sukitus
Etäluettavat vesimittarit	190	0	0	Vuodelta 2023 määrärahaa siirretty 90.000 euroa vuodelle 2024: Vesimittareiden uusiminen etäluettaviksi ja järjestelmien uusiminen
Laukkalan vesiosuuskunnan yhdysvesiputki	20	0	0	Mittakaivon muutokset yhdysvesiputken nopean käyttöönoton varmistamiseksi.
Varavesisyötön rakentaminen	200	0	0	Runkovesiputki Honkamäen vedenotamolta liikuntahallille. Mahdollistaa vaihtoehoisen syöttöreitin vedelle ongelmatilanteessa.
Hiekkanerotusaltaan saneeraus ja kuivaimen muutokset, laahaimien ja sakeuttamon parannukset	30	0	0	Hiekkanerotusaltaan saneeraus ja kuivaimen muutokset sekä laahaimien ja sakeuttamon parannukset jätevedenpuhdistamolla
Kadut ja liikenne				
Puistotien saneerauksen viimeistely	60	0	0	Vuodelta 2023 määrärahaa siirretty 60.000 euroa vuodelle 2024: Puistotien saneerauksen viimeistelytyöt
Puistotien liikennemerkkien uusiminen ja viherurakka	200	0	0	Uuden tieliikennelain mukaiset kyltit, viherurakan toteutus välillä Urho Kekkonen tie-Laurinpurontie
Katujen rakentaminen yleensä	50	50	50	Päällystystä ja päällystevaurioiden korjausta
Leikki- ja liikuntapaikat				
Kirkonkylän jääkiekkokaukalon uusiminen	100	0	0	Jääkiekkokaukalon pohjan asfaltointi ja uusi kaukalo.
Julkinen käyttömaisuuksien yhteensä	905	105	105	

Investoinnit brutto	6 142	7 472	1 226	
Rahoitusosuudet				
Käyttöomaisuuden myynti	-50	-50	-50	
Investoinnit netto	6 092	7 422	1 176	

7 RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelman tarkoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma 2024–2026

Rahoituslaskelman mukaan kunnan toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2024 negatiivinen 4,3 milj. euroa, vuonna 2025 negatiivinen 5,9 milj. euroa ja vuonna 2026 negatiivinen 0,1 milj. euroa.

Vuoden 2024 investointien nettomäärä on 6,1 milj. euroa, vuonna 2025 7,4 milj. euroa ja vuonna 2026 1,2 milj. euroa.

Vierasta pääomaa arvioidaan nostettavan vuonna 2024 4,9 milj euroa. Suunnitelmavuosina pitkäaikaista lainaa arvioidaan nostettavan vuonna 2025 6,8 milj. euroa ja vuonna 2026 1,0 milj. euroa.

Lainojen lyhennyksiin arvioidaan käytettävän 2024 0,5 milj. euroa, 2025 0,8 milj. euroa ja 2026 1,8 milj. euroa.

Pitkäaikaisen lainakannan arvioidaan olevan vuonna 2024 9,8 milj. euroa, 2025 noin 9,3 milj. euroa ja 2026 noin 8,8 milj. euroa.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV1 2025	SV2 2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	4 001 113	1 915 253	1 763 597	1 187 081	685 986
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-81 643	0	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	3 919 470	1 915 253	1 763 597	1 187 081	685 986
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-2 327 264	-1 253 000	-6 141 920	-7 471 938	-1 226 302
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	0	8 000	0	0	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	310 633	50 000	50 000	50 000	50 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-2 016 632	-1 195 000	-6 091 920	-7 421 938	-1 176 302
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	1 902 838	720 253	-4 328 323	-6 234 857	-490 316
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-186 525	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20 000	8 500	0	0	0
	-166 525	-41 500	-50 000	-50 000	-50 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	0	-4 899 483	-6 760 177	-967 007
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-665 252	-504 400	-513 480	-783 480	-813 480
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-665 252	-504 400	-5 412 963	-7 543 657	-1 780 487
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-36 189	0	0	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	-152 682	0	0	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	877 681	0	0	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	688 810				
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	1 759 871	174 353	-9 791 286	-13 828 514	-2 320 803
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA	18 063 491	17 507 803	12 602 506	2 744 913	-8 430 405
LAINANHOITOKATE	5	3	2	1	1
KASSAN RIITTÄVYYS PV	67	123	-46		

8 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO 2024			
	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta			
Vaalit	B	45 279	19 000
Tarkastuslautakunta			
Tarkastustoimi	B	39 751	0
Kunnanhallitus			
Demokratiapalvelut	B	175 846	0
Yleisjohtaminen	B	164 368	518
Kehittämis- ja elinkeinotoimi	B	388 362	1 200
Hallinto- ja tukipalvelut	B	1 086 614	305 967
Työllistäminen	B	426 754	17 870
Vapaa-ajan palvelut	B	885 308	62 656
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	B	3 127 252	388 211
Sivistyslautakunta			
Koulutoimi yhteensä	B	7 412 974	263 489
Varhaiskasvatus	B	2 054 144	43 561
SIVISTYSOSASTO YHTEENSÄ	B	9 467 118	307 050
Kansalaisopiston johtokunta	B		
Pie-Kei kansalaisopisto	B	445 957	113 674
KANSALAIsoPISTON JOHTOKUNTA YHT	B	445 957	113 674

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO 2024			
	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
Tekninen lautakunta			
Tila- ja vuokrauspalvelut	B	2 356 515	3 932 142
Vesihuoltolaitos	B	605 108	765 731
Kunnallistekniikka	B	1 002 734	28 935
Yhdyskuntasuunnittelu	B	90 598	7 332
Rakennusvalvonta	B	152 197	25 770
Ympäristöhuolto	B	402 204	0
YMPÄRISTÖOSASTO YHTEENSÄ		4 609 356	4 759 910
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		17 734 712	5 587 845
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 918 000
Valtionosuudet	B		5 614 300
Korkotulot	B		13 700
Muut rahoitustulot	B		718 115
Korkomenot	B	352 151	
Muut rahoituskulut	B	1 500	
Satunnaiset erät	B	0	
TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ		353 651	14 264 115

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO 2024			
	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
INVESTOINTIOSA			
Ympäristöosasto			
Aineeton käyttöomaisuus	B	0	
Muut pitkävaikutteiset menot			
Sähköisten palvelujen edistäminen, nettis	B	56 000	
		56 000	
Tekninen lautakunta			
Maa- ja vesialueet			
Tonttien myynti	B		50 000
Rakennukset			
Ympäristötoimen rakennukset			
Jätevedenpuhd. energiatal. parant.	B	50 000	
Pohjavesilaitoksen alkalointilaitte	B	450 000	
Opinportti	B	4 591 000	
Talonrakennus yhteensä	B	5 091 000	
Maa- ja vesirakenteet			
Kadut, tiet ja liikenne			
Puistotien saneerauksen viimeistely	B	60 000	
Puistotien liikennemerkkit	B	200 000	
Leikki- ja liikuntapaikat			
Kk:n jääkiekkokaukalon uusiminen	B	100 000	
Yhteensä	B	360 000	0
Vesi- ja viemärihuolto			
Vesihuollon rakentaminen yleensä	B	25 000	
Viemärisaneeraukset	B	30 000	
Laukkalan vesiosuuskunnan yhdysvesiputki	B	20 000	
Varavesisyötön rakentaminen	B	200 000	
Vesimittarien uusiminen etäluettavaksi	B	190 000	
Hiekanerotusallas	B	30 000	
Yhteensä		495 000	
Maa- ja vesirakenteet yhteensä	B	855 000	0

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIIDEN YHTEENVETO 2024			
	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
Irtain omaisuus			
<u>Sivistystoimi</u>	B		
Langattomien verkkojen tukiasemamuutokset	B	30 000	
Koulujen ja vakan ict-hankinnat	B	50 000	
<u>Ympäristöosasto</u>	B		
Varavoimakoneen kärri, varapumput pumppaamolle	B	10 000	
Yhteensä		90 000	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		6 092 000	50 000
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	50 000	
Antolainasaamisten väh.	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaik. lainojen.lisäykset	B	4 899 483	0
Pitkäaik. Lainojen vähenn.	B	513 480	
Lyhytaik. lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			9 803 716
Yhteensä		5 462 963	9 803 716
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		29 643 326	29 705 676

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

9 TALOUSARVION KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

TUNNUSLUKUJA 2024

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
ASUKASLUKU 31.12./1.1.	4140	4269	4140
VEROPROSENTIT			
KUNNALLISVERO	21,75	9,11	9,1
KIINTEISTÖVEROPROSENTIT:			
- yleinen	0,93	0,93	0,93
- vakituinen asunto	0,60	0,60	0,60
- muu asunto	1,10	1,10	1,10
- rakentamaton rakennuspaikka	2,50	2,50	2,50
- yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00
- voimalaitokset	0,00	0,00	3,10
- maapohja			1,30
	milj.euroa	milj.euroa	milj.euroa
TOIMINTAKATE	-34,7	-12,2	-12,1
VEROTULOT	15,1	8,1	7,9
VALTIONOSUUDET	22,9	5,5	5,6
KOKONAISMENOT	-43,4	-17,8	-17,7
JOSTA SISÄISET MENOT	-3,1	-1,6	-1,7
VUOSIKATE	4,0	1,9	1,8
Vuosikate euroa/asukas	966	449	423
SUMU-POISTOT	-2,4	-1,4	-1,5
INVESTOINNIT, NETTO	-2,1	-1,2	-6,1
INVESTOINNIT, BRUTTO	-2,1	-1,2	-6,1
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LYHENNYKSET	-0,7	-0,7	-0,5
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN NOSTO	0,0	0,0	4,9
LAINAKANTA	10,4	9,8	14,2
Lainat euroa/asukas	2 523	2 362	3 420

10 LIITTEET

LIITE 1 TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

TALouden KEHITYS 2022 - 2023 TALOUSSUUNNITELMA 2024 - 2026

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA+TaMu 2023	TA 2024	SV 2025	SV 2026
	-0,2	-63,9	-64,9	-0,2	8,9	4,9
TOIMINTAKATE	-34 684 345	-12 505 592	-12 171 417	-12 146 867	-13 225 526	-13 873 514
VEROTULOT	15 114 454	8 380 000	8 145 000	7 918 000	8 119 000	8 274 000
VALTIONOSUUEDET	22 937 553	5 415 100	5 457 020	5 614 300	6 049 340	6 039 400
KORKOTUOTOT	14 752	7 700	7 700	13 700	14 214	14 747
KORKOKULUT	-87 374	-240 000	-240 000	-352 151	-487 052	-486 264
MUUT RAHOITUSTUOTOT	712 426	495 950	718 950	718 115	718 661	719 228
MUUT RAHOITUSKULUT	-6 352	-2 000	-2 000	-1 500	-1 556	-1 611
UOSIKATE	4 001 113	1 551 158	1 915 253	1 763 597	1 187 081	685 986
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 501 113	-1 421 608	-1 421 608	-1 711 357	-1 484 671	-1 651 080
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-81 643	-272	-272			
TILIKAUDEN TULOS	1 500 000	129 550	493 644	52 240	-297 590	-965 094
Yli-/Alijäämä	1 500 000	129 550	493 644	52 240	-297 590	-965 094
RAHOITUSTARVE						
UOSIKATE (+KORJ.ERÄT)	3 919 470	1 550 886	1 914 981	1 763 597	1 187 081	685 986
INVESTOINTIEN NETTO	-2 016 632	-1 531 000	-1 253 000	-6 091 920	-7 421 938	-1 176 302
ANTOLAINAT	520	0	0	-50 000	-50 000	-50 000
LAINOJEN LYHENNYKSET	-665 252	-665 252	-665 252	-513 480	-783 480	-813 480
LYHYTAIK. LAINOJEN MUUTOS						
OMAN PÄÄOMAN MUUTOS						
SAAMISTEN MUUTOS (LIS.)	688 810	867 312	867 312			
RAHOITUSTARVE	1 926 916	-645 366	-3 272	-4 891 803	-7 068 337	-1 353 796
LAINANOTTO	0	0	0	4 891 803	7 068 337	1 353 796
NETTOVELKA	-665 252	-665 252	-665 252	4 378 323	6 284 857	540 316
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 926 916	-645 366	-3 272	0	0	0

eur/asukas

eur/asukas/vuosi

ED.TILIK. YLIJÄÄMÄT 31.12.2022	4 909 637		NETTOVELKA 31.12.2022	10 445 000	2523
-yli/alij.2023tp-arvio (ta+tamu22)	493 644		Nettovelan lisäys 2023	-665 252	
YHTEENSÄ 31.12.2023	5 403 281	1305,14	Nettovelka 31.12. 2023	9 779 748	2362
vuosilta 2024 - 2026	-1 210 444		Nettovelan lisäys 2024	4 378 323	
YHTEENSÄ suunnittelukaudella	4 192 837	1012,76	Nettovelka 31.12. 2024	14 158 071	3420
			Nettovelan lisäys 2025-2026	6 825 173	
			YHTEENSÄ suunn.kaudella	20 983 244	5068

asukasluku 1.1.2023

4140

LIITE 2 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

VAKINAISET VIRAT JA TOIMET		1.9.2021		1.9.2022		1.9.2023		TA 2024		
Virka- tai toiminimike	Tulos-/ vastuualue	Virka/ toimi	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö- aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö- aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö- aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö- aste
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT										
Kunnanjohtaja	Yleisjohtaminen	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Hallintopäällikkö	Hallinto- ja tukipalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Osastosihteeri	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	0	0	0	0	0	0	0
Asianhallintasihteeri	Hallinto- ja tukipalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimistosihteeri	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimistosihteeri	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Palkkatoimistonhoitaja	Hallinto- ja tukipalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Palkanlaskija	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	0,8	1	0,8	1	0	1	0
Taluspäällikkö	Hallinto- ja tukipalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Pääkirjanpitäjä	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitäjä	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Tietohallintovastaava	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	0
Digineuvoja	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Työllisyyskoordinaattori	Hallinto- ja tukipalvelut	Toimi	0	0	0	0	1	1	1	1
Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Kansalaisopisto	Virka	0	0	0	0	0	0	1	1
Liikunta- ja vapaa-ajanohjaaja	Vapaa-aikatoimi	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Nuorisotyöntekijä	Nuorisotoimi	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi	Toimi	0	0	0	0	0	0	0,5	0
Kirjastotoimenjohtaja	Kirjasto	Virka	0	0	0	0	0	0	1	0
Vastaava kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	0
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	0,56
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Toimistotyöntekijä	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	0
Toimistotyöntekijä	Kirjasto	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	0
Kansalaisopiston rehtori	Kansalaisopisto	Virka	0	0	0	0	0	0	1	0
Kansalaisopiston opettaja	Kansalaisopisto	Virka	0	0	0	0	0	0	1	1
Kansalaisopiston tekstiilityönopettaja	Kansalaisopisto	Virka	0	0	0	0	0	0	1	0
Kanslisti-kulttuurisuunnittelija	Kansalaisopisto/ kulttuuriyö	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Hallinto-osasto yhteensä			13	10,8	11	10,8	12	11	27,5	18,56

Kuvataiteen lehtori (perusopetus, lukio ja kansalaisopiston yhteinen)	Peruskoulu	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Tekstiilityön päätoiminen tuntiopettaja	Peruskoulu	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Peruskoulun yläasteen ja lukion yhteinen englannin lehtori	Peruskoulu	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Perusopetuksen englannin kielen lehtori	Peruskoulu	Virka	1	0	1	0	1	0	1	0
Toimistos sihteeri	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	0	0	0	0	0	0	0	0
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	0,89	1	0,83	1	0,83	1	0,83
Koulunkäynninohjaaja-laitosapulainen	Peruskoulu	Toimi	1	0,77	1	0,77	1	0,77	1	0,77
Koulunkäynti-ohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	0,91	1	0,91	1	0,78	1	0,78
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	0,77	1	0,78	1	0,78	1	0,78
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
iltapäiväkerhonohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	0,49	1	0,49	1	0,47	1	0,47
Koulunkäyntiav- nuorisotilojen iltavalvoja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	0,96	1	0,96	1	0,96	1	0,96
Koulunkäynninohjaaja-iltapäiväkerhonohjaaja (Apip-ohjaaja)	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kouluavustaja/koulunkäynti-ohj	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	Peruskoulu	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion rehtori	Toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion matematiikan, fysiikan ja kemian lehtori	Toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion englannin ja ranskan kielen lehtori	Toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Pielaveden lukion ja peruskoulun yhteinen lehtori (RU, SA)	Toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion ja perusopetuksen biologian ja maantiedon lehtori	Toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion ja perusopetuksen yhteinen lehtori (MA, FY)	Peruskoulu (tolnen aste)	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori (lukio ja perusopetus)	Toinen aste	Virka	1	1	0	0	0	0	0	0
Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori (lukio ja perusopetus)	(Toinen aste/peruskoulu)	Virka	1	0,78	1	1	1	1	1	1
Opinto-ohjaaja	Peruskoulu/toinen aste	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Lukion ja perusopetuksen historian ja yhteiskuntaopin lehtori	Toinen aste/Peruskoulu	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen johtaja	Varhaiskasvatus	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen apul. johtaja	Varhaiskasvatus	Virka					1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Sosionomi	Varhaiskasvatus	Toimi	1	0	1	0	1	0	1	0
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	0	0	0	0	0	0	0	0
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1

Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja/Perhepäivähoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1		1		1	1	1	1
Perhepäivähoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1		1		1		1	
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Perhepäivähoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1		1		1		1	
Lastenhoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Perhepäivähoitaja	Varhaiskasvatus	Toimi	0	0	0	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Kansalaisopisto	Virka	0	0	0	0	1	1	0	0
Liikunta- ja vapaa-ajanohjaaja	Vapaa-aikatoimi	Toimi	1	1	1	1	1	1	0	0
Nuorisotyöntekijä	Nuorisotoimi	Toimi	1	1	1	1	1	1	0	0
Etsivä nuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi	Toimi	0	0	0	1	1	1	0	0
Etsivä nuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi	Toimi	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0	0
Kirjastotoimenjohtaja	Kirjasto	Virka	1	1	1	1	1	0	0	0
Vastaava kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	1	0	1	0	1	0	0	0
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	1	0	1	0	1	0,56	0	0
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	1	1	1	1	1	1	0	0
Kirjastovirkailija	Kirjasto	Toimi	1	1	1	1	1	1	0	0
Toimistotyöntekijä	Kirjasto	Toimi	1	0	1	0	1	0	0	0
Toimistotyöntekijä	Kirjasto	Toimi	1	0	1	0	1	0	0	0
Kansalaisopiston rehtori	Kansalaisopisto	Virka	1	1	1	1	1	1	0	0
Kansalaisopiston opettaja	Kansalaisopisto	Virka	1	1	1	1	1	1	0	0
Kansalaisopiston tekstiilityönopettaja	Kansalaisopisto	Virka	1	0	1	0	1	0	0	0
Kanslisti-kulttuurisuunnittelija	Kansalaisopisto/ kulttuurityö	Toimi	1	1	1	1	1	1	0	0
Sivistysosasto yhteensä			97	91,57	97	89,74	114,5	100,65	99	90,59

PIELAVEDEN KUNTA

VAKINAISET VIRAT JA TOIMET			1.9.2021		1.9.2022		1.9.2023		TA 2024	
Virka- tai toimimike	Tulos-/ vastuualue	Virka/ toimi	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö-aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö-aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö-aste	Viran/ toimen kokoaik.	Täyttö-aste
YMPÄRISTÖOSASTO										
Kunnaninsinööri	Tila- ja vuokrauspalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Rakennusmestari	Tila- ja vuokrauspalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Kuntatekniikaninsinööri	Tila- ja vuokrauspalvelut	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Osastosihteeri	Tila- ja vuokrauspalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimistosihteeri	Tila- ja vuokrauspalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kirvesmies	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5
Kirvesmies	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Ulkoalueyöntekijä	Tilapalvelut	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Vastaava ruoanjakaja-kiinteistöyöntekijä	Tilapalvelut	Toimi	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0	0	0
Vastaava ruoanjakaja-kiinteistöyöntekijä	Tilapalvelut	Toimi	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0	0	0
Palveluesimies	Kunnallistekniikka	Toimi	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5
Ammattimies	Kunnallistekniikka	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Ammattimies	Kunnallistekniikka	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Ammattimies	Kunnallistekniikka	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Ammattimies	Kunnallistekniikka	Toimi	0	0	0	0	0	0	1	1
Liikuntapaikkojen hoitaja	Kunnallistekniikka	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Vesihuoltolaitoksen hoitaja	Vesihuoltolaitos	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Vesihuoltolaitoksen hoitaja	Vesihuoltolaitos	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	0
Rakennustarkastaja	Rakennusvalvonta	Virka	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimistosihteeri	Rakennusvalvonta	Toimi	1	1	1	1	1	1	1	1
Ympäristöosasto yhteensä			22	22	22	22	21	21	21	20

LIITE 3 KIINTEISTÖ OY PIELAVEDEN VUOKRATALOT TALOUSARVIO VUODELLE 2024

1. YLEISTÄ YHTIÖSTÄ

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot on kokonaan Pielaveden kunnan omistama vuokrataloyhtiö. Yhtiön toimialana on hankkia, omistaa ja vuokrata asuntoja Pielaveden kunnan alueella.

Rakennukset ovat valmistuneet vv. 1976–1993. Tavoitteena on tarjota terveellisiä ja turvallisia koteja hyvin hoidetussa ympäristössä.

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VUODELLE

Tavoite	Toteutuma
Huoneistojen peruskuntoa pintojen osalta kohennetaan vuokralaisten vaihtumisen yhteydessä.	
Pitkäaikaisten vuokralaisten (yli 10 v samassa asunnossa asuneiden) korjauksien jatkaminen	
Talous tasapainossa	

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV2025	SV2026
Asuntojen lukumäärä	150	150	150	150	150
Kiinteistöjä	11	11	11	11	11
Pinta-ala m ²	8045	8045	8045	8045	8045
Asukkaita	198	205	205	205	205
Hakijamäärä	21	>50	>50	>50	>50
Käyttöaste	94,11 %	>95 %	>95 %	>95 %	>95 %
Keskivuokra	9,39	9,65	9,65	9,65	9,65
Vuokrasaamiset	33 022	< 29 199	< 29 199	<29 199	<29 199
Veden kulutus l/hlö/vrk	138	<150	<150	<150	<150
Lämmönkulutus MWh	1 648,88	<1 600	<1 600	<1 600	<1 600
Sähkönkulutus kWh	173 718	<170 000	<170 000	<170 000	<170 000
Korjaukset	-96 413	60 000	60 000	60 000	60 000
Korjaukset € / m ² /v	-11,98	7,5	7,5	7,5	7,5
Lainat 31.12.	945 986	850 000	951 500	843 000	734 500
Lainanhoitokulut (korot+lyh)	-235 548	-176 848	-154 874	-152 555	-150 352
Lainaa € / m ²	118	106	118	104	91

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TA2024	SV2025	SV2026	SV2027
Liikevaihto	938 782	961 396	963 796	963 796	963 796	963 796
Henkilöstö- ja hallintokulut	-93 754	-115 000	-105 000	-107 100	-109 242	-111 450
Kiinteistön hoitokulut	-701 457	-641 289	-686 468	-700 197	-714 201	-728 485
Hoitokate	232 727	205 107	172 328	156 499	140 353	123 861
Rahoituskulut	-13 906	-20 862	-46 374	-44 055	-41 852	-39 759
Poistot	-88 162	-84 047	-80 263	-77 052	-73 970	-71 011
Tulos	130 658	96 277	45 691	35 392	24 531	13 091

RAHOITUSLASKELMA	TP2022	TA2023	TA2024	SV2025	SV2026	SV2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Hoitokate	232 727	205 107	172 328	156 499	140 353	123 861
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot						
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	232 727	205 107	172 328	156 499	140 353	123 861
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Korkokulut	-13 906	-20 862	-46 374	-44 055	-41 852	-39 759
Antolainojen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys						
Antolainasaamisten vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-222030	-155 986	-108500	-108500	-108500	-108500
Lyhytaikaisten lainojen muutos						

Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3209	28259	17454	3944	-9999	-24398

Tavoite**Toteutuma Selite poikkeamista****Toiminnan laajuutta koskeva tavoite**

Käyttöaste vuokrattavista huoneistoista

> 95 %

3. KEHITYSNÄKYMÄT SUUNNITTELUVUOSINA 2025–2027

Tehdään peruskuntoarvion ja tarpeen mukaisia kunnostuksia.

Pitkään asuneiden (10 v.) asuntojen korjauksien jatkaminen.

LIITE 4 PIELAVEDEN TEOLLISUUSHALLIT OY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2024

Pielaveden Teollisuushallit Oy

1. YLEISTÄ YHTIÖSTÄ

Toiminta-ajatus

Pielaveden Teollisuushallit Oy on kokonaan Pielaveden kunnan omistama teollisuushalliyhtiö. Yhtiön toimialana on hankkia, omistaa ja vuokrata teollisuushalleja Pielaveden kunnan alueella erilaisten yritysten käyttöön. Rakennukset ovat valmistuneet vv. 1971–1990.

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VUODELLE

Tavoite	Toteutuma
Rakennuskantaan tehdään tarpeen mukaisia kunnostuksia.	
Tarpeen mukainen kiinteistökanta	
Talous tasapainossa	
Yhtiöittämis-selvityksen laatiminen yhteistyössä omistajan kanssa.	

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SV 2025	SV 2026
Kiinteistöjä	2	2	2	2	2	2
Pinta-ala m ²	3 124	3 124	3 124	3124	3124	3124
Käyttöaste %	>80	>80	>80	>80	>80	>80
Vuokrasaamiset	31 325	18052	<5 000	<5 000	<5 000	<5 000
Lämmönkulutus MWh	388,8	307,4	<350	<350	<350	<350
Lämpöindeksi, kk	20,53	20,1	26	26	<20	<20
Sähkönkulutus kWh	57 088	71598	35 000	35 000	35 000	35 000
Korjaukset	5 266	33 324	5000	5000	5000	5000
Korjaukset € / m ²	1,69	10,67	>1	>1	>1	>1
Hoitokulut € / m ² / kk	1,88	2,78	<1,6	<1,6	<1,6	<1,6
Omavaraisuusaste %	98	98	>50	>50	>50	>50

Tuloslaskelma	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024	SV2025	SV2025
Liikevaihto	90268	67 534	63 000	64 260	65545	66 856
Henkilöstö- ja hallintokulut	-11 421	-11 372	-11 000	-11 330	-11670	-12020
Kiinteistöhoitokulut	-59 192	-104 172	-66 200	-68186	-70232	-72339
Hoitokate	19 655	-36 637	-14 200	-15 256	-16 358	-17 503
Rahoituskulut	0	0,74	0	-2 100	-3500	-3500
Poistot	-11 052	-10 066	-10 057	-12 400	-14 000	-14000
Tulos	8 583	-47 093	-24 257	-29 756	-33 858	-35 003

RAHOITUSLASKELMA	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024	SV2025	SV2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Hoitokate	19 655	36 637	-14 200	-15 256	-16 358	-17 503
muut tuotot ja kulut						
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot			-60 000	-40000		
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	19 655	24 060	-74 200	-55 256	-16 358	-17 503
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Korko kulut	-20			-2 100	-3 500	-3 500
Antolainojen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys						
Antolainasaamisten vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			60000	40000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-3 000	-5 000	-5 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen	19 635	24060	-14 200	-20 356	-24 858	-26 003

Investoinnit

	2024	2025	2026	
Pajatie 5	50 000			Korkean osan vesikaton uusiminen
Pajatie 5	10 000			Vesikattovarusteet
Puustellintie 37		40 000		Vesikaton pinnoittaminen ja vesikattovarusteet

3. KEHITYSNÄKYMÄT SUUNNITTELUVUOSINA 2024–2026

Pidetään kiinteistöjä kunnossa tekemällä peruskuntoarvion ja tarpeen mukaisia kunnostuksia ja korjauksia.

Yhtiöittämis-selvityksessä mukana oleminen omistajan kanssa. Selvityksessä mietittävä yhtiön tulevaisuus.